

ПРИЛОЖЕНИЕ V

Образец за програмите, подкрепяни от ЕФРР (цел „Инвестиции за работни места и растеж“), ЕСФ+, Кохезионния фонд, ФСП и ЕФМДРА — член 21, параграф 3

CCI	
Наименование на английски език	[255] ¹ PROGRAMME ENVIRONMENT 2021-2027
Наименование на националния(те) език(ци)	[255] ПРОГРАМА „ОКОЛНА СРЕДА“ 2021-2027 г.
Версия	2.0
Първа година	[4] 2021
Последна година	[4] 2027
Допустими от	01.01.2021 г.
Допустими до	31.12.2029 г.
Номер на решението на Комисията	
Дата на решението на Комисията	
Номер на решението за изменение на държавата членка	
Дата на влизане в сила на решението за изменение на държавата членка	
Несъществено прехвърляне (чл. 24, параграф 5 от РОР)	Да/Не
Региони по NUTS, обхванати от програмата (не се прилага за ЕФМДРА)	Северозападен район Северен централен район Североизточен район Югоизточен район Южен централен район Югозападен район
Съответен(и) фонд(ове)	☒ ЕФРР
	☒ Кохезионен фонд
	☐ ЕСФ+
	☐ ФСП
	☐ ЕФМДРА
Програма	☐ По цел „Инвестиции за работни места и растеж“ само за най-отдалечените региони

1. Програмна стратегия: основни предизвикателства пред развитието и отговори на политиката²

¹ Числата в квадратните скоби указват броя на знаците без интервалите.

² За програми, ограничени до подкрепа на специфичната цел, определена в член 4, параграф 1, буква м) от Регламента за ЕСФ+, не е необходимо описанието на програмната стратегия да е свързано с предизвикателствата, посочени в член 22, параграф 3, буква а), точки i), ii) и vi) от РОР.

Основание: член 22, параграф 3, буква а), подточки i)-viii) и х), и член 22, параграф 3, буква б) от Регламент (ЕС) 2021/1060 (ROP)

Текстово поле [30 000]

ОБЩА ИНФОРМАЦИЯ И ХОРИЗОНТАЛНИ ПРИНЦИПИ

Хоризонталният характер на политиките по околна среда и изменение на климата предопределя спазването на хоризонталните принципи, определени в чл. 3 от Договора за Европейския съюз и чл. 10 от Договора за функционирането на Европейския съюз, вземайки предвид Хартата на основните права на ЕС. Аналогично се гарантира спазване правата на хората с увреждания и осигуряване на достъпност, премахване на неравнопоставеността и насърчаване равенството между половете, както и противопоставяне на дискриминацията по пол, раса или етнос, религия или вероизповедание, увреждане, възраст или сексуална ориентация. Секторният характер на програмата сам по себе си предопределя основната ѝ цел за съхраняване, опазване и подобряване качеството на околната среда, както е предвидено в чл. 11 и чл. 191, пар. 1 от ДФЕС, като се взема предвид принципът „замърсителят плаща“. Главните цели ПОС 2021-2027 г. отговарят на целите на Европейския фонд за регионално развитие (ЕФРР) и Кохезионния фонд (КФ) за изменение на климата и риска от бедствия, води, кръгова икономика, биоразнообразие и намаляване замърсяването на въздуха, като напълно зачитат европейското и национално законодателство в областта на околната среда, ресурсната и енергийната ефективност, кръговата икономика. Те са в съответствие с целта на ОН за насърчаване на устойчивото развитие и действията в областта на климата. По време на изпълнението на програмата ще се насърчава стратегическото използване на обществените поръчки в подкрепа на целите на политиката (включително усилията за професионализация за преодоляване на пропуските в капацитета). Бенефициентите ще бъдат насърчавани да използват повече критерии, свързани с качеството и с разходите за жизнения цикъл, ако е възможно. Когато е подходящо, в процедурите за обществени поръчки могат да бъдат включени екологични и социални критерии, както и стимули за иновации. Също така, ще се търсят възможности за предоставяне на подкрепа на уязвими групи, напр. при подбора на крайни получатели при подмяна на топлоуреди на твърдо гориво приоритетно ще се разглеждат домакинства с ниски доходи, които получават помощи за отопление, и други представители на уязвими групи. Проверката на ЕС за пригодност на Директиви 2004/107/ЕС и 2008/50/ЕС констатира, че замърсяването на въздуха води и до социални разходи по отношение на неравенствата и социалната устойчивост. Следователно мерките за намаляване на замърсяването на въздуха могат да имат положително въздействие за подобряване на социалната устойчивост.

ОСНОВНИ ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВА

I. Общи икономически условия, научени уроци и инвестиционни нужди въз основа на предизвикателствата, идентифицирани в европейски и национални препоръки

В последните десет години България запазва стабилност по отношение на макроикономическата среда. Политиката на сближаване има голямо отражение върху икономиката на ЕС и в частност на България, а ефектът от инвестициите се натрупва в дългосрочен план. Очаква се, че финансираните от ЕС инвестиции ще продължат да стимулират икономическия растеж³. Нарастването на публичните инвестиции показва

³ Седми доклад за икономическо, социално и териториално сближаване, https://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docoffic/official/reports/cohesion7/7cr_bg.pdf

ясно връзката между европейските програми и напредъка на страната в социално-икономическо отношение.

След присъединяването към ЕС България увеличава разходите си за опазване на околната среда и постига подобрене в своите екологични показатели, но все още остават някои значими предизвикателства. Като резултат от опита, натрупан през предишните програмни периоди, вземайки предвид специфичните препоръки в Доклада за България за 2019 г. и 2020 г., за периода 2021-2027 са идентифицирани пет приоритета, които да бъдат финансирани по програмата, като същите са насочени към постигане на цел на политиката 2 от Регламент (ЕС) 2021/1060. Предвидените инвестиции ще допринесат за постигането на целите, определени в Националната програма за развитие България 2030 (НПР България 2030), по-специално приоритети „Кръгова и нисковъглеродна икономика“ и „Чист въздух и биоразнообразие“ в ос на развитие 2 „Зелена и устойчива България“ и приоритет „Местно развитие“ в ос на развитие 3 „Свързана и интегрирана България“.

II. Води

Научени уроци, предизвикателства, необходими инвестиции

България все още не е достигнала съответствие с изискванията на Директива 91/271/ЕИО и Директива 98/83/ЕО [Директива (ЕС) 2020/2184] съгласно Националния инвестиционен план за ВиК (НИП) – отключващо условие за ВиК сектора. Въпреки че системите за централно водоснабдяване покриват 99,4% от населението при сравнително добро качество на питейната вода, в последните години се наблюдават отклонения по някои индикатори (хром, манган, магнезий, желязо и др.). Често това се дължи на амортизирани тръби и аварии, а това води и до воден режим. Тръбите са на средна възраст 36 години, над 50% от водата е „неносеща приходи“. НИП извежда инвестициите, с които качеството на водата и използването на ресурси във водоснабдяването да отговорят на изискванията на Директивата за питейни води.

Въз основа на приоритизацията в Регионалните прединвестиционни проучвания (РПИП) ще бъдат изпълнявани мерки за изграждане на Пречиствателни станции за питейни води (ПСПВ) или изграждане/свързване с нови водоизточници и проектиране и изграждане на санитарно-охранителни зони за тях, за да се адресират несъответствията в качеството на питейните води.

По отношение на канализацията и пречиствателните станции за отпадъчни води (ПСОВ), свързаността на населението нараства при подобряване на технологиите на пречистване. Въпреки това нуждите от инвестиции в отрасъла остават високи, предвид ангажиментите на страната за постигане на съответствие с европейските директиви. По отношение на Директива 91/271/ЕИО НИП идентифицира 332 агломерации (99 над 10 000 е.ж.). 253 от тях се намират на територията на консолидиран район (75 над 10 000 е.ж. в 22 консолидирани района и 3 в София-град). Неконсолидираните райони са 6 с 79 агломерации (21 над 10 000 е.ж.). Следва да се има предвид, че разработването на РПИП (само за консолидирани ВиК райони) променя големината и обхвата на някои от агломерациите. Това води до актуализация на данните по отношение броя агломерации в страната, съответно до различия на данни в НИП спрямо тези в докладването по Директивата и с текста на ОПОС 2014-2020.

Независимо от значителните нужди в НИП, които надхвърлят наличното финансиране, съответствието с двете директиви се увеличава чувствително в резултат на изградената нова инфраструктура и по-доброто отчитане и оценка на данните с разработените РПИП. Финансовите нужди във ВиК отрасъла, съгл. табл. 6 в НИП, възлизат на 7 млрд. евро, от които 2,88 млрд. евро – за агломерации над 10 000 е.ж., а 2,96 млрд. евро – за агломерации между 2 000 и 10 000 е.ж. ОПОС 2014-2020 г. насочи около 1 млрд. евро

за подкрепа на агломерации с над 10 000 е.ж. в 16 консолидирани региона. Научените уроци от периода показват, че преходът към инвестиции на регионално ниво е съществено предизвикателство предвид преминаването от бенефициент-община към ВиК оператор, липсата на капацитет за управление на проекти при операторите, тяхната финансова устойчивост при изискването за социално поносими цени на услугите.

Планираната подкрепа за 2021-2027 г. надгражда резултатите от 2014-2020 г., като ПОС продължава да финансира най-значимите нужди с висок приоритет във ВиК отрасъла, като се води от НИП за ВиК и РПИП. Съобразявайки регионалния подход, е предложен проект на Закон за ВиК, с който консолидацията на ВиК операторите става задължителна за всички области в страната.

Съгласно вторите ПУРБ екологичното състояние е добро или много добро в 46% от всички оценени повърхностни водни тела. Налага се изводът, че страната следва да инвестира допълнително за постигане целите за добро състояние на водите в съответствие с Рамковата директива за водите (РДВ). В тази връзка е необходимо да продължат усилията за подобряване на състоянието на водните тела чрез усъвършенстване на ПУРБ и изпълнение на мерките, заложи в тях.

Принос за постигане целите, заложи в стратегически документи

Предвидените инвестиции по приоритет 1 „Води“ ще допринесат за осигуряването на съгласуваност и постигането на националните цели, заложи в приоритет 9 „Местно развитие“ на НПР България 2030 и целта на ООН „Осигуряване на достъпно и устойчиво управление на водните и канализационни мрежи за всички“.

Планираните мерки са с принос към стратегическа цел 2 „Стимулиране на градското развитие“, стълб 2 „Защита на околната среда“, приоритетна област 4 „Качество на водите“ от ревизирания План за действие към Стратегията на ЕС за Дунавския регион (СЕСДР, съгл. работен документ на ЕК от 06.04.2020 г.) чрез инвестициите в инфраструктура за събиране, отвеждане и пречистване на водите, опазване на водните ресурси и гарантиране на водоснабдяване. В допълнение, подкрепата по приоритета има принос към Плана за действие на ЕС „Към нулево замързяване на въздуха, водите и почвите“ чрез подкрепа за постигане на целите за добро състояние на водните тела, в т.ч. и крайбрежните води при изпълнение на предвижданията в ПУРБ и Морската стратегия на България. Що се отнася до „Неутралност по отношение на климата“, ще бъдат подкрепени действия за ефективно използване на водния ресурс чрез подкрепа за управление на засушаването.

III. Отпадъци

Научени уроци, предизвикателства, необходими инвестиции

Постигнати са съществени резултати, но управлението на отпадъците продължава да е предизвикателство (Доклад за България 2020). Генерираните битови отпадъци са с тенденция на трайно намаление, което за периода 2008-2018 г. е около 36% (Национален план за управление на отпадъците (НПУО) 2021-2028 г., отключващо условие). Делът на третираните битови отпадъци нараства (2017 г. е 99,7%), а на депонираните отпадъци намалява значително, но през 2017 г. (61,8%) остава по-висок от средното за ЕС (23,5 %). Делът на населението, обхванато от система за организирано сметосъбиране е 99,8% и включва 4 698 населени места (НСИ 2018 г.). Нивото на рециклиране на битови отпадъци за 2017 г. е 34,6% все още далеч от стойностите на ниво ЕС (46,5%, Eurostat).

ОПОС е водещият източник за финансиране за публична инфраструктура за управление на битовите отпадъци. През периода 2007-2013 г. са подпомогнати

инвестиционни проекти в 20 Регионални сдружения за управление на отпадъците (РСУО), в т.ч.: клетки на депа за битови отпадъци с общ капацитет от над 6 млн. т; инсталации за предварително третиране на смесени битови отпадъци с общ капацитет от над 350 хил.т/год.; за компостиране на зелени отпадъци с общ капацитет от 200 хил.т/год.; за анаеробно разграждане с общ капацитет от 20 хил.т/год. и др. Чрез ОПОС 2014-2020 г. са финансирани проекти за управление на битови отпадъци в 23 РСУО, в т.ч.: 16 инсталации за предварително третиране; 38 компостиращи и 3 анаеробни инсталации и рекултивация на 87 стари депа.

Изградената инфраструктура няма достатъчен капацитет за постигане на целите за рециклиране и оползотворяване на прогнозните количества битови отпадъци съобразно новите цели на ЕС (НПУО 2021-2028). Ето защо през периода 2021-2027 г. приоритет се дава на финансирането за развитие и подобряване на общинските системи за управление на отпадъци на регионално ниво, по-специално с фокус върху повторна употреба, разделно събиране и рециклиране за постигане целите към 2030 г. Инвестициите в регионални системи ще бъдат насочени към РСУО и общините от Приложение № 8 на НПУО 2021-2028 г. за разделно събиране и рециклиране на биоразградими отпадъци, а тези за центрове за разделно събиране и повторна употреба – към всички общини. Необходими са повече усилия и за повишаване на общественото съзнание и повишаване на базата от знания като ключови действия за подобряване управлението на отпадъците.

Подкрепата за рекултивация на депа е с цел да се намали рискът от замърсяване на околната среда и увреждане на човешкото здраве. Преобладаващата част от строителните отпадъци имат голям потенциал за рециклиране и оползотворяване, има достъпни технологии за рециклиране, но няма достатъчно капацитет за рециклирането им (НПУО 2021-2028). Постигането на по-високи нива на рециклиране и оползотворяване изисква значителни инвестиции и усилия от страна на българските компании (Стратегия за преход към кръгова икономика 2021-2027 г.).

Инвестициите за периода 2021-2027 г. се фокусират върху интервенции, стимулиращи прехода към кръгова икономика. Подкрепата на демонстрационни проекти по ОПОС 2014-2020 г. допринася в тази посока, вкл. и чрез повишаване на общественото съзнание за йерархията за управлението на отпадъците, за генериране на „добри практики“ и идеи.

Принос за постигане целите, заложиени в стратегически документи

Инвестициите се основават на и допринасят за целите на НПУО 2021-2028 г. и Стратегията и плана за действие за прехода към кръгова икономика 2021-2027 г. Препоръките по други стратегически документи като Докладите за България 2019 г. и 2020 г., Доклада за ранно предупреждение за България 2018 г., НПР България 2030 г., Стратегията за МСП 2021-2027 г., както и стартирали наказателни процедури срещу България също са взети предвид.

IV. Биоразнообразие

Научени уроци, предизвикателства, необходими инвестиции

В сектор „биологично разнообразие и Натура 2000“ продължават усилията за опазване, поддържане и възстановяване на биологичното разнообразие. Със Закона за биологичното разнообразие (ЗБР) още през 2002 г. започва процесът по създаване на екологичната мрежа Натура 2000, като чрез него се въвеждат нормите на двете европейски природозащитни директиви. От 2002 г. до 2006 г. чрез изпълнението на редица проекти е изработен национален списък с Натура 2000 места. През 2008-2019 г. списъкът е неколkokратно допълван и разширяван. Приносът на страната към

мрежата се изразява в защитени зони (ЗЗ) с обща площ 4,15 млн.ха (3,87 млн.ха разположени на сушата, а 2 821.35 км² - морска територия). Предмет на опазване в България са 92 типа природни местообитания и 121 вида, различни от птици – в т.ч. 28 приоритетни местообитания и 8 приоритетни вида, както и 239 птици.

През 2007-2013 г. със средства от ЕСИФ е подкрепено изпълнението на проекти в защитените територии и ЗЗ – за картиране и определяне природозащитното състояние на местообитания и видове – фаза I, на база на който страната извърши първото си докладване по чл. 17 на Директива 92/43/ЕЕС и чл. 12 на Директива 2009/147/ЕО; разработване и внедряване на информационна система за ЗЗ от Натура 2000 с цялата налична информация за състоянието на видовете и местообитанията; Национална информационна и комуникационна стратегия за Натура 2000 с определени приоритетни теми, заинтересовани страни и комуникационни канали. През 2014-2020 г. фокусът е изцяло върху Натура 2000, където близо 60 млн. евро се инвестират за завършване изграждането на мрежата в морска среда и за консервационни мерки за влажни зони, птици, природни местообитания. Разработен е подход за управление на ЗЗ, което е сред най-важните мерки в Национална приоритетна рамка за действие 2014-2020 г., както и в т.нар. Position paper за периода от страна на ЕК. Генерирано е забавяне във въвеждането на подхода предвид необходимостта от постигане на консенсус между всички заинтересовани страни. С РМС № 147/05.03.2020 г. са одобрени измененията в ЗБР, с които се предлага сформирание на национален орган, който изготвя методическите указания, инструкции, ръководства, процедури и обобщава наличната информация за целите на докладването по чл. 12 и чл. 17 на двете Директиви, и регионални органи, отговорни за разработването на териториални планове за управление с необходимите консервационни мерки за съответните зони. Към юни 2022 г. това предложение за изменение на ЗБР все още не е одобрено от НС. Управленският подход е разработен по ОПОС 2014-2020 г., реформата се въвежда по Плана за възстановяване и устойчивост, а ПОС 2021-2027 г. подкрепя разработването на планове за управление, вкл. необходимата активна комуникация със заинтересованите страни, за да се гарантира разбиране и приемственост. Най-важната цел е да се осигури изпълнението на консервационни мерки за постигане на по-добър природозащитен статус на видове и местообитания. В тази връзка, през 2021-2027 г. се предвижда подкрепа за Натура 2000 за постигане на съответствие с двете Директиви, но е планирана подкрепа и извън мрежата, като мерките съответстват на Националната стратегия за биологично разнообразие до 2030 г. и други национални документи.

Предизвикателствата в опазването на биоразнообразието са свързани с различни фактори като големия брой обезлюдени земи в мрежата Натура 2000, ЗЗ в труднодостъпни райони, ограничено покритие на ниво ЕС на някои видове и местообитания, което води до лимитирана експертиза, специално в България.

Принос за постигане целите, заложи в стратегически документи

Планираните инвестиции се базират на анализите, изводите и определените в Националната рамка за приоритетни действия (НРПД) мерки за 2021-2027 г. Те са в съответствие със Стратегията за биоразнообразие на ЕС 2030, националната Стратегия за биоразнообразие 2030 и съобразяват планове за управление на защитени територии и зони и планове за действие, като допринасят за постигането на целите на ос за развитие 2 „Зелена и устойчива България“, приоритет 5 „Чист въздух и биоразнообразие“ на НПП България 2030.

Планираните мерки допринасят и за стратегическа цел 2 „Стимулиране на градското развитие“, стълб 2 „Опазване на околната среда“, Приоритетна област 6 „Биоразнообразие и ландшафти, качество на въздуха и почвите“ от ревизирия План за действие към СЕСДР (раб. док. на ЕК от 06.04.2020 г.). Подкрепата по приоритета

има пряк принос и към Морската стратегия на България за постигане и поддържане на добро състояние на морската среда, специално предвид мерките по опазване видовете и местообитанията в акваторията на Черно море.

V. Риск и изменение на климата

Научени уроци, предизвикателства, необходими инвестиции

Що се отнася до **риска и адаптацията към изменението на климата**, наводненията остават едно от най-значимите природни бедствия за България. Отчетено е, че те са нанесли големи щети, следвани от свлачища, засушавания и пожари, земетресения (НСИ, 2018). Нанесените щети са показател, че обществото все още не е достатъчно защитено и подготвено да се противопостави на подобни рискове. В този смисъл, вкл. съгл. Доклад за България за 2019 г., фокусът е върху изграждането на цялостна система за справяне с риска от бедствия, ориентирана към превенцията и предотвратяването. Повишената честота на екстремните климатични явления засяга социално-икономическите и природните системи. Ключов хоризонтален проблем е уязвимостта към тези явления и необходимостта от развиване на устойчивост и готовност чрез цялостно управление и предотвратяване на риска от бедствия.

За 2014-2020 г. с над 55 млн. евро по ОПОС са подкрепени дейности за превенция, подготвеност, защита и реакция на населението: изграждане на 6 регионални центъра за повишаване на готовността на населението за адекватна реакция, развитие на единен модел за изграждане на капацитет за действия при възникването на наводнения и последващи кризи; изграждане на Национална система за управление на водите в реално време – пилотно за р. Искър, чиято функционалност се допълва от система, интегрираща локални системи за ранно предупреждение и оповестяване; укрепване на над 80 ха свлачища.

В изпълнение на ангажиментите по РДВ и Директива 2007/60/ЕО България прилага дългосрочно планиране за намаляване на риска от наводнения, като разработва ПУРН, които ведно с Националния план за управление на риска от бедствия (НПУРБ, отключващо условие) обосновават избора на инвестиционни нужди, които да бъдат подпомогнати по програмата. НПУРБ отчита наводненията като значителен повтарящ се риск с предвидено въздействие върху изменението на климата до 2050 г. като „вероятно“, а анализите, свързани с разработването на ПУРН 2022-2027 г. показват нисък процент на изпълнение на заложените в ПУРН 2016-2021 г. мерки. В тази връзка, в периода 2021-2027 г. продължават инвестициите за изпълнение на ПУРН поради нуждите по отношение риска от наводнения и необходимостта от превантивни дейности.

Неблагоприятните геодинамични процеси са идентифицирани в НПУРБ като сериозна геоложка заплаха и те остават предизвикателство, чието адресиране е цел през периода 2021-2027 г. Дейностите са с цел да се осигури отдалечен мониторинг и изпълнение на последващи действия за укрепване на място, вкл. по протежение на пътната мрежа, където това представлява заплаха за населението.

Пожарите остават регулярна заплаха за околната среда, оценена в НПУРБ с вероятност за въздействие „много вероятна“. По време на пожароопасния сезон през 2021 г. България пострада от тежки горски пожари (228 до август 2021 г.), които причиниха загубата на хиляди хектари гори, биологично разнообразие и дори човешки животи. Като последица от продължаващото изменение на климата, анализите в Националния доклад върху профила на страната по отношение на природните бедствия (част от НПУРБ) посочват риска от пожари, специално горските, сред най-големите заплахи за българската природа. Тъй като освен за увреждане на екосистемите, пожарите често представляват риск и за човешкия живот, собственост и поминък, основните мерки

включват подобряване капацитета на силите за борба с пожарите – технически и оперативен (осигуряване на подходящи технически средства и оборудване, специализирани обучения). Пожарите невинаги са свързани с климата, но предизвикани от умишлени човешки действия или небрежност, затова и повишаването на обществената информираност и самосъзнание и осигуряването на тренировъчни обучения за населението се приемат като ключови и са планирани за подкрепа през 2021-2027 г.

Принос за постигане на целите, заложи в стратегически документи

Изпълнението на програмата допринася за постигането на целите на Националната стратегия за адаптация към изменението на климата и План за действие, които определят стратегическата рамка и приоритетите по отношение на адаптирането към изменението на климата до 2030 г., Националната стратегия за намаляване на риска от бедствия (НСНРБ) 2018-2030 г., НПУРБ и Националната програма за намаляване на риска от бедствия 2021-2025. Осигуряването на подкрепа за ефективното изпълнение на целите към НСНРБ 2030 (да се постигне устойчиво на бедствия общество и да се изгради капацитет за управление на риска от бедствия на всички административни нива) ще създаде необходимите условия и за намаляване последиците при рискове от бедствия.

Отчетени са и отправените препоръки по други стратегически за страната документи (Доклад за България за 2019 г.), като инвестициите имат принос към постигането на целите на приоритет 9 „Местно развитие“ на ос на развитие 3 „Свързана и интегрирана България“ на НПР България 2030. Планираните дейности допринасят към Стратегическа цел 2 „Стимулиране на градското развитие“, стълб 2 „Защита на околната среда“, Приоритетна област 5 „Екологични рискове“ от ревизирания План за действие към СЕСДР (раб. док. на ЕК от 06.04.2020 г.).

VI. Въздух

Научени уроци, предизвикателства, необходими инвестиции

По отношение качеството на **въздуха** битовото отопление и транспортът остават едни от основните източници на замърсяване с фини прахови частици (ФПЧ₁₀ и ФПЧ_{2,5}), които са най-проблемните замърсители, засягащи човешкото здраве. Съгласно Националната програма за подобряване качеството на атмосферния въздух (НПКАВ) 2018-2024 г., основният източник на емисии на първични ФПЧ₁₀ във всички общини е битовото отопление с използване на неефективни печки и котли на твърдо гориво (дърва и въглища), за които е изчислено, че представляват най-малко 85% от емисиите на ФПЧ₁₀. Въпреки значителните инвестиции през 2014-2020 г. (над 300 млн. евро), е необходимо надграждане на постигнатото, за да се преодолеят проблемите със заниженото КАВ, като се отчитат също така относително niskият стандарт на живот, традиционното поведение на обществото по отношение на отоплението и личния транспорт и др.

Националната програма за контрол на замърсяването на въздуха 2020–2030 очертава политиките и мерките, които осигуряват възможност за постигане задълженията на страната за намаляване на емисиите за 2020-2029 г. и 2030 г. Тези ангажименти са свързани с общите годишни антропогенни емисии на: серен диоксид, азотни оксиди, неметанови летливи органични съединения, амоняк и фини прахови частици (ФПЧ_{2,5}), спрямо емисиите за определената за базова 2005 г., съгласно изискванията на Директива (ЕС) 2016/2284. Съгласно НПКЗВ се очаква 75% намаление на емисиите на ФПЧ_{2,5} между 2016 и 2030 г., от 31,9 до 7,8 ktоe/година. Приносът на ПОС 2021-2027 г. към тази цел е 1 ktоe.

НПКАВ 2018-2024 определя комплекс от мерки, чието приложение да допринесе срочно до 2024 г. до постигане на съответствие с нормите за ФПЧ съгласно изискванията на Директива 2008/50/ЕО. Предлагащите мерки са свързани с намаляване на емисиите на ФПЧ₁₀ от определените източници с основен фокус върху битово отопление на твърди горива. Замяната на печки/котли на твърдо гориво с алтернативни източници на отопление допринася за намаляването на вредните емисии, което има положителен ефект върху човешкото здраве, но и принос към ресурсната и енергийната ефективност на домакинствата. Натрупаният опит показва, че навременната, проактивна, пряка комуникация с гражданите, е ключова за ефективното изпълнение на проектите. Финансиране се осигурява за таргетирани регионални информационни кампании, отчитащи локалните специфики, както и за широка национална кампания за анонсиране на възможностите за безвъзмездна подмяна на топлоуредите. За намаляване на риска от засилване на енергийната бедност домакинствата, които получават социални помощи за отопление, ще бъдат подкрепени с фотоволтаични инсталации (вкл. батерии), при условие че новата алтернатива за отопление е термопомпа въздух-въздух. Това ще допринесе и за целите на Европейската зелена сделка по отношение насърчаването на ВЕИ и декарбонизацията, в допълнение към извеждането от експлоатация на отоплителни уреди на въглища.

В НПКАВ 2018-2024 г. транспортът е идентифициран като втория основен замърсител след битовото отопление. Препоръчително за общините, които са отговорни за мерките в обществен транспорт, е „да осигурят превозни средства, които отговарят на най-строгите екологични изисквания или електрически превозни средства.“ Въпреки регистрираната тенденция за подобряване на КАВ за 2022–2024 г. по отношение на пределно допустимите стойности на ФПЧ₁₀ съгл. Директива 2008/50/ЕО, ново предизвикателство е приемането на Директива (ЕС) 2024/2881, която актуализира стандартите за КАВ, включващи пределно допустими стойности за 11 замърсителя, вкл. ФПЧ (които са по-тясно съгласувани с насоките на СЗО), които трябва да бъдат постигнати до 2030 г.

Да се продължи, и по възможност – задълбочи изпълнението на мерки, които са допустими съгласно НПКАВ, като фокусът бъде на първо място върху общини, които не са постигнали устойчиво качество на въздуха съгл. изискванията на Директива 2008/50. Във връзка с приемането на Директива (ЕС) 2024/2881 относно КАВ и за почист въздух за Европа (преработен текст) и въведените с нея нови изисквания за качество на въздуха – да бъдат предприети действия за адресиране на новите предизвикателства, на базата на прието законодателство и/или съответен програмен документ.

Принос за постигане на целите, заложиени в стратегически документи

Подкрепата по програмата цели да допринесе за постигане на съответствие с изискванията на Директива 2008/50/ЕО и Директива (ЕС) 2016/2284. България е в нарушение поради прекомерно замърсяване с ФПЧ₁₀ (Решение на Съда на ЕС по дело C 488/15), същевременно Комисията предяви през декември 2020 г. иск пред Съда на ЕС срещу България за неизпълнение на предходното решение.

Предвидените инвестиции адресират основните предизвикателства, изведени в НПКАВ 2018-2024 г. и НПКЗВ 2020-2030 г. и допринасят за постигането на основните им цели. Предвидените средства ще допринесат към Приоритет 5 „Чист въздух и биоразнообразие“ от НПР България 2030 г. и към стратегическа цел 2 „Стимулиране на градското развитие“, стълб 2 „Опазване на околната среда“, Приоритетна област 6 „Биоразнообразие и ландшафти, качество на въздуха и почвите“ от проекта на ревизирания План за действие към СЕСДР (раб. док. на ЕК от 06.04.2020 г.). Инвестициите ще допринесат за постигане на националните цели за декарбонизация,

заложен в Интегрирания план в областта на енергетиката и климата 2021-2030 г., особено за дела на енергия от възобновяеми източници.

ПРИНОС НА ПОС 2021–2027 г. КЪМ СОЦИАЛНО-ИКОНОМИЧЕСКОТО ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ ОТ COVID-19

Обявената пандемия нанесе удар върху икономиката като цяло. Кризата представлява предизвикателство и за живота на обществото. По време на здравни кризи е важно да бъдат защитени критични сектори чрез осигуряване на нови възможности за работа, сигурност за работещите, инвестиции в мерки, които да подобрят екосистемите и екологичните условия и като следствие да предотвратят по-нататъшното разпространение на вируса. Затварянията по време на пандемията имат директно, краткосрочно положително влияние върху околната среда, най-вече по отношение на емисиите и КАВ, като по-вероятно е това влияние да е временно.

Учените изследват влиянието, което замърсяването на въздуха може да има върху тежестта на преболедуване. Излагането на замърсен въздух се свързва със сърдечносъдови и респираторни заболявания и е рисков фактор по отношение на леталния изход при пациенти, болни от COVID-19. Връзката между замърсяването на въздуха и коронавируса засилва необходимостта от мерки за намаляване на замърсяването при последващите действия за възстановяване.

ООН отбелязва, че пандемията демонстрира критичното значение на канализацията и адекватния достъп до вода за предотвратяване и ограничаване на заболяемостта. Достъпът до питейна вода и канализация е изключително важен в това отношение най-вече с цел опазване на човешкия живот и здраве. Осигуряването на адекватна инфраструктура за отвеждане и пречистване на отпадъчните води е съществен фактор за намаляване на замърсяването на подземните и повърхностните води от заустване на непречистени отпадъчни води, като допълнително допринася за подобряване на качеството на живот и защитата на човешкото здраве.

Следва да се отбележи и приносът на инвестициите по отношение създаването на работни места, още повече в условията на подобна безпрецедентна ситуация, която рефлектира върху икономиката не само на страната, но и на целия ЕС. Значимите инфраструктурни инвестиции осигуряват възможност за допълнителен тласък на бизнеса при адресиране на настоящите трудности по отношение преодоляване на безработицата, генериране на БВП и не на последно място – осигуряване на възможности за дейности, които да се изпълняват от страна на бизнеса.

ПРОГРАМАТА В СВЕТЛИНАТА НА ЕВРОПЕЙСКАТА ЗЕЛЕНА СДЕЛКА

Насърчава се съответствието на интервенциите, които ще бъдат подпомагани по програмата с целите на Европейската зелена сделка и прехода към климатична неутралност. Подкрепата по ПОС демонстрира как климатичните и екологични предизвикателства могат да бъдат превърнати във възможности по отношение на ефективната употреба на ресурси, преминаването към чиста, кръгова икономика и възстановяването на екосистемите и биоразнообразието, намаляване на замърсяването, най-вече по отношение на водния сектор и въздуха. В този смисъл основният принос на ПОС чрез планираните процедури към политиките на Зелената сделка се отнася до „амбицията за нулево замърсяване за нетоксична околна среда“ и по-конкретно за подобряване на наблюдението, докладването, предотвратяването и отстраняване на замърсяването на въздуха и водата.

Типовете дейности са съвместими с принципа за „ненанасяне на значителни вреди“, отчитайки Регламента за създаване на Механизъм за възстановяване и устойчивост и Националния ПВУ. При подбора на операциите устойчивостта на инвестициите в

инфраструктура към климатичните промени се доказва чрез включване в условията за кандидатстване на изисквания, свързани с осигуряване на „енергийна ефективност“, намаляване емисиите на парникови газове и предотвратяване уязвимостта на инфраструктурата от потенциални дългосрочни климатични въздействия.

ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВА ПО ОТНОШЕНИЕ НА АДМИНИСТРАТИВНИЯ КАПАЦИТЕТ И УПРАВЛЕНИЕТО

Въпреки натрупания опит през двата програмни периода, при част от бенефициентите липсва достатъчен капацитет при подготовката и последващото изпълнение на проектите.

Позовавайки се на препоръките в Националните доклади за България за 2019 и 2020 г. за необходимостта от допълнителни усилия за укрепване и повишаване на административния капацитет за ефективно управление и изпълнение на фондовете на ЕС, УО планира да използва подкрепата по приоритет Техническа помощ (ТП) по стратегически начин. Като дългосрочна цел ТП ще адресира укрепването и поддържането на институционалния и технически капацитет на отговорните органи, (потенциални) бенефициенти и съответните партньори. Ще се прилагат планове за обучение според идентифицираните нужди на бенефициентите по отношение на успешната подготовка, изпълнение, мониторинг и отчитане на проекти. Мерките ще се основават на задълбочен анализ, съобразен с национално разработената Пътна карта за изграждане на административен капацитет 2021-2027 г.

Планира се надграждане на добрите практики с организиране на обучения, провеждането на разяснителни кампании и на въвеждащи обучения след сключване на договорите с бенефициенти. Регулярното взаимодействие на УО с бенефициентите и техните партньори, ще продължи чрез консултации, обучения, работни срещи (вкл. онлайн), проверки на място, публикуване на стандартни документи, подробни писмени насоки, указания и др. Предвиждат се и обучения на звена и структури на МОСВ, подпомагащи работата със специфична експертиза по сектори, и на Комитета за наблюдение като партньори в мониторинга и изпълнението на програмата. Планира се подкрепа по теми, идентифицирани на база извършен анализ на нуждите по приоритет ТП. По този начин се осигурява и надграждане на резултатите от 2014-2020 г. по проект „Анализ и мерки за подобряване капацитета на структури в рамките на МОСВ за изпълнение на проекти по ОПОС 2014-2020 г.“ с нуждите на отделните типове (потенциални) бенефициенти за 2021-2027 г.

Идентифицирани са нужди и от надграждане на капацитета на УО с фокус върху опростените разходи, финансовите инструменти и държавните помощи. Предизвикателство остава задържането на квалифицирани и ефективни служители, предвид осезаемия недостиг на работна ръка и ръста на възнагражденията в частния сектор. В допълнение, в изпълнение на чл. 74 (1) (в, г) от РОР, приоритет е укрепването на капацитета за откриване, докладване и проследяване на нередности и измами чрез: докладване в Системата за управление на нередности, произтичащи от случаи/препоръки на OLAF и редовно актуализиране на всички уведомления; разработване на политика за борба с измамите на програмно ниво в съответствие с Националната стратегия за борба с измамите; пълноценно използване на наличните инструменти за извличане на данни като напр. АРАХНЕ.

За целта „Инвестиции за работни места и растеж“:

Таблица 1

Цел на политиката или Специфична цел на ФСП	Специфична цел или специален приоритет*	Обосновка (резюме)
2.4	Насърчаване на адаптирането към изменението на климата, предотвратяването на риска от бедствия и устойчивостта, като се вземат предвид екосистемни подходи	Изпълнение на препоръки от Националния доклад за България за 2019 г., съгласно които са необходими инвестиции в системата за управление на аварийни ситуации за предотвратяване и реагиране на бедствия, за ограничаване на риска от тях и приспособяване към изменението на климата. Изпълнение на дейности за превенция и управление на риска от наводнения и свлачища и надграждане на мерките от 2014-2020 г. с инвестиции, адресиращи засушавания, горски пожари и други природни бедствия, съобразно разработените стратегически документи на национално ниво (Плана за управление на риска от бедствия – отключващо условие за периода 2021-2027 г., Национална стратегия за адаптация към изменението на климата и План за действие и Националната стратегия за намаляване на риска от бедствия 2018-2030 г.). Планира се финансиране за изпълнението на мерки от ПУРН с цел изпълнение на ангажиментите по Директивата за наводненията 2007/60/ЕО. Фокусът е върху превенция на риска за живота и здравето на населението; разширяване обхвата на пилотния проект за р. Искър чрез разработване на Националната система за управление на водите в реално време с допълнителни водни обекти, обхванати от системата, по-нататъшно развитие на съществуващи системи за управление на риска и за ранно оповестяване, продължаване на инвестициите за подготовката на населението за реакция, осигуряване на техническия капацитет на отговорните структури за предотвратяване и реакция при горски пожари. Във връзка с намаляване на въздействията от засушаване върху водните ресурси и управление на риска от наводнения се предвижда подкрепа за извършването на проучвания, оценки, анализи, моделиране, прогнозиране, вкл. във връзка с изготвяне на ПУРН за периода 2028-2033 г.
2.5	Подкрепа на достъпа до вода и на устойчивото управление на водите	[2 000 за всяка специфична цел или специален приоритет по ЕСФ+] Изпълнение на препоръка 3 на Съвета от 5.06.19 г. относно Националната програма за реформи на България за 2019 г. и съдържаща становище относно Конвергентната програма на България за 2019 г. и продължаване на усилията за постигане съответствие с изискванията на РДВ и Директива 91/271/ЕИО. Изпълнение на препоръките в Националния доклад за България за 2020 г. за екологична инфраструктура и на доклада за 2019 г., съгласно който нивата на свързаност и пречистване на градските отпадъчни води са сравнително ниски. Направените анализи показват, че инвестициите за ВиК са се увеличили значително през последното десетилетие, финансирани главно от фондове на ЕС. Идентифицирани са обаче някои слабости в планирането и управлението на тези проекти. Адресират се нуждите от инвестиции с висок приоритет, определени в доклада за България 2019 г. за повишаване равнището на свързаност и пречистване на градските отпадъчни води с цел насърчаване на устойчивото управление на водите, и по-специално подобряване на събирането и пречистването на отпадъчните води (първи приоритет агломерациите с над 10 000 екв.ж.) и намаляване на загубите на вода. Инвестициите допринасят за изпълнението на Стратегията за развитие и управление на сектора за ВиК в РБ 2014-2023 г. и на НПР България 2030, отразяваща потребностите, идентифицирани в НИП в секторите води и отпадъчни води. Предвижда се подкрепа за извършване на национални проучвания за опазване и подобряване на състоянието на повърхностните и подземни води, необходими за повишаване на достоверността на оценките на натиска, въздействието и състоянието на водните тела и въвеждане на нови методи за оценки на състоянието и мониторинг за дейности за актуализирането на ПУРБ за периода 2028-2033 г. за идентифициране на подходящи мерки с цел изпълнение на ангажиментите по чл. 13 от РДВ и постигане на целите по чл. 4 на РДВ, както и за изготвяне на План за управление на засушаването.

		Интервенциите ще допринесат за изпълнение на приоритетните действия в ПИПООС от 2019 г. - Доклад за България, както следва: - да се подобри капацитетът за наблюдение с цел намаляване на зависимостта от експертни становища за оценка на екологичното състояние/потенциал на водните обекти в съответствие с РДВ; - да се положат допълнителни усилия за отстраняване на несъответствията с Директива 91/271/ЕИО.
2.6	Насърчаване на прехода към кръгова и основаваща се на ефективно използване на ресурсите икономика	Изпълнение на препоръка 3 на Съвета от 05.06.19 г. относно Нац. програма за реформи на България за 2019 г. и съдържаща становище относно Конвергентната програма на България за 2019 г. за продължаване на усилията за постигане на съответствие с Директива 2008/98/ЕО относно отпадъците. Изпълнение на препоръките в Националния доклад за България за 2019 г., съгласно който управлението на отпадъците продължава да бъде предизвикателство, въпреки че генерирането на битови отпадъци е под средната стойност за ЕС. Процентите депонирани битови отпадъци са сред най-високите в ЕС, а разделното събиране все още не функционира по най-оптимален начин, това се наблюдава и при свързаната с него инфраструктура и повишаването на обществената осведоменост; капацитетът на общините да организират, възлагат и управляват събирането и обработването на отпадъци е ограничен. Адресиране на препоръките с цел подпомагане прехода към кръгова икономика в България. Приоритетна цел са битовите отпадъци (съгласно определението по чл. 3, пар. 26 от Директива 2008/98/ЕО, изменена с Директива (ЕС) 2018/851) и строителни отпадъци и отпадъци от разрушаване чрез инвестиционни мерки, постигащи целите за рециклиране и намаляване на депонирането до 2030 г. с фокус върху разделното събиране и рециклиране. Интервенциите ще допринесат към приоритетни действия в ПИПООС от 2019 г. - Доклад за България: „да се подобрява и разширява разделното събиране на отпадъци, включително на биоотпадъци“ и са в съответствие с Приоритет 4 „Кръгова и нисковъглеродна икономика“ от НПР България 2030. Фокусът е „върху преминаването от депониране към предотвратяване, повторна употреба, рециклиране и оползотворяване на голямата част от формираните отпадъци в индустриалните процеси и бита“. Интервенциите отговарят и на Анализа на социално-икономическото развитие на България 2007-2017 г., определяне на националните приоритети за периода 2021-2027 г., по-специално „Интервенциите, ориентирани към управлението на отпадъците, ще продължат в усилията си да засилят процесите на преход от линейна към кръгова икономика и намаляване на дела на депонираните отпадъци в резултат на увеличаване дела на рециклирани отпадъци“. Всички мерки отговарят на НПУО 2021-2028.
2.7	Подобряване на защитата и опазването на природата, биологичното разнообразие и екологосъобразната инфраструктура, включително в градските райони, и намаляване на всички форми на замърсяване	Изпълнение на препоръки от Националния доклад за България за 2019 г. за намаляване на замърсяването – рехабилитиране на земи (техническа рекултивация на депа); подобряване качеството на въздуха; изграждане на ефективни структури за управление на Натура 2000. Акцентът е върху поддържането и възстановяването на екосистемите и присъщото им биоразнообразие в рамките на и извън Натура 2000. Интервенциите продължават да са насочени към подобряване състоянието на видовете и местообитанията, които са обект на опазване в Натура 2000, дейностите по изграждане на капацитета на заинтересованите страни за ефективно участие в процесите на управление на Натура 2000 се надграждат и осигуряват обществена подкрепа за мрежата. Подкрепата се планира и за защитени територии, като приоритет където те се припокриват със 33. Интервенциите допринасят за изпълнението на приоритетни действия в ПИПООС от 2019 за България, а именно: • Създаване на ефективни структури за управление на мрежата Натура 2000 с достатъчен административен и финансов капацитет. Продължават усилията за спазване на изискванията на Директива 2008/50/ЕО и предприемане действия за постигане нормите и изискванията по Директива (ЕС) 2024/2881 чрез надграждане инвестициите от 2014-2020 г., адресиращи основните замърсители: битовото отопление и транспорта. Инвестиции в съответствие с НПКАВ 2018-2024 ще допринесат и за целите на НПКЗВ 2020-2030. Предвижда се подкрепа за постигане стандартите за КАВ и, където е приложимо, запазване съответствието с нормите за ФПЧ₁₀ и ФПЧ_{2,5}, съгласно Директивата и националното законодателство.

		Изпълнението на мерките ще допринесе за намаляване на емисиите и на полициклични ароматни въглеводороди и за изпълнение на ангажиментите по Директива (ЕС) 2016/2284. Намесата ще бъде приоритетно в подмяната на отоплителни уреди на твърдо гориво, но също и в зелена инфраструктура в градска среда за справяне с вторичното разпрашаване. Очакван принос за изпълнението на приоритетни действия в ПИПООС от 2019 г. Доклад за България: ускоряване намалението на емисиите и концентрацията на ФПЧ_{2.5} и ФПЧ₁₀. За предотвратяване засилването на енергийната бедност, на домакинствата, които получават помощи за отопление, ще се предостави възможност за монтаж на фотоволтаични инсталации при избор на алтернатива термopомпа въздух-въздух.
--	--	---

* Специални приоритети според Регламента за ЕСФ+.

За ЕФМДРА:

Таблица 1А

Цел на политиката	Приоритет	SWOT анализ (за всеки приоритет)	Обосновка (резюме)
		Силни страни [10 000 за всеки приоритет]	[20 000 за всеки приоритет]
		Слаби страни [10 000 за всеки приоритет]	
		Възможности [10 000 за всеки приоритет]	
		Заплахи [10 000 за всеки приоритет]	
		Установяване на потребностите въз основа на SWOT анализ и при отчитане на елементите, посочени в член 8, параграф 5 от Регламента за ЕФМДРА [10 000 за всеки приоритет]	

2. Приоритети

Основание: член 22, параграф 2 и член 22, параграф 3, буква в) от POP

2.1 Приоритети, различни от техническа помощ

2.1.1. Наименование на приоритета [300] (повтаря се за всеки приоритет)

Приоритет 1 „Води“

☐ Това е приоритет, насочен към младежката заетост
☐ Това е приоритет, насочен към социалните иновативни действия
☐ Това е приоритет, насочен към подкрепата за най-нуждаещите се лица съгласно специфичната цел, посочена в член 4, параграф 1, буква м) от Регламента за ЕСФ+*

☐ Това е приоритет, насочен към подкрепата за най-нуждаещите се лица съгласно специфичната цел, посочена в член 4, параграф 1, буква л) от Регламента за ЕСФ+ ⁴
☐ Това е приоритет, насочен към специфичната цел за градска мобилност, посочена в член 3, параграф 1, буква б), точка viii) от Регламента за ЕФРР и за Кохезионния фонд
☐ Това е приоритет, насочен към специфичната цел за цифрова свързаност, посочена в член 3, параграф 1, буква а), точка v) от Регламента за ЕФРР и за Кохезионния фонд

* Ако е маркирано, преминете към раздел 2.1.1.2.

2.1.1.1. Специфична цел⁵ — повтаря се за всяка избрана специфична цел, за приоритети, различни от техническа помощ

Специфична цел: “Подкрепа за осигуряването на достъп до вода и на устойчивото управление на водите”.

2.1.1.1.1. Интервенции по линия на фондовете

Основание: член 22, параграф 3, буква г), точки i), iii), iv), v), vi) и vii) от РОР

Свързани видове действия — член 22, параграф 3, буква г), точка i) от РОР; член 6 от Регламента за ЕСФ+:

Текстово поле [8 000]

- Инфраструктурни мерки (подготовка и изпълнение) за събиране, отвеждане и пречистване на отпадъчни води с принос за постигане на съответствие с Директива 91/271/ЕИО, в т.ч. за проекти, чието изпълнение е стартирало в периода 2014-2020 г.;
- Инфраструктурни мерки (подготовка и изпълнение) за водоснабдяване във връзка с Директива 98/83/ЕО [Директива (ЕС) 2020/2184] с принос към намаляване на загубите на вода по водопреносната мрежа и подобряване качеството на питейната вода, в т.ч. за проекти, чието изпълнение е стартирало в периода 2014-2020 г.;
- Разработване на РПИП за бъдещо финансиране за новоконсолидирани райони Благоевград, Кюстендил, Ловеч, Монтана, Пазарджик, Разград – след консолидиране на последните 6 области в страната;
- Подкрепа за разработване ПУРБ – оценки, набиране на данни и др.;
- Мерки по отношение мониторинг и оценка на качеството на водите за питейно-битово водоснабдяване във връзка с Директивата за питейни води.

Инвестициите във ВиК инфраструктурата се определят от НИП за ВиК – благоприятстващо условие за ВиК отрасъла. Нуждите от над 2,88 млрд. евро за двете директиви – за питейни и за отпадъчни води, за агломерации над 10 000 екв.ж. значително надхвърлят наличното финансиране чрез Европейските фондове. Нуждите за водоснабдяване се определят на 1,79 млрд. евро, а за отвеждане и пречистване – 1,09 млрд. евро. В допълнение към финансирането от ЕФРР/КФ е предвидено собствено финансиране от ВиК операторите, както и средства от държавния бюджет. Планираните инвестиции през 2021-2027 г. са с фокус върху прилагането на регионалния подход на принципа „една обособена ВиК територия (консолидиран район) – един консолидиран ВиК оператор – едно Регионално прединвестиционно проучване – един проект“. Предоставянето на инвестиции за ВиК оператори на консолидирани райони е в съответствие с политиката във ВиК сектора за окрупняване на ВиК системите и ще осигури по-голяма стабилност на ВиК операторите да се самоиздържат, да могат да

⁴ В случай че ресурсите по специфичната цел, посочена в член 4, параграф 1, буква л) от Регламента за ЕСФ+, са взети предвид за целите на член 7, параграф 4 от Регламента за ЕСФ+.

⁵ С изключение на специфичната цел, посочена в член 4, параграф 1, буква м) от Регламента за ЕСФ+.

поддържат инфраструктурата, да реинвестират и възобновяват инвестициите, а останалите инвестиции подпомагат цялостната политика на държавата в изпълнение на европейските ангажименти по Директива 91/271/ЕИО. Собствеността върху инфраструктурата остава държавна и общинска, а планирането е насочено към регионализация, за да се вземат предвид нуждите на територията в нейната цялост, като в същото време се отчитат регионалните характеристики. Регионализацията на ВиК операторите става задължителна с одобряването на проекта на Закон за ВиК. За стабилността на ВиК операторите важна роля играе и подпомагането им от Български ВиК Холдинг ЕАД с капитал от 1 млрд. лева, предоставен от държавния бюджет. Холдинговото дружество, принципал на операторите, не само осъществява спрямо дъщерните си дружества общо управление и контрол по отношение на обществените поръчки, техническа помощ, консултации, участие и финансиране, свързано с инвестиционните им дейности по фондовете на ЕС, предоставяне на гаранции и др., но и гарантира финансовото им състояние, за да се гарантира устойчиво изпълнение на ВиК проектите.

Подкрепата е насочена към агломерации с над 5 000 екв. ж., като приоритет се дава на агломерациите над 10 000 екв.ж. и на такива, в които инвестициите са с принос за адресиране или превентиване на процедури за нарушение срещу България относно неизпълнение на задълженията, произтичащи от Директива 91/271/ЕИО (напр. процедура за нарушение № 2017/2082). През 2021 – 2027 г. започват инвестиции в консолидирани райони Велико Търново, Габрово, Плевен, София-град, София-област, Търговище, Хасково и Добрич с РПИП, разработени с подкрепа чрез ОПОС 2014-2020 г. Те ще бъдат допълнени с подкрепа на инвестиции, договорени в рамките на НПВУ, чието финансиране чрез Механизма за възстановяване и устойчивост е възпрепятствано поради обстоятелства от различен характер. Това са агломерации Долни Чифлик (ВиК Варна), Ген. Тошево (ВиК Добрич), Крумовград (ВиК Кърджали), Рогош-Скуtare и Съединение (ВиК Пловдив), Котел (ВиК Сливен), Девин (ВиК Смолян), Гълъбово и Павел Баня (ВиК Стара Загора), за които се прилага задължителен процент на собствено финансиране от бенефициента в размер на 12% от общата стойност на допустимите инвестиционни разходи по проекта. Аналогичен подход се прилага и за инвестициите в Столична община, където процентът на собствено финансиране е в размер на 25% от общата стойност на допустимите инвестиционни разходи по проекта.

Типовете дейности са оценени като съвместими с принципа за „ненанасяне на вреди“, тъй като тази оценка е направена в рамките на ПВУ.

Форми на подкрепа:

НИП за ВиК посочва, че всички мерки, които намаляват разходите за ВиК услуги правят услугите по-достъпни. Това се отнася не само до консолидацията на ВиК операторите, но и до намаляване на капиталовите инвестиционни разходи. В допълнение, като се отчете финансовото състояние на някои ВиК оператори, прилагането на финансиране със заеми/гаранции се очаква да бъде трудно. Настоящата липса на активи, които да служат като обезпечение, ще направи процеса на одобрение на заема относително сложен. От друга страна, заемите се явяват допълнителни финансови разходи за операторите, които биха могли да окажат влияние върху цените на ВиК услугите; според настоящата регулаторна рамка на ВиК пазара цените са регулирани от Комисията за енергийно и водно регулиране, за да се съобрази социалната поносимост.

Както е посочено в Националния инвестиционен план, това дава основание да се смята, че публичното финансиране е най-вероятният вариант от всички други източници на финансиране за постигане на съответствие със законодателството на ЕС. Това се подсилва и от факта, че ВиК инфраструктурата в България се нуждае от спешна подмяна и реконструкция; финансирането от ПОС е ограничено, а цените на ВиК услугата,

предоставяна от операторите, могат да се повишат до нива, които достигат или надвишават съществуващия праг на социална поносимост.

Всичко това води до предоставяне на безвъзмездни средства за мерките за ВиК инфраструктура, базирани на анализи на разходите и ползите, със съфинансиране от страна на бенефициентите. Съфинансирането се планира да бъде покрито от финансови инструменти по програмата въз основа на научените уроци и на заключенията от Предварителната оценка на финансовите инструменти.

За останалите мерки по приоритета са предвидени безвъзмездни средства, тъй като те не генерират приходи, нито са интервенции, спестяващи разходи, а Предварителната оценка на финансовите инструменти не идентифицира приложимостта на финансови инструменти за тези видове дейности.

Синергия и допълняемост:

Стратегическия план за развитие на земеделието и селските райони за периода 2021 - 2027 г.

Мерките по програма „Околна среда“ ще допълват мерките от Стратегическия план – дейности за завършване на системи за събиране в агломерации под 2 000 екв.ж. в селски райони (като съществуващата канализационна система трябва да е над 90% изградена), ако нуждите са идентифицирани в РПИП; пречиствателни съоръжения също са допустими.

Основни целеви групи — член 22, параграф 3, буква г), точка iii) от POP:

Текстово поле [1 000]

Лица, със задължения съгласно Закона за опазване на околната среда, Закона за водите и Закона за регулиране на канализационните и водоснабдителните услуги за изпълнение на допустимите дейности, финансови посредници в случаите на предоставяне на финансови инструменти; населението в агломерации над 10 000 екв.ж., населението и бизнеса в страната. Изпълнението на съответните политики е в отговорността на различни органи, напр. регионалните ВиК оператори, Български ВиК Холдинг, Столична община, Министерство на регионалното развитие и благоустройството, общини, структури на/в Министерство на здравеопазването, структури на/в Министерство на околната среда и водите.

Действия за гарантиране на равенство, приобщаване и недискриминация – член 22, параграф 3, буква г), точка iv) от POP и член 6 от Регламента за ЕСФ+

Текстово поле [2 000]

Опазването на околна среда и адаптацията към изменението на климата са хоризонтални политики, които са насочени към основна целева група – гражданите на България, без значение от техния пол, раса или етнос, религия или вероизповедание, увреждане, възраст или сексуална ориентация. При планирането, оценката и изпълнението на мерките, които ще се подкрепят по този приоритет, ще се прилагат принципите на прозрачност, равенство, приобщаване и недискриминация. Приоритетът подкрепя възможността за достъп до питейни води и за събиране, отвеждане и пречистване на отпадъчните води и намаляване на замърсяването на водите и зависимите от тях хабитати.

Посочване на специфичните целеви територии, включително планирано използване на териториални инструменти — член 22, параграф 3, буква г), точка v) от POP

Текстово поле [2 000]

Териториите на подкрепа са агломерациите по смисъла на Директива 91/271/ЕИО. Приоритетните инвестиции, които се изпълняват на регионален принцип, са насочени към обособените територии на консолидираните ВиК оператори по Закона за водите, които съвпадат с областите в страната, определени по силата на Закона за административно-териториалното устройство на Република България. Към 2021 г. само 6 ВиК области в страната не са консолидирани. Инвестициите в агломерации над 10 000 екв.ж. в останалите 22 консолидирани области отчитат шестте нови бенефициента – Велико Търново, Габрово, Плевен, София-област, Търговище и Хасково, и в допълнение проектите, които се фазират между програмните периоди 2014-2020 и 2021-2027 г. Предвид това използване на териториални инструменти не е приложимо.

Междурегионални, трансгранични и транснационални действия — член 22, параграф 3, буква г), точка vi) от POP

Текстово поле [2 000]

Инвестициите в инфраструктура за събиране, отвеждане и пречистване на водите, опазване на водните ресурси и гарантиране на водоснабдяване са с пряк принос към стратегическа цел 2 „Стимулиране на градското развитие“, стълб 2 „Защита на околната среда“, приоритетна област 4 „Качество на водите“ от ревизирияния План за действие към Стратегията на ЕС за Дунавския регион (СЕСДР, съгл. работен документ на ЕК от 06.04.2020 г.).

В допълнение, подкрепата по приоритета има принос към Плана за действие на ЕС „Към нулево замързяване на въздуха, водите и почвите“ чрез подкрепа за постигане на целите за добро състояние на водните тела, в т.ч. и крайбрежните води при изпълнение на предвижданията в ПУРБ и Морската стратегия на България. Интервенциите по ПОС в отвеждането и пречистването на отпадъчни води от населените места в агломерации с над 10 000 екв.ж., попадащи в крайбрежни зони ще адресират замърсителите като част от ключовите типове натиск в Черно море (замърсители, подводен шум, цялостност на морското дъно, морски отпадъци, с акцент микропластмаси).

Подкрепата по приоритета ще има принос също така и за опазване и възстановяване на Черно море, за постигане на „добро състояние“ на крайбрежните води и поддържане на добро състояние на морската околна среда, което ще има и положителен трансграничен ефект.

Предвид спецификата на подкрепяните дейности по приоритета не се предвижда реализиране на съвместни проекти и/или насочване на ресурс към бенефициенти от региони, различни от територията на страната. Инвестициите във ВиК инфраструктура съгласно Националния инвестиционен план имат за цел постигане на съответствие със законодателството на ЕС на национално ниво въз основата на регионален подход.

Предвид факта, че изпълнението на планираните допустими мерки ще има цялостен позитивен ефект върху водните тела, потенциални положителни ефекти се очакват и върху други компоненти и фактори на околната среда и човешкото здраве, вкл. и на територията на други страни. Предвижда се наличие на положително влияние върху повърхностните и подземни води на съседните държави, както и върху морските води и морската околна среда, специално от мерките, прилагани в погранични райони.

Планирано използване на финансови инструменти — член 22, параграф 3, буква г), точка vii) от POP

Текстово поле [1 000]

Планира се финансов инструмент с очакван механизъм комбинация от безвъзмездно и дългово финансиране в две отделни операции. Вzeti са предвид научените уроци от

2014-2020 г. – от 16 оператора 5 ползват ФИ по ОПОС, 7 оператора избират финансиране от търговски банки или ФЛАГ (държавен фонд за подпомагане на българските общини и сдружения, вкл. ВиК асоциациите). До 2023 г. от ФИ по ОПОС биха могли да се възползват още максимум 4 оператора. Видът и размерът на финансовите инструменти за 2021-2027 г. се определят въз основа на Предварителна оценка. Анализите идентифицират предпоставки за продължаване на подхода за подпомагане от програмния период 2014-2020 г. с параметри: предложен размер на ФИ 20 млн.евро (дял от ЕС – 17 млн.евро). Определеният финансов продукт е заем, предназначен да осигури финансиране за собственото участие на операторите. Очакваното допълнително финансиране от финансовите посредници е 4,76 млн. евро (вкл. такси), очакваният ефект на лоста е 1,4 х – сумата на ФИ за крайните получатели е 23,7 млн.евро при общи инвестиции от 230 млн. евро.

2.1.1.1.2. Показатели

Основание: член 22, параграф 3, буква г), точка ii) от POP, член 8 от Регламента за ЕФРР и за КФ

Таблица 2: Показатели за крайния продукт

Приоритет	Специфична цел	Фонд	Категория региони	Идентификационен код [5]	Показател [255]	Мерна единица	Междинна цел (2024 г.)	Целева стойност (2029 г.)
Води	Подкрепа за осигуряване то на достъп до вода и на устойчивото управление на водите	ЕФРР	Преход	RCO 32	Нов или подобрен капацитет за пречистване на отпадъчни води	екв. ж.	0	0
			По-слабо развити региони				88 900	340 000
		КФ					0	70 000

Основание: член 22, параграф 3, буква г), точка ii) от POP

Таблица 3: Показатели за резултата

Приоритет	Специфична цел	Фонд	Категория региони	Идентификационен код [5]	Показател [255]	Мерна единица	База или референтна стойност	Референтна година	Целева стойност (2029 г.)	Източник на данните [200]	Коментари [200]
Води	Подкрепа за осигуряването на достъп до вода и на устойчивото управление на водите	ЕФРР	Преход	RCR 41	Жители, свързани към подобро обществено водоснабдяване	Лица	0	2021	0	Подкрепени проекти, МРРБ, УО на ПОС	
			По-слабо развити региони				0	2021	570 000		
		КФ					0	2021	320 000		

		ЕФРР	Преход	RCR 42	Жители, свързани към поне вторично пречистване на отпадъчни води	Лица	0	2021	0	Подкрепени проекти, УО на ПОС	
			По-слабо развити региони				0	2021	465 000		
		КФ					0	2021	630 000		

2.1.1.1.3. Индикативна разбивка на програмираните ресурси (ЕС) по видове интервенции (не е приложимо за ЕФМДРА)

Основание: член 22, параграф 3, буква г), точка viii) от POP

Таблица 4: Измерение 1 — Област на интервенция

Приоритет №	Фонд	Категория региони	Специфична цел	Код	Сума (EUR)
1 Води	ЕФРР	Преход	Подкрепа за осигуряването на достъп до вода и на устойчивото управление на водите	062 Осигуряване на вода за консумация от човека (инфраструктура за добив, обработване, съхранение и разпределение, мерки за ефективност, снабдяване с питейна вода)	0,00
		По-слабо развити региони			158 114 368,00
		Преход		064 Управление на водите и опазване на водните ресурси (включително управление на речните басейни, специфични мерки за адаптиране към изменението на климата, повторна употреба, намаляване на течовете)	936 975,00
		По-слабо развити региони			7 614 207,00
		Преход		065 Събиране и пречистване на отпадъчни води	0,00
		По-слабо развити региони			158 114 368,00
	КФ			062 Осигуряване на вода за консумация от човека (инфраструктура за добив, обработване, съхранение и разпределение, мерки за ефективност, снабдяване с питейна вода)	141 560 946,00
				065 Събиране и пречистване на отпадъчни води	141 560 946,00

Таблица 5: Измерение 2 – Форма на финансиране

Приоритет №	Фонд	Категория региони	Специфична цел	Код	Сума (EUR)
1 Води	ЕФРР	Преход	Подкрепа за осигуряването на достъп до вода и на устойчивото управление на водите	01 Безвъзмездни средства	936 975,00
		По-слабо развити региони			323 842 943,00
	КФ			01 Безвъзмездни средства	266 121 892,00
				03 Подкрепа чрез финансови инструменти: заеми	17 000 000,00

Таблица 6: Измерение 3 — Териториален механизъм за изпълнение и териториална насоченост

Приоритет №	Фонд	Категория региони	Специфична цел	Код	Сума (EUR)
1 Води	ЕФРР	Преход	Подкрепа за осигуряването на достъп до вода и на устойчивото управление на водите	33	936 975,00
		По-слабо развити региони			323 842 943,00
	КФ			33	283 121 892,00

Таблица 7: Измерение 6 — Вторични тематични области по ЕСФ+

Приоритет №	Фонд	Категория региони	Специфична цел	Код	Сума (EUR)
НП	НП	НП	НП	НП	НП

Таблица 8: Измерение 7 — измерение „Равенство между половете“ на ЕСФ+*, ЕФРР, Кохезионния фонд и ФСП

Приоритет №	Фонд	Категория региони	Специфична цел	Код	Сума (EUR)
1 Води	ЕФРР	Преход	Подкрепа за осигуряването на достъп до вода и на устойчивото управление на водите	03 Неутралност по отношение на пола	936 975,00
		По-слабо развити региони			323 842 943,00
	КФ				283 121 892,00

* По принцип 40% за ЕСФ+ допринасят за проследяването на равенството между половете. 100% се прилагат, когато държавата членка избере да използва член 6 от Регламента за ЕСФ+, както и специфични за програмата действия в областта на равенството между половете.

2.1.1. Наименование на приоритета [300] (повтаря се за всеки приоритет)

Приоритет 2 „Отпадъци“

☐ Това е приоритет, насочен към младежката заетост
☐ Това е приоритет, насочен към социалните иновативни действия
☐ Това е приоритет, насочен към подкрепата за най-нуждаещите се лица съгласно специфичната цел, посочена в член 4, параграф 1, буква м) от Регламента за ЕСФ+*
☐ Това е приоритет, насочен към подкрепата за най-нуждаещите се лица съгласно специфичната цел, посочена в член 4, параграф 1, буква л) от Регламента за ЕСФ+ ⁶
☐ Това е приоритет, насочен към специфичната цел за градска мобилност, посочена в член 3, параграф 1, буква б), точка viii) от Регламента за ЕФРР и за Кохезионния фонд
☐ Това е приоритет, насочен към специфичната цел за цифрова свързаност, посочена в член 3, параграф 1, буква а), точка v) от Регламента за ЕФРР и за Кохезионния фонд

* Ако е маркирано, преминете към раздел 2.1.1.2.

2.1.1.1. Специфична цел⁷ — повтаря се за всяка избрана специфична цел, за приоритети, различни от техническа помощ

Специфична цел: „Насърчаване на прехода към кръгова и основаваща се на ефективно използване на ресурсите икономика”.

2.1.1.1.1. Интервенции по линия на фондовете

Основание: член 22, параграф 3, буква г), точки i), iii), iv), v), vi) и vii) от POP

Свързани видове действия — член 22, параграф 3, буква г), точка i) от POP; член 6 от Регламента за ЕСФ+:

Текстово поле [8 000]

Допустимите мерки са в съответствие с идентифицираните нужди в НПУО 2021-2028 г., програмите към него и плановите за действие, както и в Стратегията и плана за действие за преход към кръгова икономика 2021-2027 г.:

- Мерки за изграждане, разширяване и/или надграждане на общински/регионални системи за разделно събиране и рециклиране на биоразградими отпадъци – за РСУО съгласно Приложение № 8 на НПУО 2021-2028 г.;
- Мерки за изграждане на системи/центрове за разделно събиране и подготовка за повторна употреба и поправка;
- Мерки за рециклиране на отпадъците – допустими в комбинация с разделно събиране и предварително третиране на разделно събрани отпадъци;
- Модели за оптимизиране на процеса на управление на битовите отпадъци от общините в България;
- Мерки за оптимизиране на процесите на управление на битовите отпадъци от общините във връзка с въвеждане на схема „плащаш, колкото изхвърляш“;
- Повишаване на осведомеността относно практиките и поведението във връзка с устойчивото потребление, кръговата икономика, мониторинга на отпадъците както и информационни и разяснителни кампании за заинтересованите страни и населението.

⁶ В случай че ресурсите по специфичната цел, посочена в член 4, параграф 1, буква л) от Регламента за ЕСФ+, са взети предвид за целите на член 7, параграф 4 от Регламента за ЕСФ+.

⁷ С изключение на специфичната цел, посочена в член 4, параграф 1, буква м) от регламента за ЕСФ+.

Мерките са насочени към отпадъците в приложното поле на Закона за управление на отпадъците (ЗУО) - битови, производствени и строителни, и чието третиране се отчита за постигане на българските национални цели съгласно европейското и националното законодателство. Тяхното прилагане ще допринесе за намаляване на количеството депонирани битови отпадъци и увеличаване на дела на разделно събраните и рециклирани отпадъци за подпомагане на прехода към кръгова икономика. Приоритет са мерките, насочени към управлението на битовите отпадъци в задълженията на общините по ЗУО.

Инвестиционните мерки за управление на битови отпадъци се фокусират главно върху РСУО с нужди да доизградят/надградят своите системи за разделно събиране и рециклиране основно на биооразградими отпадъци и подготовка за повторна употреба, за да постигнат нормативните цели на регионално ниво до 2030 г., и чиито потребности са идентифицирани в НПУО 2021-2028 г. Адресират се и потребности на общините за методическо подпомагане и успешно въвеждане на практика на схема „плащаш колкото изхвърляш“ при определяне на разходите за управление на отпадъците и такса битови отпадъци, предмет на стартирала наказателна процедура срещу България.

Мерките за рециклиране на отпадъци, извършвани от рециклиращи предприятия, се отнасят за битови, производствени и строителни отпадъци и трябва да водят до увеличаване на капацитета за рециклиране. Мерките са допустими в комбинация с дейности по предварително третиране на разделно събрани отпадъци и/или разделно събиране на отпадъците, които ще бъдат рециклирани.

Допустимите мерки не се отнасят за дейности, финансирани със средства от продуктови такси⁸/лицензионни възнаграждения като в тази връзка не е допустима подкрепа за оползотворяващи организации по реда на ЗУО. Няма да се подкрепя изграждане на инсталации за изгаряне и/или друго оползотворяване на отпадъци с производство на енергия, както и на инсталации за предварително третиране на смесено събрани битови отпадъци.

Типовите дейности са оценени като съвместими с принципа за „ненанасяне на вреди“ съгласно Техническите насоки за прилагането на принципа съгласно Регламента за Механизма за възстановяване и устойчивост.

Форми на подкрепа:

Алокацията за БФП и ФИ се базира изцяло на изводите в актуализираната Предварителната оценка на ФИ от 2023 г. Общините са отговорни за управление на битовите отпадъци, като разходите се поемат чрез такса битови отпадъци и бюджета на общината. За постигане на целите до 2030 г. са необходими допълнителни значителни средства. Поради това е предвидено финансиране основно чрез безвъзмездни средства, които да допълват общинския бюджет, за да се предотврати увеличение на таксата за битови отпадъци за гражданите над прага на социалната поносимост. По отношение на допустимите мерки актуализираната Предварителна оценка идентифицира потенциал за изпълнение на ФИ в комбинация с грант само за мярката, свързана със системите за разделно събиране и рециклиране на биооразградими отпадъци, като се вземат предвид законовите ограничения и възможностите на общините за поемане на дълг.

За мерките за рециклиране на отпадъци е идентифициран потенциал за финансови инструменти, тъй като евентуални проекти в тази сфера биха могли да генерират значителни по обем преки и косвени икономически печалби.

⁸ Които са така определени, че да покриват всички разходи за управление на съответния поток отпадъци и се разходват за дейностите, свързани с изпълнение на целите по рециклиране/оползотворяване на отпадъците.

За останалите мерки по приоритета са предвидени само грантове, тъй като интервенциите не са генериращи приходи или спестяващи разходи и оценката на финансовите инструменти не идентифицира приложимост на ФИ за тях.

Синергия и допълняемост:

Мерките ще се изпълняват в допълняемост и демаркация съгласно НПУО 2021-2028 г. и Стратегия и план за действие за преход към кръгова икономика на Република България за периода 2021-2027 г. Синергия ще се постигне чрез изпълнение на мерки по ПОС 2021-2027 г. и по Програма „Конкурентоспособност и иновации в предприятията“ (ПКИП) 2021-2027 г., както следва:

Програма “Конкурентоспособност и иновации в предприятията“ 2021-2027 г.

Синергичен ефект на мерките в посока насърчаване прехода към кръгова икономика ще се постигне чрез осигуряване на допълняемост между подкрепата по ПОС и ПКИП 2021-2027, като се гарантира следната демаркация по отношение на предприятията: ПКИП ще подкрепя предприятия с изключение на извършващите дейности по код 38.21 Рециклиране на материали от Класификация на икономическите дейности. ПОС ще подкрепя предприятия, извършващи дейности по 38.21 Рециклиране на материали от КИД-2025 за отпадъци в обхвата на Закона за управление на отпадъците (с изключение на опасни отпадъци).

Програма за морско дело, рибарство и аквакултури (ПМДРА)

ПМДРА ще подкрепя мерки за събиране и намаляване на отпадъците от риболовни дейности и риболовни уреди.

Основни целеви групи — член 22, параграф 3, буква г), точка iii) от POP:

Текстово поле [1 000]

Основните целеви групи са населението на Република България, бизнеса, юридически лица с нестопанска цел (ЮЛНЦ), общините, включително обединени в Регионални сдружения за управление на отпадъците. Подкрепата ще бъде насочена главно към органите, отговорни за прилагане на съответната политика, например общините с потребности за подобряване на системите за управление на отпадъците и рециклиращите предприятия, при спазване на демаркацията и допълняемостта с други финансови инструменти на ЕС. ЮЛНЦ може да бъдат подкрепени за изпълнение на мерки за информационни и разяснителни кампании. В допълнение, Националното сдружение на общините в Република България пряко е ангажирано с подпомагането на общините в разработването на модели за оптимизиране на процеса на управление на битовите отпадъци в България. Предвижда се директно предоставяне на средства на сдружението за разработването на моделите и за методическа подкрепа на общините при въвеждане на разработените модели.

Действия за гарантиране на равенство, приобщаване и недискриминация – член 22, параграф 3, буква г), точка iv) от POP и член 6 от Регламента за ЕСФ+

Текстово поле [2 000]

Опазването на околна среда и адаптацията към изменението на климата са хоризонтални политики, които са насочени към основна целева група – гражданите на България, без значение от техния пол, раса или етнос, религия или вероизповедание, увреждане, възраст или сексуална ориентация. При планирането, оценката и изпълнението на мерките, които ще се подкрепят по този приоритет, ще се прилагат принципите на равенство, приобщаване и недискриминация. Приоритетът подкрепя насърчаване

прехода към кръгова икономика, намаляване дела на генерираните и депонирани отпадъци, увеличаване на дела на отпадъците, които се рециклират и др.

Посочване на специфичните целеви територии, включително планирано използване на териториални инструменти — член 22, параграф 3, буква г), точка v) от POP

Текстово поле [2 000]

Цялата територия на страната е допустима за изпълнение на мерките.

Мерки по приоритета могат да се прилагат на териториално равнище като допълващо финансиране на подхода BOMP. Определянето на тези мерки се основава на заключенията и препоръките от Оценката на изпълнението на ОПОС 2014-2020 г. чрез подхода BOMP. В оценката се посочва, че подходът се препоръчва да подкрепи и мерките за управление на отпадъците, за които има силен интерес от местните общности, с което да се допринесе в дългосрочен план за прилагането на политиките за управление на отпадъците. Като се има предвид, че законодателството в областта на отпадъците изисква постигането на националните цели да се изпълнява на регионално ниво, териториално насочените мерки с финансиране, допълващо подхода BOMP, са насочени към информационни и разяснителни дейности.

Междурегионални, трансгранични и транснационални действия — член 22, параграф 3, буква г), точка vi) от POP:

Текстово поле [2 000]

Инвестициите се основават на и допринасят за целите на НПУО 2021-2028 г. и Стратегията и плана за действие за прехода към кръгова икономика 2021-2027 г.

Изпълнението на планираните дейности има принос и за екологичните цели, идентифицирани в Стратегията на ЕС за Дунавския район - допринасят за постигане целите на Стратегическа цел 2 „Стимулиране на градското развитие“, стълб 2 „Защита на околната среда“, Приоритетна област 5 „Екологични рискове“ от ревизирания План за действие към Стратегията на ЕС за Дунавския регион (съгласно работен документ на ЕК от 06.04.2020 г.). В допълнение потенциален принос е идентифициран и към постигане целите на Приоритетна област 10 „Институционален капацитет и сътрудничество“. Взаимовръзка и координация на действията между ПОС 2021-2027 г. и Дунавската макрорегионална стратегия в рамките на приоритет "Отпадъци" може потенциално да бъде търсена в областта на институционалния капацитет и обмяна на практики/знания/решения със съседни държави и региони за намаляване на количеството депонирани битови отпадъци и увеличаване на дела на разделно събраните и рециклирани отпадъци за подпомагане на прехода към кръгова икономика.

Предвид спецификата на подкрепяните дейности по приоритета не се предвижда реализиране на съвместни проекти и/или насочване на ресурс към бенефициенти от региони, различни от територията на страната. Подкрепата е насочена към мерки за управление на битовите отпадъци, генерирани на територията на съответната община съгласно задълженията на общините по Закона за управление на отпадъците с цел осигуряването на принос към постигането на националните цели.

Планирано използване на финансови инструменти — член 22, параграф 3, буква г), точка vii) от POP

Текстово поле [1 000]

Планираният ФИ отчита научените уроци от 2014-2020 г., където пазарът показва много ограничен интерес към ФИ за отпадъци. Въпреки положените усилия, от 01.2017 г. до 06.2021 г. не са предоставени ФИ по ПО 2 и споразумението между ЕО и ФМФИБ е

прекратено през 2022 г. Видът, обхватът и размерът на ФИ за новия период са определени въз основа на Предварителната оценка на ФИ за 2021-2027 г., където се посочва, че има потенциал за проекти в „отпадъци“ по отношение на ниските нива на рециклиране и потенциал за комбинирана подкрепа (в две отделни операции) чрез заеми за финансиране собственото участие на проекти, финансирани с БФП (инфраструктура за управление на битови отпадъци), както и самостоятелни заеми за рециклиране, с параметри: предложен размер на ФИ по ПОС - 15 млн.евро (дял на ЕС - 12,46 млн.евро); финансов продукт: заем за финансиране на собственото участие на бенефициентите или самостоятелен инструмент. Очаквано допълнително финансиране от финансовите посредници – 3,63 млн. евро, вкл. такси, очаквани ефект на лоста – 1.43 пъти. Това определя сума на ФИ за крайни получатели от 18,6 млн. евро при общи инвестиции от 204,5 млн. евро.

2.1.1.1.2. Показатели

Основание: член 22, параграф 3, буква г), точка ii) от POP, член 8 от Регламента за ЕФРР и за КФ

Таблица 2: Показатели за крайния продукт

Приоритет	Специфична цел	Фонд	Категория региони	Идентификационен код [5]	Показател [255]	Мерна единица	Междинна цел (2024 г.)	Целева стойност (2029 г.)
Отпадъци	Насърчаване на прехода към кръгова и основаваща се на ефективно използване на ресурсите икономика	ЕФРР	Преход	RCO 34	Допълнителен капацитет за рециклиране на отпадъци	т/год.	4 000	48 000
			По-слабо развити региони			т/год.	12 500	150 000
			Преход	RCO 107	Инвестиции в съоръжения за разделно събиране на отпадъци	евро	242 400	4 968 000
			По-слабо развити региони			евро	757 600	15 032 000

Основание: член 22, параграф 3, буква г), точка ii) от POP

Таблица 3: Показатели за резултата

Приоритет	Специфична цел	Фонд	Категория региони	Идентификационен код [5]	Показател [255]	Мерна единица	База или референтна стойност	Референтна година	Целева стойност (2029 г.)	Източник на данните [200]	Коментари [200]
Отпадъци	Насърчаване на прехода към кръгова и основаваща се на ефективно използване на	ЕФРР	Преход	RCR 103	Отпадъци, събрани разделно	т/год.	0	2021	80 000	Подкрепени проект и, УО на ПОС	
			По-слабо развити региони			т/год.	0	2021	250 000		
			Преход			т/год.	0	2021	48 000	Подкрепени	

	ресурсите икономика		По-слабо развити региони	RCR 47	Рециклирани отпадъци	т/год.	0	2021	150 000	проект и, УО на ПОС	
--	---------------------	--	--------------------------	--------	----------------------	--------	---	------	---------	---------------------	--

2.1.1.1.3. Индикативна разбивка на програмираните ресурси (ЕС) по видове интервенции (не е приложимо за ЕФМДРА)

Основание: член 22, параграф 3, буква г), точка viii) от POP

Таблица 4: Измерение 1 — Област на интервенция

Приоритет №	Фонд	Категория региони	Специфична цел	Код	Сума (EUR)
2 Отпадъци	ЕФРР	Преход	Насърчаване на прехода към кръгова и основаваща се на ефективно използване на ресурсите икономика	067 Управление на битови отпадъци: превантивни мерки, мерки за минимизиране, сортиране, повторно използване и рециклиране	24 518 000,00
		По-слабо развити региони			197 881 979,00

Таблица 5: Измерение 2 – Форма на финансиране

Приоритет №	Фонд	Категория региони	Специфична цел	Код	Сума (EUR)
2 Отпадъци	ЕФРР	Преход	Насърчаване на прехода към кръгова и основаваща се на ефективно използване на ресурсите икономика	01 Безвъзмездни средства	23 153 000,00
		По-слабо развити региони			186 789 479,00
		Преход		03 Подкрепа чрез финансови инструменти: заеми	1 365 000,00
		По-слабо развити региони			11 092 500,00

Таблица 6: Измерение 3 — Териториален механизъм за изпълнение и териториална насоченост

Приоритет №	Фонд	Категория региони	Специфична цел	Код	Сума (EUR)
2 Отпадъци	ЕФРР	Преход	Насърчаване на прехода към кръгова и основаваща се на ефективно използване на ресурсите икономика	33	24 518 000,00
		По-слабо развити региони			197 881 979,00

Таблица 7: Измерение 6 — Вторични тематични области по ЕСФ+

Приоритет №	Фонд	Категория региони	Специфична цел	Код	Сума (EUR)
НП	НП	НП	НП	НП	НП

Таблица 8: Измерение 7 — измерение „Равенство между половете“ на ЕСФ+*, ЕФРР, Кохезионния фонд и ФСП

Приоритет №	Фонд	Категория региони	Специфична цел	Код	Сума (EUR)
2 Отпадъци	ЕФРР	Преход	Насърчаване на прехода към кръгова и основаваща се на ефективно използване на ресурсите икономика	03 Неутралност по отношение на пола	24 518 000,00
		По-слабо развити региони			197 881 979,00

* По принцип 40% за ЕСФ+ допринасят за проследяването на равенството между половете. 100% се прилагат, когато държавата членка избере да използва член 6 от Регламента за ЕСФ+, както и специфични за програмата действия в областта на равенството между половете.

2.1.1.1. Специфична цел⁹ — повтаря се за всяка избрана специфична цел, за приоритети, различни от техническа помощ

Специфична цел: „Подобряване на защитата и опазването на природата, биологичното разнообразие и екологосъобразната инфраструктура, включително в градските райони, и намаляване на всички форми на замърсяване”.

2.1.1.1.1. Интервенции по линия на фондовете

Основание: член 22, параграф 3, буква г), точки i), iii), iv), v), vi) и vii) от POP

Свързани видове действия — член 22, параграф 3, буква г), точка i) от POP; член 6 от Регламента за ЕСФ+:

Текстово поле [8 000]

Допустимата мярка е в съответствие с идентифицираните нужди в НПУО 2021-2028 г.:

- Рекултивация на депа и/или осигуряване на безопасност на съществуващи депа без увеличаване на техния капацитет.

В НПУО 2021-2028 са анализирани и идентифицирани депата / клетките на депата за битови отпадъци, които са запълнени и трябва да бъдат закрити. Европейското и националното законодателство изисква финансови гаранции/обезпечения от собствениците на депа за затваряне и последващ мониторинг на депата. Собствениците на депата за битови отпадъци са общини. Анализите показват, че за някои от депата натрупаните средства по чл. 60 от ЗУО не са достатъчни, за да покрият всички дейности по рекултивацията и последващия мониторинг. Общините се нуждаят от допълнителни средства – за техническата рекултивация, за да рекултивират своевременно депата и да гарантират намаляване на риска от по-нататъшно замърсяване на околната среда и превенциране рисковете за човешкото здраве.

⁹ С изключение на специфичната цел, посочена в член 4, параграф 1, буква м) от Регламента за ЕСФ+.

Форми на подкрепа:

Предвижда се техническата рекултивация да бъде подкрепена с безвъзмездни средства. Предоставяната подкрепа е само за техническа рекултивация на депа/клетки от депа за битови отпадъци, отговарящи на нормативните изисквания. Предвижда се биологичната рекултивация да се извършва от натрупаните средства по чл. 60 от ЗУО от общините, собственици на депото. В тази връзка, не се очакват приходи от дейността, за която се предоставя подкрепата, което обуславя неприложимостта на финансови инструменти за този тип дейност. Също така се отчитат законодателните ограничения и възможностите за поемане на дългове от общините. Разходите за управление на битовите отпадъци, вкл. и за рекултивация на депата, трябва да се покриват от таксата за битови отпадъци и от общинския бюджет. Поради това се предвиждат безвъзмездни средства, които да допълват общинския бюджет и натрупаните средства по чл. 60 от ЗУО, за да се предотврати увеличаването на таксата за отпадъци за гражданите над прага на социалната поносимост.

Основни целеви групи — член 22, параграф 3, буква г), точка iii) от POP:

Текстово поле [1 000]

Основните целеви групи са населението на Република България, както и общините - собственици на депа за битови отпадъци.

Действия за гарантиране на равенство, приобщаване и недискриминация – член 22, параграф 3, буква г), точка iv) от POP и член 6 от Регламента за ЕФС+

Текстово поле [2 000]

Опазването на околна среда и адаптацията към изменението на климата са хоризонтални политики, които са насочени към основна целева група – гражданите на България, без значение от техния пол, раса или етнос, религия или вероизповедание, увреждане, възраст или сексуална ориентация. При планирането, оценката и изпълнението на мерките, които ще се подкрепят по този приоритет, ще се прилагат принципите на равенство, приобщаване и недискриминация.

Посочване на специфичните целеви територии, включително планирано използване на териториални инструменти — член 22, параграф 3, буква г), точка v) от POP

Текстово поле [2 000]

Конкретните целеви територии са общинските депа с изчерпан капацитет на територията на цялата страна. Не се планират териториални инструменти.

Междурегионални, трансгранични и транснационални действия — член 22, параграф 3, буква г), точка vi) от POP:

Текстово поле [2 000]

Изпълнението на подкрепяните дейности за възстановяване на нарушените терени от депата и покриването с горен слой почва, като част от техническата рекултивация, ще има принос към стратегическа цел 2 „Стимулиране на градското развитие“, стълб 2 „Защита на околната среда“, приоритетна област 6 „Биоразнообразие и ладшафт“, дейност 7 „Подобряване и/или поддържане на свързани с почвата екосистемни услуги“ от ревизирания План за действие към Стратегията на ЕС за Дунавския регион (СЕСДР, съгл. работен документ на ЕК от 06.04.2020 г.).

Предвид спецификата на подкрепяните дейности, а именно рекултивация на депа и/или осигуряване на безопасност на съществуващи депа на територията на страната, които са

запълнени и трябва да бъдат закрити съгласно изискванията на националното законодателство, което поставя ангажимент единствено за кмета на съответната община, по приоритета не се предвижда реализиране на съвместни проекти и/или насочване на ресурс към бенефициенти от региони, различни от територията на страната.

Планирано използване на финансови инструменти — член 22, параграф 3, буква г), точка vii) от POP

Текстово поле [1 000]

Предвижда се техническата рекултивация да бъде подкрепена с безвъзмездни средства. Предоставяната подкрепа е само за техническа рекултивация на депа/клетки от депа за битови отпадъци, отговарящи на нормативните изисквания. Предвижда се биологичната рекултивация да се извършва от натрупаните средства по чл. 60 от ЗУО от общините, собственици на депото. В тази връзка, не се очакват приходи от дейността, за която се предоставя подкрепата, което обуславя неприложимостта на финансови инструменти за този тип дейност. Също така се отчитат законодателните ограничения и възможностите за поемане на дългове от общините. Разходите за управление на битовите отпадъци, вкл. и за рекултивация на депата, трябва да се покриват от таксата за битови отпадъци и от общинския бюджет. Поради това се предвиждат безвъзмездни средства, които да допълват общинския бюджет и натрупаните средства по чл. 60 от ЗУО, за да се предотврати увеличаването на таксата за отпадъци за гражданите над прага на социалната поносимост.

2.1.1.1.2. Показатели

Основание: член 22, параграф 3, буква г), точка ii) от POP, член 8 от Регламента за ЕФРР и за КФ

Таблица 2: Показатели за крайния продукт

Приоритет	Специфична цел	Фонд	Категория региони	Идентификационен код [5]	Показател [255]	Мерна единица	Междинна цел (2024 г.)	Целева стойност (2029 г.)
Отпадъци	Подобряване на защитата и опазването на природата, биологичното разнообразие и екологосъобразната инфраструктура, включително в градските райони, и намаляване на всички форми на замърсяване	ЕФРР	Преход	RCO 38	Площ на рехабилитираната земя, за която се отпуска подкрепа	ха	0	5
			По-слабо развити региони				0	75

Основание: член 22, параграф 3, буква г), точка ii) от POP

Таблица 3: Показатели за резултата

Приоритет	Специфична цел	Фонд	Категория региони	Идентификационен код [5]	Показател [255]	Мерна единица	Базова или референтна	Референтна година	Целева стойност (2029 г.)	Източник на данните [200]	Коментари [200]
-----------	----------------	------	-------------------	--------------------------	-----------------	---------------	-----------------------	-------------------	---------------------------	---------------------------	-----------------

							стойно ст				
Отпадъци	Подобряване на защитата и опазването на природата, биологичното разнообразие и екологосъобразната инфраструктура, включително в градските райони, и намаляване на всички форми на замърсяване	ЕФРР	Преход	RCR 52	Рехабилитирана земя, използвана за зелени площи, социално жилищно настаняване, стопанско или друго ползване	ха	0	2021	5	Доклади на бенефициенти	
			По-слабо развити региони				0		75		

2.1.1.1.3. Индикативна разбивка на програмираните ресурси (ЕС) по видове интервенции (не е приложимо за ЕФМДРА) *Основание: член 22, параграф 3, буква г), точка viii) от POP*

Таблица 4: Измерение 1 – Област на интервенция

Приоритет №	Фонд	Категория региони	Специфична цел	Код	Сума (EUR)
2 Отпадъци	ЕФРР	Преход	Подобряване на защитата и опазването на природата, биологичното разнообразие и екологосъобразната инфраструктура, включително в градските райони, и намаляване на всички форми на замърсяване	073 Рехабилитация на промишлени площадки и замърсени терени	1 820 000,00
		По-слабо развити региони			35 890 000,00

Таблица 5: Измерение 2 – Форма на финансиране

Приоритет №	Фонд	Категория региони	Специфична цел	Код	Сума (EUR)
2 Отпадъци	ЕФРР	Преход	Подобряване на защитата и опазването на природата, биологичното	01 Безвъзмездни средства	1 820 000,00

		По-слабо развити региони	разнообразие и екологосъобразната инфраструктура, включително в градските райони, и намаляване на всички форми на замърсяване		35 890 000,00
--	--	--------------------------	---	--	---------------

Таблица 6: Измерение 3 – Териториален механизъм за изпълнение и териториална насоченост

Приоритет №	Фонд	Категория региони	Специфична цел	Код	Сума (EUR)
2 Отпадъци	ЕФРР	Преход	Подобряване на защитата и опазването на природата, биологичното разнообразие и екологосъобразната инфраструктура, включително в градските райони, и намаляване на всички форми на замърсяване	33	1 820 000,00
		По-слабо развити региони			35 890 000,00

Таблица 7: Измерение 6 — Вторични тематични области по ЕСФ+

Приоритет №	Фонд	Категория региони	Специфична цел	Код	Сума (EUR)
НП	НП	НП	НП	НП	НП

Таблица 8: Измерение 7 - измерение „Равенство между половете“ на ЕСФ+*, ЕФРР, Кохезионния фонд и ФСП

Приоритет №	Фонд	Категория региони	Специфична цел	Код	Сума (EUR)
2 Отпадъци	ЕФРР	Преход	Подобряване на защитата и опазването на природата, биологичното разнообразие и екологосъобразната инфраструктура, включително в градските райони, и намаляване на всички форми на замърсяване	03 Неутралност по отношение на пола	1 820 000,00
		По-слабо развити региони			35 890 000,00

* По принцип 40% за ЕСФ+ допринасят за проследяването на равенството между половете. 100% се прилагат, когато държавата членка избере да използва член 6 от Регламента за ЕСФ+, както и специфични за програмата действия в областта на равенството между половете.

2.1.1. Наименование на приоритета [300] (повтаря се за всеки приоритет)

Приоритет 3 „Биологично разнообразие“

☐ Това е приоритет, насочен към младежката заетост
☐ Това е приоритет, насочен към социалните иновативни действия
☐ Това е приоритет, насочен към подкрепата за най-нуждаещите се лица съгласно специфичната цел, посочена в член 4, параграф 1, буква м) от Регламента за ЕСФ+*
☐ Това е приоритет, насочен към подкрепата за най-нуждаещите се лица съгласно специфичната цел, посочена в член 4, параграф 1, буква л) от Регламента за ЕСФ+ ¹⁰
☐ Това е приоритет, насочен към специфичната цел за градска мобилност, посочена в член 3, параграф 1, буква б), точка viii) от Регламента за ЕФРР и за Кохезионния фонд
☐ Това е приоритет, насочен към специфичната цел за цифрова свързаност, посочена в член 3, параграф 1, буква а), точка v) от Регламента за ЕФРР и за Кохезионния фонд

* Ако е маркирано, преминете към раздел 2.1.1.2.

2.1.1.1. Специфична цел¹¹ — повтаря се за всяка избрана специфична цел, за приоритети, различни от техническа помощ

Специфична цел: „Подобряване на защитата и опазването на природата, биологичното разнообразие и екологосъобразната инфраструктура, включително в градските райони, и намаляване на всички форми на замърсяване”.

2.1.1.1.1. Интервенции по линия на фондовете

Основание: член 22, параграф 3, буква г), точки i), iii), iv), v), vi) и vii) от POP

Свързани видове действия — член 22, параграф 3, буква г), точка i) от POP; член 6 от Регламента за ЕСФ+:

Текстово поле [8 000]

Допустими са мерки за изпълнение на ангажиментите на страната, произтичащи от европейското природозащитно законодателство, описани в стратегически и планови документи на европейско и национално ниво:

- Мерки, свързани с развитие на мрежата Натура 2000:
 - Разработване на планове за управление на защитените зони по Натура 2000 – разработване на ръководства; разработване на планове за управление на защитени зони, обхващащи цялата територия на Натура 2000 в България, включително изследвания във връзка с изясняване на разпределението, размера на популацията, въздействията и заплахите за видове и природни местообитания, вкл. провеждане на кампании за обществена осведоменост и включване на заинтересованите страни в процеса по разработване на плановете;
 - Прилагане на управленски подход в защитени зони от Натура 2000 – осигуряване на подкрепа за органите за управление на защитени зони по Натура 2000;
 - Подобряване на знанията за видове и природни местообитания чрез теренни проучвания (включително картиране, където е определено в НРПД) и определяне на техния природозащитен статус; проверка на таксономична принадлежност; идентифициране на ефектите от разселването на неавтохтонни видове и др.;

¹⁰ В случай че ресурсите по специфичната цел, посочена в член 4, параграф 1, буква л) от Регламента за ЕСФ+, са взети предвид за целите на член 7, параграф 4 от Регламента за ЕСФ+.

¹¹ С изключение на специфичната цел, посочена в член 4, параграф 1, буква м) от регламента за ЕСФ+.

- Разработване на планове за действие за видовете;
- Изграждане на капацитет на заинтересованите страни за прилагане на консервационни мерки;
- Разработване на специфични цели за защитените зони от мрежата Натура 2000 и подкрепа за развитие и управление на екосистемните услуги и оценка на състоянието на елементите на зелената инфраструктура - определяне на специфични и подробни цели за опазване, както и подходящи мерки за 250 защитени зони и мерки за 90 защитени зони от мрежата Натура 2000; извършване на картиране и оценка на състоянието на екосистемите и техните услуги, както и на зелената инфраструктура в Натура 2000, на монетарна оценка на екосистемните услуги и определяне на стойността на „природния капитал“, която следва да бъде интегрирана в счетоводните системи; демонстрационно прилагане на решения, базирани на природата, за възстановяване на екосистеми с принос към климата и осигуряване на свързаност на мрежата Натура 2000; осигуряване подкрепа на обществеността чрез включването ѝ в процеса на взимане на решения за опазването на защитените зони.
 - Мерки, насочени към подобряване природозащитното състояние на природни местообитания и видове (вкл. птици, риби, прилепи, влечуги, васкуларни растения, както и типове природни местообитания – крайбрежни, скали, дюни, сладководни, храстовидни и др.), предмет на опазване в мрежата Натура 2000, като напр.:
- Подобряване природозащитния статус на видове и природни местообитания чрез възстановяване на хидрологичния режим; разчистване на остатъци от изоставена антропогенна инфраструктура, предизвикваща фрагментация; изграждане на връзка с морето; възстановяване естествения воден режим на влажните зони и поддържане на подходящ воден режим; възстановяване на бивши гнездовища на вида; частично възстановяване на пресушени в миналото естествени водоеми; управление на тръстиковите масиви; премахване на инвазивни чужди видове; действия за ограничаване на паша; реинтродукция на видове в потенциални местообитания; поставяне на електропастири; възстановяване на нарушени терени; закупуване на земи; обезопасяване на електропроводи и др.
- Подобряване природозащитния статус на видове чрез пилотно възстановяване на съществуващи/потенциални влажни зони и меандри по поречието на Дунав и на дунавски притоци и др.
 - Мерки за опазване/възстановяване на екосистемите и присъщото им биологичното разнообразие извън Натура 2000 – изпълнение на мерки от национални стратегически, програмни и планови документи, вкл. мерки от планове за управление на защитени територии и планове за действие за видове като:
- Осигуряване на условия за опазване на застрашени видове *ex situ* чрез отглеждане на екземпляри в съответните обекти, съхранение на генетичен материал в контролирани от човека условия, както и образователни и консервационни дейности в тези обекти;
- Провеждане на ДНК анализ, датиране (изотопен анализ), токсикологичен анализ и други;
- Създаване на постоянни площадки за наблюдение за осигуряване на данни за параметрите съгласно ICP Forests Manual;
- Работа със заинтересованите страни в рамките на противодействието срещу браконьерството, трафика и незаконната търговия с екземпляри от дивата флора и фауна;
- Създаване на нови зелени площи, опазване и подобряване на съществуващи зелени площи в градовете и крайградската среда;

- Закупуване и доставка на моторни превозни средства за обезпечаване изпълнението на дейности по устройство и управление на дирекциите на национални паркове „Рила“, „Пирин“ и „Централен Балкан“.

Типовете дейности са оценени като съвместими с принципа за „ненанасяне на вреди“ съгласно Техническите насоки за прилагането на принципа съгласно Регламента за Механизма за възстановяване и устойчивост.

Форми на подкрепа:

Предвидено е предоставяне на безвъзмездни средства за мерките по приоритета, тъй като те не генерират приходи и не спестяват разходи. Предварителната оценка на финансовите инструменти не идентифицира приложимост на финансови инструменти за тези видове дейности.

Синергия и допълняемост:

Допълняемост на мерките в рамките на приоритета ще се осигури чрез изпълнението на мерките, заложи в Националната рамка за приоритетни действия за Натура 2000, които се подкрепят от други източници на финансиране. Рамката идентифицира мерки, както и източниците за тяхното финансиране – програми, съфинансирани от фондовете в рамките на Кохезионната политика, национален бюджет, Общата селскостопанска политика др., като по този начин се гарантира както синергичния ефект по отношение подобряване природозащитния статус на видове и типове природни местообитания, така и осигуряването на демаркация по отношение отделните предвидени интервенции. Примери са представени по-долу:

Програма за техническа помощ

Програмата подкрепя надграждането на Информационната система за защитени зони от мрежата Натура 2000 и Информационната система в рамките на Националната система за мониторинг на биологичното разнообразие; мониторинг на ефективността на мерките, които се прилагат с цел подобряване природозащитното състояние на видове и местообитания; подкрепа за Националното звено за управление и изпълнение на НРПД 2021-2027.

Програми за териториално сътрудничество

Програмите за трансгранично сътрудничество се фокусират върху обмяната на опит и добри практики.

Програма „Образование“ 2021-2027 г.

Предвижда се подкрепа за мерки относно разработването и прилагането на програми за екологично образование с акцент върху Натура 2000 за ученици и студенти.

Програма „Морско дело, рибарство и аквакултури“

Фокусът на подкрепата е върху видове и типове местообитания в морски защитени зони, както и видове на териториите на аквакултурните общности.

Стратегически план за развитие на земеделието и селските райони

Например мерки за подобряване на местообитанията на защитени видове в земеделските земи и мерки за подобряване на природозащитния статус на горските природни местообитания чрез въвеждане на лесовъдни практики за устойчиво управление на горските местообитания.

Основни целеви групи — член 22, параграф 3, буква г), точка iii) от POP:

Текстово поле [1 000]

Интервенциите по приоритета са насочени към всички заинтересовани страни във връзка с политиките за подобряване и опазване на биологичното разнообразие, както и управлението на мрежата Натура 2000. Това са освен институциите, отговорни за формиране, прилагане и изпълнение на политиката в областта на Натура 2000 и за подобряване на природозащитното състояние на видове и природни местообитания, но и местни власти, юридически лица със стопанска и с нестопанска цел, местни инициативни групи, научно-академичната общност, собственици и ползватели на земи. Не на последно място, като основна целева група трябва да се изведе населението на Република България, предвид ползите по отношение подобряване качеството на живот – съгласно цел 15 на ООН, насочена към предотвратяване загубата на биологично разнообразие „добре управлявани защитени зони и територии са в полза на „здрави“ екосистеми, което от своя страна допринася за опазване здравето на хората”.

Действия за гарантиране на равенство, приобщаване и недискриминация — член 22, параграф 3, буква г), точка iv) от POP и член 6 от Регламента за ЕСФ+

Текстово поле [2 000]

Опазването на околната среда и адаптацията към изменението на климата са хоризонтални политики, които са насочени към основна целева група – гражданите на България, без значение от техния пол, раса или етнос, религия или вероизповедание, увреждане, възраст или сексуална ориентация. При планирането, оценката и изпълнението на мерките, които ще се подкрепят по този приоритет, ще се прилагат принципите на равенство, приобщаване и недискриминация. Приоритетът подкрепя мерки, насочени към възстановяване и поддържане на екосистемите и присъщото им биологично разнообразие.

Посочване на специфичните целеви територии, включително планирано използване на териториални инструменти — член 22, параграф 3, буква г), точка v) от POP

Текстово поле [2 000]

Конкретните целеви територии са съответните защитени зони, определени в НРПД за подкрепа по ПОС. Що се отнася до мерките извън Натура, цялата територия на страната е допустима.

Въпреки това са определени мерки, които да бъдат подкрепени с финансиране, допълващо подхода ВОМР. Същите се основават на опита и поуците от програмен период 2014-2020 г., както и на заключенията и препоръките от Оценката на Оперативна програма „Околна среда“ 2014-2020 г. за изпълнението на подхода ВОМР. В оценката се посочва, че предвид естеството на консервационните мерки, които изискват специфичен опит и знания и затрудняват бенефициентите, само 9 от общо 64 МИГ са планирали мерки в своите стратегии, които да бъдат подкрепени по ОПОС 2014-2020 г. Препоръките са през 2021-2027 г. да се предвидят „меки“ мерки за подкрепа като например информация и обучения, дейности, свързани с промяна в нагласите, семинари и форуми, идентифицирани в анализите в НРПД и други стратегически, програмни и планови документи, укрепване на капацитета на местните общности да извършват дейности за опазване и възстановяване на биологичното разнообразие и др.

Междурегионални, трансгранични и транснационални действия — член 22, параграф 3, буква г), точка vi) от POP

Текстово поле [2 000]

Спецификата на подкрепяните дейности, основаващи се изцяло на НРПД за приоритетни видове на биогеографско ниво в България, не предполага съвместни проекти и/или

насочване на ресурс към бенефициенти от други региони извън страната. По отношение на подкрепата за дейности извън Натура 2000, в изпълнение на националната Стратегия за биологично разнообразие, при идентифицирана възможност за осъществяване на трансгранично сътрудничество, ПОС възнамерява да насърчи обмен на добри практики между бенефициенти от гранични региони при ясна демаркация с програмите за трансгранично сътрудничество.

Съгл. общата морска програма за Черно море ще се осигури интегриране на целите за управлението на морските екосистеми и техните услуги за подобряване състоянието на морските местообитания и видове с целите за постигане на устойчиво управление на крайбрежните и морските ресурси чрез разработването на планове за управление на ЗЗ. Консервационните мерки по ПОС ще доведат до подобряване екологичния статус на морските и сладководни екосистеми чрез адресиране на предизвикателства и рискове за крайбрежните и морските ресурси и ще развият свързаните с тях услуги – осигуряване на риба, рибни продукти, аквакултури, рекреация, спорт, туризъм, др.

Мерките за управленските органи са с принос към Дейност 2, Приоритетна област 6, от Плана за действие на СЕСДР, национални и местни власти, НПО, експертна и научна общност.

Дейност 3 е свързана с разработването /прилагането на планове за /планове за управление на застрашени видове „чадъри“ в този регион. Опазването на техните ключови местообитания допринася за опазването на много други видове. Целенасочен принос ще има и от мерките за подобряване статуса на местообитания и видове от пилотното възстановяване на съществуващи/потенциални влажни зони и меандри по р. Дунав и неговите притоци.

Мерките за премахване /ограничаване на широко разпространени ИЧВ съответстват на Дейност 4 за прилагане на най-подходящите методи за превенция и контрол на ИЧВ и управление на пътищата за непреднамереното им въвеждане в съответствие със Стратегията за ИЧВ в Дунавски регион и Регламент (ЕС) № 1143/2014.

Също така, подкрепата в ЗЗ в Черноморски биогеографски регион ще допринесе за опазването и съхраняването на морското биоразнообразие с ефект върху качеството на морската среда и на трети държави.

Планирано използване на финансови инструменти — член 22, параграф 3, буква г), точка vii) от POP

Текстово поле [1 000]

По приоритета е предвидено предоставяне на безвъзмездни средства. Естеството на дейностите по този приоритет е такова, че не е свързано с инвестиции, които да носят директна финансова възвращаемост. Предварителната оценка на финансовите инструменти не идентифицира приложимост на финансови инструменти за тези видове дейности.

2.1.1.1.2. Показатели

Основание: член 22, параграф 3, буква г), точка ii) от POP, член 8 от Регламента за ЕФРР и за КФ

Таблица 2: Показатели за крайния продукт

Приоритет	Специфична цел	Фонд	Категория региони	Идентификационен код [5]	Показател [255]	Мерна единица	Междина цел	Целева стойност (2029 г.)
-----------	----------------	------	-------------------	--------------------------	-----------------	---------------	-------------	---------------------------

							(2024 г.)	
Биологично разнообразие	Подобряване на защитата и опазването на природата, биологичното разнообразие и екологосъобразната инфраструктура, включително в градските райони, и намаляване на всички форми на замърсяване	ЕФРР	Преход	RCO 37	Площ на защитените зони по „Натура 2000“, обхванати от мерки за опазване и възстановяване	ха	115	9 775
			По-слабо развити региони				685	48 295
			Преход	Специфичен за програмата индикатор 3.4	Инвестиции за подкрепа на мерки извън Натура 2000	Евро	805 592,00	7 434 237,14
			По-слабо развити региони				805 592,00	42 232 862,35

Основание: член 22, параграф 3, буква г), точка ii) от POP

Таблица 3: Показатели за резултата

Приоритет	Специфична цел	Фонд	Категория региони	Идентификационен код [5]	Показател [255]	Мерна единица	Базова или референтна стойност	Референтна година	Целева стойност (2029 г.)	Източник на данните [200]	Коментари [200]
Биологично разнообразие	Подобряване на защитата и опазването на природата, биологичното разнообразие и екологосъобразната инфраструктура, включително в градските райони, и намаляване на всички форми на замърсяване	ЕФРР	Преход	Специфичен за програмата индикатор 3.1	Местообитания с подобрен природо защитен статус (или с тенденция за подобряване)	%	0	2021	2,5%	Подкрепени проекти, УО на ПОС	
			По-слабо развити региони			%	0	2021	12,2%		
			Преход	Специфичен за програмата индикатор 3.2	Видове с подобрен природо защитен статус (или с тенденция за подобряване)	%	0	2021	1,8%	Подкрепени проекти, УО на ПОС	
			По-слабо развити региони			%	0	2021	9,00%		
			Преход	Специфичен за програмата индикатор 3.3	Подкрепена инфраструктура за опазване ex situ	Брой	0	2021	1	Подкрепени проекти, УО на ПОС	
			По-слабо развити региони			Брой	0	2021	5		

2.1.1.1.3. Индикативна разбивка на програмираните ресурси (ЕС) по видове интервенции (не е приложимо за ЕФМДРА)

Основание: член 22, параграф 3, букви г), точка viii) от POP

Таблица 4: Измерение 1 – Област на интервенция

Приоритет №	Фонд	Категория региони	Специфична цел	Код	Сума (EUR)
3 Биологично разнообразие	ЕФРР	Преход	Подобряване на защитата и опазването на природата, биологичното разнообразие и екологосъобразната инфраструктура, включително в градските райони, и намаляване на всички форми на замърсяване	078 Опазване, възстановяване и устойчиво използване на зони по „Натура 2000	7 677 048,00
		По-слабо развити региони			61 060 557,00
		Преход		079 Опазване на природата и биологичното разнообразие, природното наследство и ресурси, зелена и синя инфраструктура	1 953 966,00
		По-слабо развити региони			14 402 544,00
		Преход		080 Други мерки за намаляване на емисиите на парникови газове в областта на опазването и възстановяването на природни зони с висок потенциал за поглъщане и съхранение на въглерод, например чрез възстановяване на влажни зони и улавяне на сметищен газ	3 250 000,00
		По-слабо развити региони			21 495 389,00

Таблица 5: Измерение 2 – Форма на финансиране

Приоритет №	Фонд	Категория региони	Специфична цел	Код	Сума (EUR)
3 Биологично разнообразие	ЕФРР	Преход	Подобряване на защитата и опазването на природата, биологичното разнообразие и екологосъобразната инфраструктура, включително в градските райони, и намаляване на	01 Безвъзмездни средства	12 881 014,00
		По-слабо развити региони			96 958 490,00

			всички форми на замърсяване		
--	--	--	-----------------------------	--	--

Таблица 6: Измерение 3 – Териториален механизъм за изпълнение и териториална насоченост

Приоритет №	Фонд	Категория региони	Специфична цел	Код	Сума (EUR)
3 Биологично разнообразие	ЕФРР	Преход	Подобряване на защитата и опазването на природата, биологичното разнообразие и екологосъобразната инфраструктура, включително в градските райони, и намаляване на всички форми на замърсяване	33	12 881 014,00
		По-слабо развити региони			96 958 490,00

Таблица 7: Измерение 6 — Вторични тематични области по ЕСФ+

Приоритет №	Фонд	Категория региони	Специфична цел	Код	Сума (EUR)
НП	НП	НП	НП	НП	НП

Таблица 8: Измерение 7 — измерение „Равенство между половете“ на ЕСФ+*, ЕФРР, Кохезионния фонд и ФСП

Приоритет №	Фонд	Категория региони	Специфична цел	Код	Сума (EUR)
3 Биоразнообразие	ЕФРР	Преход	Подобряване на защитата и опазването на природата, биологичното разнообразие и екологосъобразната инфраструктура, включително в градските райони, и намаляване на всички форми на замърсяване	03 Неутралност по отношение на пола	12 881 014,00
		По-слабо развити региони			96 958 490,00

* По принцип 40% за ЕСФ+ допринасят за проследяването на равенството между половете. 100% се прилагат, когато държавата членка избере да използва член 6 от Регламента за ЕСФ+, както и специфични за програмата действия в областта на равенството между половете.

2.1.1. Наименование на приоритета [300] (повтаря се за всеки приоритет)

Приоритет 4 „Риск и изменение на климата“

☐ Това е приоритет, насочен към младежката заетост
☐ Това е приоритет, насочен към социалните иновативни действия
☐ Това е приоритет, насочен към подкрепата за най-нуждаещите се лица съгласно специфичната цел, посочена в член 4, параграф 1, буква м) от Регламента за ЕСФ+*
☐ Това е приоритет, насочен към подкрепата за най-нуждаещите се лица съгласно специфичната цел, посочена в член 4, параграф 1, буква л) от Регламента за ЕСФ+ ¹²
☐ Това е приоритет, насочен към специфичната цел за градска мобилност, посочена в член 3, параграф 1, буква б), точка viii) от Регламента за ЕФРР и за Кохезионния фонд
☐ Това е приоритет, насочен към специфичната цел за цифрова свързаност, посочена в член 3, параграф 1, буква а), точка v) от Регламента за ЕФРР и за Кохезионния фонд

* Ако е маркирано, преминете към раздел 2.1.1.2.

2.1.1.1. Специфична цел¹³ — повтаря се за всяка избрана специфична цел, за приоритети, различни от техническа помощ

Специфична цел: „Насърчаване на адаптирането към изменението на климата, предотвратяването на риска от бедствия и устойчивостта, като се вземат предвид екосистемни подходи”.

2.1.1.1.1. Интервенции по линия на фондовете

Основание: член 22, параграф 3, буква г), точки i), iii), iv), v), vi) и vii) от POP

Свързани видове действия — член 22, параграф 3, буква г), точка i) от POP; член 6 от Регламента за ЕСФ+:

Текстово поле [8 000]

Във връзка с идентифицирания обхват на заплахи от природни бедствия като последица от климатичните изменения и ключовите стъпки за смекчаване на риска, посочени в стратегическите документи, НПУРБ и др., допустими са следните мерки:

- Мерки за превенция и управление на риска от наводнения и засушаване (приоритет върху екологосъобразните мерки).
- Анализи на риска, мониторинг и прилагане на мерки за превенция и защита при неблагоприятни геодинамични процеси – свлачища, срутища, ерозии, абразии.
- Мерки, насочени към повишаване готовността на населението за адекватна реакция и подобряване устойчивостта чрез осигуряване на наземен капацитет за борба с горските пожари.
- Изграждане на нови и оптимизиране и/или разширяване на съществуващи системи за предупреждение, наблюдение, докладване; прогнозиране и сигнализиране; разработване на цифрови модели, анализи и прогнози във връзка с климатичните изменения, напр.:
 - По-нататъшно развитие и завършване на Националната система за управление на водите в реално време за останалите 12 основни реки;

¹² В случай че ресурсите по специфичната цел, посочена в член 4, параграф 1, буква л) от Регламента за ЕСФ+, са взети предвид за целите на член 7, параграф 4 от Регламента за ЕСФ+.

¹³ С изключение на специфичната цел, посочена в член 4, параграф 1, буква м) от Регламента за ЕСФ+.

- Разширяване на обхвата на Системата за ранно предупреждение и оповестяване на населението на областно ниво (NUTS 3) за територията на страната и др.
- Изпълнение на проучвания, анализи, цифрови модели, прогнози и оценки, вкл. във връзка с изготвяне на ПУРН за периода 2028-2033 г. и други стратегически, програмни и планови документи.

Поставените приоритети по отношение адаптацията към изменението на климата и намаляване на риска от бедствия на глобално и европейско ниво (Рамката за намаляване на риска от бедствия от Сендай 2015-2030 и новата Стратегия на ЕС за адаптация към изменението на климата) насърчават избора на екосистемнобазирани подходи за повишаване защитата на населението като алтернатива на стандартните „сиви“ решения. Приоритет ще бъде даван на изпълнението на мерки, идентифицирани в ПУРН за Районите със значителен потенциален риск от наводнения (РЗПРН) – напр. създаване на управляеми полдери и малки буферни басейни в заливни тераси на реките; възстановяване на връзките с воден басейн или на естественото състояние на речното корито, на стари меандри, на наводняеми зони с цел увеличаване на водозадържането; мерки за защита на речните брегове срещу ерозия - защита на брега с габиони и др.

Прилагането на зелени мерки по приоритета е ключово за постигането на интегрирано управление на речните басейни съгласно РДВ, както и допринася за постигане на целите на Директивата за наводненията, относно действия, планирани в ПУРБ и ПУРН за естествено задържане на водата и др. Тези мерки имат положителен ефект върху околната среда, подобряването качеството на водите и намаляване на въздействията от засушаване – изискване в ПУРБ и за управление на риска от наводнения – цел в ПУРН. В допълнение, инвестициите, включени в програмата от мерки към ПУРБ и предвидени за подпомагане по приоритет 1 (вкл. за изграждане/реконструкция на канализационни системи), ще допринесат за смекчаване на негативните последици от наводненията, засушаването и недостига на вода. Намаляването на загубите на вода в резултат на планираните инвестиции във водоснабдителната инфраструктура ще намали водовземането като мярка, насочена към адаптиране към изменението на климата.

Този вид интервенции имат благоприятен ефект и върху опазването на биологичното разнообразие, когато се изпълняват в защитените зони от мрежата „Натура 2000“. Следва да се има предвид, че един от основните приоритети при изпълнението на мерки за защита срещу наводнения, включени в ПУРН, е да се повиши защитата на околната среда. Цел на приоритета е да се сведат до минимум засегнатите водозащитни зони, защитените зони по „Натура 2000“ и тези по Закона за защитените територии.

Що се отнася до мерките, свързани с неблагоприятните геодинамични процеси, те са допустими както в и извън урбанизирани територии, така и по републиканската пътна мрежа, където са идентифицирани като заплаха по отношение живота и здравето на населението и от гледна точка безопасност на движението по пътищата, както и за околната среда по отношение на защитата на биоразнообразието. Следва да се отбележи, че тези мерки са определени като основни действия за справяне и със земетресенията в националните стратегически документи.

Интервенциите, насочени към повишаване готовността на населението предвиждат надграждане на шестте центъра (финансирани през 2014-2020 г.) с полигони за практическа подготовка, оборудвани за тренировки, свързани с предотвратяването и реакцията в случай на горски пожари. Те ще осигурят провеждането на практически и теоретични обучения на населението на територията на страната ведно с разработването на методологии за улесняване управлението на наличните човешки и материални ресурси.

Освен мерките, насочени към повишаване подготвеността на населението за реакция и /или предотвратяване на горски пожари, повишаване на информираността, ПОС

подкрепя осигуряването на наземен капацитет за борба с горските пожари, който ще покрие нуждите на територията на цялата страна. Направените анализи показват липса на подходящи съвременни технически средства, оборудване и лични предпазни средства, за да може да се осигури капацитет за превенция и реакция по земя на националните отговорни структури.

Интервенциите, насочени към повишаване на готовността за адекватна реакция, в комбинация с практически обучения за населението, повишаването на информираността, както и осигуряването на адекватни технически средства и оборудване за отговорните органи, са ключови действия за справяне с природните бедствия, по-специално горските пожари, съгласно националните стратегически документи (НПУРБ).

Типовите дейности са оценени като съвместими с принципа за „ненанасяне на вреди“ съгласно Техническите насоки за прилагането на принципа съгласно Регламента за Механизма за възстановяване и устойчивост.

Форми на подкрепа:

Предвидените инвестиции са насочени към предотвратяване на риска и подготовка за реакция при бедствия. Потенциалните бенефициенти са отговорните органи на национално ниво съгласно българското законодателство. Имайки предвид обхватът на мерките и естеството на проектите, които не генерират приходи, а имат косвени икономически ползи за региона/обществеността в резултат от изпълнението, не съществува потенциал за подкрепа на инвестициите чрез финансови инструменти. Направеният анализ и заключенията от Предварителната оценка на финансовите инструменти обосновават прилагането на безвъзмездното финансиране.

Синергия и допълняемост:

Програми за трансгранично сътрудничество

Интервенциите, насочени към повишаване на готовността за реакция на населението, на информираността и общественото съзнание, както и осигуряването на технически средства и оборудване за отговорните органи са допълвани от дейностите, планирани за подкрепа по програмите за трансгранично сътрудничество. Фокусът при трансграничните програми, свързани с инвестиции за намаляване на риска от бедствия чрез обучения, разработване на методология, е върху специалистите и доброволците като част от отговорните органи за реакция и справяне с кризи при природни бедствия.

Дейностите по ПОС допринасят за устойчивостта на проектите, подпомагани по програмите за трансгранично сътрудничество, и подобни мерки в същите области, ще се изключват от техния обхват. Предвидените интервенции по приоритета се осъществяват при ясно разграничаване и допълване със стратегически проекти за намаляване на риска от бедствия по програмите за трансгранично сътрудничество.

Стратегически план за развитие на земеделието и селските райони

С планираните мерки, които ще бъдат финансирани по линия на Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони ще бъде осигурен цялостен подход, насочен към рисковете от горски пожари. Стратегическият план за развитие на земеделието и селските райони се съсредоточава върху борбата с горските пожари чрез мерки, идентифицирани в годишните планове за защита от пожари, в т.ч. мониторинг на пожарите, залесяване и повторно залесяване, допринасящи за адаптацията и борбата с изменението на климата.

Текстово поле [1 000]

Населението на Република България, структурите на Единната спасителна система (министерства и агенции, общини, фирми, спешни центрове, организации с нестопанска цел, доброволчески организации, отговорни за превенцията и реакцията в случай на природни бедствия, както и за защитата на човешкия живот и здраве).

Подкрепата по приоритета ще бъде насочена към широк кръг потенциални бенефициенти съгласно техните отговорности и правомощия, например общини, регионални администрации (областни администрации), Агенция „Пътна инфраструктура“, Министерство на регионалното развитие и благоустройството, структури на/в МОСВ, Националният институт по метеорология и хидрология, структури на/в Министерство на вътрешните работи и други.

Действия за гарантиране на равенство, приобщаване и недискриминация — член 22, параграф 3, буква г), точка iv) от POP и член 6 от Регламента за ЕСФ+

Текстово поле [2 000]

Опазването на околна среда и адаптацията към изменението на климата са хоризонтални политики, които са насочени към основна целева група – гражданите на България, без значение от техния пол, раса или етнос, религия или вероизповедание, увреждане, възраст или сексуална ориентация. При планирането, оценката и изпълнението на мерките, които ще се подкрепят по този приоритет, ще се прилагат принципите на равенство, приобщаване и недискриминация. Приоритетът подкрепя превенцията и управлението на риска от бедствия с природен характер, насочени към защита живота и здравето на всички граждани на Република България и опазване на имуществото.

Посочване на специфичните целеви територии, включително планирано използване на териториални инструменти — член 22, параграф 3, буква г), точка v) от POP

Текстово поле [2 000]

Мерките, насочени към наводнения, са с фокус върху РЗПРН. Мерките за превенция и справяне с горски пожари покриват територията на цялата страна. Дейностите, свързани с противодействие на неблагоприятните геодинамични процеси се фокусират върху населените територии, когато се отнасят до свлачища, и върху територии по протежение на републиканската пътна мрежа – когато са насочени и към други видове процеси като свличане на камъни, пропадане на склонове и др.

Мерки от приоритета могат да бъдат изпълнявани чрез ИТИ на ниво NUTS 2. По предварителна оценка на УО на ПОС, като приложими за финансиране чрез ИТИ са идентифицирани мерки за превенция и управление на риска от наводнения, както и мерки, адресиращи неблагоприятни геодинамични процеси. Това осигурява цялостен подход към управлението на тези рискове, като се има предвид, че мерките могат да се изпълняват координирано и допълващо от различните отговорни заинтересовани страни, напр. за наводненията: общината – по поречието на територията на общината, а областният управител – по поречието на територията на областта. Освен това, ИТИ ще се прилагат в партньорство, включващо различни участници като например икономически оператори, научни общности, университети и т.н., които могат да осигурят достатъчно ниво на компетентност при изпълнението на действията.

Необходимостта от такива мерки на местно и регионално ниво трябва да бъде идентифицирана в интегрираните териториални стратегии за развитие на регионите за планиране от ниво NUTS 2. Проектите по ПОС чрез ИТИ ще се реализират въз основа на

концепции във възможно партньорство между различни заинтересовани страни, координирано с другите програми, финансиращи съответната концепция. Конкретно разграничение между програмите и елиминиране на риска от двойно финансиране ще бъде осигурено на етап предварителен подбор от РСР, както и от УО преди подписване на договорите за БФП.

Междурегионални, трансгранични и транснационални действия — член 22, параграф 3, буква г), точка vi) от POP

Текстово поле [2 000]

Действията свързани с проучвания, анализи, моделирания, прогнози и оценки, вкл. във връзка с разработването на ПУРН допринасят за изпълнението на Действие 1: „Осигуряване на достатъчна подкрепа за разработването и изпълнението на планове за управление на риска от различни заплахи на Приоритетна област 5 от ревизирия План за действие към Дунавската стратегия. Изграждането на нови и оптимизирането и/или разширяването на съществуващи системи за предупреждение, наблюдение, докладване; прогнозиране и сигнализиране отговарят на Действие 2 на Приоритетна област 5 на Дунавската стратегия за подобряване на капацитета, разширяване на обхвата на басейновите или регионалните системи за прогнозиране и предупреждение и разработване на процедури за навременна реакция. Изпълнението на зелени мерки допринася към Действие 5 на Приоритетна област 5 от план за действие към Дунавската стратегия за предвиждане на регионалните и местни въздействия на изменението на климата.

В допълнение, подкрепата по приоритета има пряк принос и по отношение мерките от действащата Морска стратегия на Република България и за опазване и възстановяване на Черно море чрез допустимите дейности по отношение на неблагоприятните геодинамични процеси и мерките в ПУРН.

Предвид спецификата на част от мерките и необходимостта от строга и ясна демаркация между подкрепяните по приоритета дейности и мерките, предвидени за финансиране по програмите за трансгранично сътрудничество, като се вземе предвид и размерът и формата на финансиране, по приоритета не се предвижда реализиране на съвместни проекти и/или насочване на ресурс към бенефициенти от региони, различни от територията на страната за подобни мерки. Мерките по програмите за трансгранично сътрудничество и дейностите по „Риск и изменение на климата“ на ПОС взаимно ще се допълват и ще осигурят цялостен подход по отношение осигуряването на информираност и адекватна подготовка за реакция в случай на бедствия.

Планирано използване на финансови инструменти — член 22, параграф 3, буква г), точка vii) от POP

Текстово поле [1 000]

Предвидените инвестиции са насочени към предотвратяване на риска и подготовка за реакция при бедствия. Потенциалните бенефициенти са отговорните органи на национално ниво съгласно българското законодателство. Имайки предвид обхвата на мерките и естеството на проектите, които не генерират приходи, а имат косвени икономически ползи за региона/обществеността в резултат от изпълнението, не съществува потенциал за подкрепа на инвестициите чрез финансови инструменти. Направеният анализ и заключенията от Предварителната оценка на финансовите инструменти обосновават прилагането на безвъзмездното финансиране.

2.1.1.1.2. Показатели

Основание: член 22, параграф 3, буква г), точка ii) от POP, член 8 от Регламента за ЕФРР и за КФ

Таблица 2: Показатели за крайния продукт

Приоритет	Специфична цел	Фонд	Категория региони	Идентификационен код [5]	Показател [255]	Мерна единица	Междинна цел (2024 г.)	Целева стойност (2029 г.)
Риск и изменение на климата	Насърчаване на адаптирането към изменението на климата, предотвратяването на риска от бедствия и устойчивостта, като се вземат предвид екосистемни подходи	ЕФРР	Преход	RCO 24	Инвестиции в нови или усъвършенствани системи за наблюдение, готовност, предупреждение и реагиране при природни бедствия	Евро	2 665 865,00	13 994 595,00
			По-слабо развити региони			Евро	6 552 685,00	34 396 804,00
			Преход	RCO 27	Национални и поднационални стратегии относно адаптирането към изменението на климата	бр.	0	1
			По-слабо развити региони			бр.	0	3
			Преход	4.1	Инвестиции в подкрепа на мерки за защита от неблагоприятни геодинамични процеси - нови или усъвършенствани	евро	1 605 000,00	4 969 525,00
			По-слабо развити региони			евро	3 190 000,00	35 757 596,00
			Преход	RCO26	Зелена инфраструктура, изградена или усъвършенствана с цел приспособяване към изменението на климата	ха	0	4
			По-слабо развити региони			ха	0	276
			Преход	RCO28	Зона, обхваната от мерки за защита срещу опустошителни пожари	ха	0	994 882
			По-слабо развити региони			ха	0	3 552 443

Основание: член 22, параграф 3, буква г), точка ii) от POP

Таблица 3: Показатели за резултата

Приоритет	Специфична цел	Фонд	Категория региони	Идентификационен код [5]	Показател [255]	Мерна единица	Базова или референтна стойност	Референтна година	Целева стойност (2029 г.)	Източник на данните [200]	Коментари [200]
-----------	----------------	------	-------------------	--------------------------	-----------------	---------------	--------------------------------	-------------------	---------------------------	---------------------------	-----------------

Риск и изменение на климата	Насърчаване на адаптирането към изменението на климата, предотвратяването на риска от бедствия и устойчивостта, като се вземат предвид екосистемни подходи	ЕФРР	Преход	RCR 35	Жители, ползващи се от мерки за защита от наводнения	лица	0	2021	534 000	Подкрепени проекти, УО на ПОС	
			По-слабо развити региони			лица	0	2021	1 971 000		
			Преход	RCR 36	Жители, ползващи се от мерки за защита от опустошителни пожари	лица	0	2021	10 370	Подкрепени проекти, УО на ПОС	
			По-слабо развити региони			лица	0	2021	15 230		
			Преход	4.2	Жители, ползващи се от мерки за защита от природни бедствия	лица	0	2021	287 500	Подкрепени проекти, УО на ПОС	
			По-слабо развити региони			лица	0	2021	728 500		

2.1.1.1.3. Индикативна разбивка на програмираните ресурси (ЕС) по видове интервенции (не е приложимо за ЕФМДРА)

Основание: член 22, параграф 3, букви г), точка viii) от POP

Таблица 4: Измерение 1 – Област на интервенция

Приоритет №	Фонд	Категория региони	Специфична цел	Код	Сума (EUR)
4 Риск и изменение на климата	ЕФРР	Преход	Насърчаване на адаптирането към изменението на климата, предотвратяването на риска от бедствия и устойчивостта, като се вземат предвид екосистемни подходи	058 Мерки за адаптиране към изменението на климата и превенция и управление на рискове, свързани с климата: наводнения и свлачища (включително повишаване на информираността, системи за гражданска защита и управление на бедствия, инфраструктури и екосистемни подходи)	13 573 004,00
		По-слабо развити региони			87 239 085,00
		Преход		059 Мерки за адаптиране към изменението на климата и превенция и управление на рискове, свързани с климата:	12 344 194,00

		По-слабо развити региони		пожари (включително повишаване на информираността, системи за гражданска защита и управление на бедствия, инфраструктури и екосистемни подходи)	73 083 971,00
--	--	--------------------------	--	---	---------------

Таблица 5: Измерение 2 – Форма на финансиране

Приоритет №	Фонд	Категория региони	Специфична цел	Код	Сума (EUR)
4 Риск и изменение на климата	ЕФРР	Преход	Насърчаване на адаптирането към изменението на климата, предотвратяването на риска от бедствия и устойчивостта, като се вземат предвид екосистемни подходи	01 Безвъзмездни средства	25 917 198,00
		По-слабо развити региони			160 323 056,00

Таблица 6: Измерение 3 – Териториален механизъм за изпълнение и териториална насоченост

Приоритет №	Фонд	Категория региони	Специфична цел	Код	Сума (EUR)
4 Риск и изменение на климата	ЕФРР	Преход	Насърчаване на адаптирането към изменението на климата, предотвратяването на риска от бедствия и устойчивостта, като се вземат предвид екосистемни подходи	08	6 550 952,00
		По-слабо развити региони			53 235 484,00
		Преход		33	19 366 246,00
		По-слабо развити региони			107 087 572,00

Таблица 7: Измерение 6 — Вторични тематични области по ЕСФ+

Приоритет №	Фонд	Категория региони	Специфична цел	Код	Сума (EUR)
НП	НП	НП	НП	НП	НП

Таблица 8: Измерение 7 — измерение „Равенство между половете“ на ЕСФ+*, ЕФРР, Кохезионния фонд и ФСП

Приоритет №	Фонд	Категория региони	Специфична цел	Код	Сума (EUR)
4 Риск и изменение на климата	ЕФРР	Преход	Насърчаване на адаптирането към изменението на климата, предотвратяването на риска от бедствия и устойчивостта, като се вземат предвид екосистемни подходи	03 Неутралност по отношение на пола	25 917 198,00
		По-слабо развити региони			160 323 056,00

* По принцип 40% за ЕСФ+ допринасят за проследяването на равенството между половете. 100% се прилагат, когато държавата членка избере да използва член 6 от Регламента за ЕСФ+, както и специфични за програмата действия в областта на равенството между половете.

2.1.1. Наименование на приоритета [300] (повтаря се за всеки приоритет)

Приоритет 5 „Въздух“

☐ Това е приоритет, насочен към младежката заетост
☐ Това е приоритет, насочен към социалните иновативни действия
☐ Това е приоритет, насочен към подкрепата за най-нуждаещите се лица съгласно специфичната цел, посочена в член 4, параграф 1, буква м) от Регламента за ЕСФ+*
☐ Това е приоритет, насочен към подкрепата за най-нуждаещите се лица съгласно специфичната цел, посочена в член 4, параграф 1, буква л) от Регламента за ЕСФ+ ¹⁴
☐ Това е приоритет, насочен към специфичната цел за градска мобилност, посочена в член 3, параграф 1, буква б), точка viii) от Регламента за ЕФРР и за Кохезионния фонд
☐ Това е приоритет, насочен към специфичната цел за цифрова свързаност, посочена в член 3, параграф 1, буква а), точка v) от Регламента за ЕФРР и за Кохезионния фонд

* Ако е маркирано, преминете към раздел 2.1.1.2.

2.1.1.1. Специфична цел¹⁵ — повтаря се за всяка избрана специфична цел, за приоритети, различни от техническа помощ

Специфична цел: „Подобряване на защитата и опазването на природата, биологичното разнообразие и екологосъобразната инфраструктура, включително в градските райони, и намаляване на всички форми на замърсяване“.

2.1.1.1.1. Интервенции по линия на фондовете

Основание: член 22, параграф 3, буква г), точки i), iii), iv), v), vi) и vii) от POP

¹⁴ В случай че ресурсите по специфичната цел, посочена в член 4, параграф 1, буква л) от Регламента за ЕСФ+, са взети предвид за целите на член 7, параграф 4 от Регламента за ЕСФ+.

¹⁵ С изключение на специфичната цел, посочена в член 4, параграф 1, буква м) от Регламента за ЕСФ+.

Текстово поле [8 000]

- Мерки за намаляване на замърсяването на въздуха от битовото отопление – поетапна подмяна на отоплителни уреди на твърдо гориво (въглища и дърва) с екологични алтернативи (приоритетно в енергийно ефективни жилища); малка пилотна процедура за насърчаване използването на ВЕИ, зелен водород и други иновативни алтернативи;
- Мерки за намаляване на замърсяването на въздуха от транспорта – въвеждане на зони с ниски емисии;
- Мерки за справяне с вторичното разпрашаване – зелена инфраструктура в градска среда;
- Подобряване на мониторинга на КАВ, надграждане на Националната система за наблюдение на КАВ в реално време и Информационната система за докладване на данни за КАВ;
- Разработване/актуализация на стратегически/ програмни/ планови/ аналитични документи във връзка с КАВ, изменения в Закона за чистотата на атмосферния въздух и съответната подзаконова нормативна база, разработване на пътни карти по Директива (ЕС) 2024/2881, извършване на научни проучвания, прогнозиране, моделиране;
- Създаване на Национална мрежа на експерти по качество на атмосферния въздух (НМЕКАВ).

Фокус на интервенциите са общините с нарушено качество на въздуха, като основен приоритет са тези, които попадат в обхвата на Решение на Съда на Европейския съюз по дело C-488/15 от 5 април 2017 г. за неспазване на нормите за съдържание на ФПЧ₁₀ и неизпълнение на задълженията по Директива 2008/50/ЕО и са с регистрирани превишения на среднодневните норми и/или средногодишната концентрация на ФПЧ, отчетени в периода 2017-2021 г. Подкрепа за мерки, адресиращи източници на замърсяване на въздуха, е допустима и за общини, в които няма разположени постоянни пунктове за мониторинг, но е регистрирано наднормено замърсяване по показател ФПЧ₁₀ с мобилните автоматични станции на Изпълнителна агенция по околна среда (ИАОС).

Мярката за подмяна на отоплителните уреди на твърдо гориво е ключова, предвид високата ефективност и очаквания най-бърз пряк резултат по отношение редуциране на емисиите ФПЧ (причина за преждевременна смърт на над 12 хил. български граждани през 2018 г., Доклад за КАВ в Европа от 2020 г. на Европейската агенция за околна среда (ЕАОС). Алтернативното отопление изключва изкопаемите горива. Малка пилотна процедура ще насърчи използването на иновативни алтернативи на топлоуредите на твърдо гориво, вкл. възобновяема енергия, зелен водород и други, където е приложимо. Съгласно доклад № 22/2018 на ЕАОС, районите, характеризиращи се с по-нисък социално-икономически статус, обикновено са с по-високи нива на замърсяване с ФПЧ. Една от констатациите е, че в България близо 40% от всички домакинства изпитват затруднения при осигуряване отопление за домовете си. При подбора на крайните получатели на помощта ще се приоритизират различни фактори като енергийна ефективност на жилището, предоставени помощи за отопление и ефективност на инвестициите от гледна точка на единица разход за спешетни емисии ФПЧ, с цел да се обхванат максимално голям брой домакинства. За целите на КАВ само за домакинства, които получават помощи за отопление, ще бъде допустимо поставянето на фотоволтаични инсталации (вкл. батерии) при условие че новата отоплителна

алтернатива е термопомпа тип въздух-въздух. Това ще доведе до значително намаляване на годишните разходи за електрическа енергия на домакинствата. Този подход ще има и допълнителен принос към целите на Интегрирания план в областта на енергетиката и климата на РБългария за увеличаване използването на енергията от възобновяеми източници в сектори „електрическа енергия“, „топлинна енергия“ и енергия за охлаждане с 1 ktOE. Инвестиции в газ са недопустими, както и подкрепа за печки на дърва/въглища, дори същите да отговарят на изискванията за екодизайн.

Подкрепата за въвеждане на зони с ниски емисии ще бъде концентрирана в градове с лошо качество на въздуха и значителни проблеми с трафика, заложи в НПКВ 2018-2024 или с обосновани сходни мерки в общинските програми за КВ. Въвеждането на ЗНЕ ще има принос към реформата за електромобилност по ПБУ, като ограничаването достъпа на високоемисионни моторни средства до най-натоварените зони в градовете ще намали замърсяването на въздуха и шума, като стимулира ползването на обществен транспорт, електромобили и плъг-ин хибриди.

Зелената инфраструктура включва зелени стени, зелени зони, озеленяване на „кални петна“, зелени покриви и др., включително интелигентни зелени решения. Мерките ще имат допълнителен положителен ефект и предвид констатациите в Националната стратегия за биоразнообразие, че в България показателят „зелени площи на човек“ в големите населени места варира от 3-15 кв.м./чов., което е далеч от европейските изисквания за 20 кв.м. на човек. Фокусът е върху КВ чрез инвестиции в растителни видове с най-висока степен на ефективност по отношение улавяне на ФПЧ и пречистването на въздуха по естествен път.

Интервенцията за подобряване на мониторинга на КВ подкрепя модернизацията и надграждането на Националната система за мониторинг на качеството на въздуха в реално време, управлявана от ИАОС. Значителна част от оборудването е в експлоатация повече от 15 години. Инвестициите в подмяна на оборудването със съвременни алтернативи и надграждане ще доведат до подобряване на качеството на данните, включително на тези предавани в реално време и др. Няма да се подкрепят инвестиции в разширяване на системата.

Националната мрежа на експертите по КВ е ключова, предвид че мерките за повишаване на експертния капацитет са насочени към бенефициентите и органите, ангажирани с разработването и прилагането на политики, свързани с качеството на въздуха, включително контрола върху тяхното прилагане.

Типовете дейности са оценени като съвместими с принципа за „ненанасяне на вреди“ съгласно Техническите насоки за прилагането на принципа съгласно Регламента за Механизма за възстановяване и устойчивост.

Форми на подкрепа:

При подмяната на отоплителни уреди инвестиционното търсене е обвързано или с необходимостта от спазване на регулаторни изисквания, или се стимулира с безвъзмездни средства. Тъй като в България няма нормативно ограничение за ползване на твърдо гориво, следва да се прилага грантово финансиране. За ФИ е необходимо да се включи самоучастие от страна на крайните получатели, което рефлектира върху атрактивността на мярката. В условията на наказателни процедури срещу България и предвид факта, че мярката се базира на доброволно участие, ФИ е неприложим. Следва да се отчетат и ограничените възможности на домакинствата – отопление на дърва и въглища обикновено се използва от нискодоходните и социално слаби групи.

За останалите мерки по приоритета е предвидено предоставяне на грантове, тъй като интервенциите не са нито генериращи приходи, нито спестяващи разходи и предварителната оценка не идентифицира приложимост на ФИ за тях.

Синергия и допълняемост:

Основната цел на ПОС 2021-2027 г. е постигане съответствие със законодателството за КАВ. Основната мярка ще допълва и надгражда резултатите от проектите за подмяна на отоплителни устройства на твърдо гориво – както по интегрирания проект LIFE-IP Clean Air (особено използването на екомениджъри/консултанти като добра практика), така и инвестициите по ОПОС 2014-2020. Мерките за енергийна ефективност от различни източници – програмите по Кохезионната политика, ПВУ и др., имат допълнителен принос към основната цел чрез допълване интервенциите за адресиране на битовото отопление.

Програма „Развиване на регионите“

Предвижда мерки за енергийна ефективност в жилищни и обществени сгради. Подобрената енергийна ефективност на сградния фонд ще доведе до по-нисък разход на енергия, което има и принос за намаляване на емисиите на замърсители на въздуха. Що се отнася до замърсяването от транспорта, ПРР подкрепя подмяна на превозни средства на обществения транспорт. Относно зелените мерки, програмата подкрепя цялостни интервенции в зелени пространства – паркове, алеи, места за отдих и др.

Програма „Транспортна свързаност“

Мерки за интермодалност в градска среда и изграждане на зарядни станции за електромобили по републиканската пътна мрежа.

План за възстановяване и устойчивост

Предвижда мерки за енергийна ефективност в жилищни сгради чрез финансиране на мерки за ВЕИ в еднофамилни и многофамилни сгради без значение от източника на отопление. ПОС 2021-2027 подкрепя инвестиции във фотоволтаици само за енергийно бедни домакинства, които се отопляват на твърдо гориво в общини с превишения на нормите за периода 2017-2021.

ПОС осигурява подкрепа за изграждане на фотоволтаични системи до 4 kW с акумулатори (с допълване на енергия от мрежата). По ПВУ ще се финансират фотоволтаични системи до 10 kW с акумулатори.

За сходните мерки, финансирани от ПВУ и ПОС, където все още няма ясно разграничаване, ще бъдат въведени подходящи мерки за избягване на двойно отчитане и двойно финансиране от ПВУ и ПОС. Това включва създаване на ефективна система за контрол за изпълнението на различните мерки, като например адекватен обмен на информация между органите, отговорни за изпълнението.

Основни целеви групи — член 22, параграф 3, буква г), точка iii) от POP

Текстово поле [1 000]

Жителите на общини с нарушено качество на въздуха, както и публичните структури, ангажирани с разработване и изпълнение на политиките и дейностите, свързани с КАВ, включително и с контрола по реализацията им, населението на Република България.

Потенциални допустими бенефициенти са общини, ИАОС, Асоциацията на еколозите от общините в България (за обучителни и информационно-образователни мерки; създаване на мрежа от експерти в областта на качеството на въздуха), структури на МОСВ.

Действия за гарантиране на равенство, приобщаване и недискриминация — член 22, параграф 3, буква г), точка iv) от POP и член 6 от Регламента за ЕСФ+

Текстово поле [2 000]

Опазването на околна среда и адаптацията към изменението на климата са хоризонтални политики, които са насочени към основна целева група – гражданите на България, без значение от техния пол, раса или етнос, религия или вероизповедание, увреждане, възраст или сексуална ориентация. При планирането, оценката и изпълнението на мерките, които ще се подкрепят по този приоритет, ще се прилагат принципите на равенство, приобщаване и недискриминация. Приоритетът подкрепя инвестиции в подобряване чистотата на атмосферния въздух с цел опазване здравето на всички граждани в Република България.

Посочване на специфичните целеви територии, включително планирано използване на териториални инструменти — член 22, параграф 3, буква г), точка v) от POP

Текстово поле [2 000]

Целеви територии са общините с нарушено качество на въздуха съгласно наказателната процедура по Решение на Съда на Европейския съюз по дело C-488/15 от 5 април 2017 г. за неспазване на нормите за съдържание на ФПЧ₁₀ в атмосферния въздух. Допустими са общини, които имат превишения на допустимите стойности в периода 2017-2021 г. и са с разработени общински програми за КАВ.

Мерки от приоритета могат да бъдат изпълнявани на териториално ниво чрез подхода за ИТИ на ниво NUTS 2 регион за планиране. По предварителна оценка на УО на ПОС като приложими са идентифицирани зелени мерки в градска среда, вкл. изграждане на „зелени пояси/зони“ на територията на общини с нарушено КАВ, в допълняемост и демаркация с мерки, финансирани по ПРР.

Необходимостта от такива мерки на местно и регионално ниво трябва да бъде идентифицирана в интегрираните териториални стратегии за развитие на регионите за планиране от ниво NUTS 2.

Разграничение между програмите и елиминиране на риска от двойно финансиране ще бъде осигурено на етап предварителен подбор от РСР, както и от всеки УО преди подписване на договорите за предоставяне на БФП.

Междурегионални, трансгранични и транснационални действия — член 22, параграф 3, буква г), точка vi) от POP

Текстово поле [2 000]

Предвидените дейности допринасят за действие 9 от Приоритетна област 6 от Плана за действие към Стратегията на ЕС за Дунавския регион. Това действие касае предприемане на мерки за постепенно намаляване на замърсяването на въздуха, като минимум - спазване на пределните стойности за замърсителите съгласно Директивата за качеството на въздуха. Като потенциална мярка може да се разглежда насърчаването на устойчивото използване на биомаса за отопление в битовия сектор, по-конкретно допустимата дейност за подмяна на отоплителни устройства на твърдо гориво. Основен фокус на интервенциите по приоритета са общините с нарушено качество на въздуха, които попадат в обхвата на Решение на Съда на Европейския съюз по дело C-488/15 от 5 април 2017 г. за неспазване на нормите за съдържание на ФПЧ₁₀ и неизпълнение на задълженията по Директива 2008/50/ЕО и регистрирани превишения на среднодневните норми и/или средногодишната концентрация на ФПЧ, отчетени в периода 2017-2021 г. Предвид конкретния териториален обхват на подкрепяните мерки (21 конкретни

общини) по приоритета не се предвижда реализиране на съвместни проекти и/или насочване на ресурс към бенефициенти от региони, различни от територията на страната за подобни мерки.

Въпреки това, предвид естеството на проблемите с качеството на въздуха, които се адресират в рамките на приоритета, се очаква планираните допустими мерки да имат потенциални ползи за околната среда и човешкото здраве също и на териториите на съседните държави, особено когато се прилагат в трансгранични зони.

Планирано използване на финансови инструменти — член 22, параграф 3, буква г), точка vii) от POP

Текстово поле [1 000]

При подмяната на отоплителни уреди инвестиционното търсене е обвързано или с необходимостта от спазване на регулаторни изисквания, или се стимулира с безвъзмездни средства. Тъй като в България няма нормативно ограничение за ползване на твърдо гориво, следва да се прилага грантово финансиране. За ФИ е необходимо да се включи самоучастие от страна на крайните получатели, което рефлектира върху атрактивността на мярката. В условията на наказателни процедури срещу България и предвид факта, че мярката се базира на доброволно участие, ФИ е неприложим. Следва да се отчетат и ограничените възможности на домакинствата – отопление на дърва и въглища обикновено се използва от нискодоходните и социално слаби групи.

За останалите мерки по приоритета е предвидено предоставяне на грантове, тъй като интервенциите не са нито генериращи приходи, нито спестяващи разходи и предварителната оценка не идентифицира приложимост на ФИ за тях.

2.1.1.1.2. Показатели

Основание: член 22, параграф 3, буква г), точка ii) от POP, член 8 от Регламента за ЕФРР и за КФ

Таблица 2: Показатели за крайния продукт

Приоритет	Специфична цел	Фонд	Категория региони	Идентификационен код [5]	Показател [255]	Мерна единица	Междинна цел (2024 г.)	Целева стойност (2029 г.)
Въздух	Подобряване на защитата и опазването на природата, биологичното разнообразие и екологосъобразната инфраструктура, включително в градските райони, и намаляване на всички форми на замърсяване	ЕФРР	Преход	RCO 36	Зелена инфраструктура, подкрепяна за цели, различни от адаптиране към изменението на климата	ха	0	67,23
			По-слабо развити региони			ха	19,43	686,14
		КФ				ха	10,98	137,99
		ЕФРР	Преход	5.2	Жилища с подменени отоплителни устройства на твърдо гориво	брой	НП	НП
			По-слабо развити региони			брой	2 923	69 085
		КФ				брой	1 667	19 078

		ЕФРР	Преход	RCO22	Допълнителен капацитет за производство на енергия от възобновяеми източници (от които: електроенергия, топлинна енергия)	MW	НП	НП
			По-слабо развити региони			MW	0	7,17
		КФ				MW	0	1,97

Основание: член 22, параграф 3, буква г), точка ii) от POP

Таблица 3: Показатели за резултата

Приоритет	Специфична цел	Фонд	Категория регион	Идентификационен код [5]	Показател [255]	Мерна единица	Базова или референтна стойност	Референтна година	Целева стойност (2029 г.)	Източник на данните [200]	Коментари [200]
Въздух	Подобряване на защитата и опазването на природата, биологичното разнообразие и екологосъобразната инфраструктура, включително в градските райони, и намаляване на всички форми на замърсяване	ЕФРР	Преход	RCR 50	Жители, ползващи се от мерки за качество на въздуха	НП	НП	НП	НП	Подкрепени проекти, УО на ПОС	Данни към 31.12.2020 г., източник НСИ https://www.nsi.bg/bg/content/2981/%D0%BD%D0%B0%D0%81%D0%B5%D0%BB%D0%B5%D0%BD%D0%B8%D0%B5-%D0%BF%D0%BE-%D0%B3%D1%80%D0%B4%D0%BE%D0%B2%D0%B5-%D0%B8-%D0%BF%D0%BE%D0%BB
			По-слабо развити региони			лица	0	2021	1 392 919		
		КФ				лица	0	2021	1 361 468		
		ЕФРР	Преход	5.1	Спестен и емисии на FPCH_{10}	НП	НП	НП	НП	Подкрепени проекти, УО на ПОС	
			По-слабо развити региони			т/г	0	2021	1 123,75		

		КФ				т/г	0	2021	310,92		
		ЕФРР	Преход	RCR 31	Общо произведена енергия от възобновяеми източници (от които: електроенергия)	НП	НП	НП	НП	Подкрепен и проекти, УО на ПОС	
			По-слабо развити региони			мВтч./год.	0	2021	9 323,21		
		КФ				мВтч./год.	0	2021	2 562,23		

2.1.1.1.3. Индикативна разбивка на програмираните ресурси (ЕС) по видове интервенции (не е приложимо за ЕФМДРА)

Основание: член 22, параграф 3, букви г), точка viii) от POP

Таблица 4: Измерение 1 – Област на интервенция

Приоритет №	Фонд	Категория региони	Специфична цел	Код	Сума (EUR)
5 Въздух	ЕФРР	Преход	Подобряване на защитата и опазването на природата, биологичното разнообразие и екологосъобразната инфраструктура, включително в градските райони, и намаляване на всички форми на замърсяване	077 Мерки за подобряване на качеството на въздуха и за намаляване на шума	1 135 160,00
		По-слабо развити региони			205 144 392,00
	КФ				65 739 132,00
	ЕФРР	Преход		048 Енергия от възобновяеми източници: слънчева енергия	0,00
		По-слабо развити региони			14 502 941,00
	КФ				3 985 746,00
	ЕФРР	Преход		080 Други мерки за намаляване на емисиите на парникови газове в областта на опазването и възстановяването на природни зони с висок потенциал за поглъщане и съхранение на въглерод, например чрез възстановяване на влажни зони и улавяне на сметищен газ	2 082 737,00
		По-слабо развити региони			35 923 892,00
	КФ				6 944 546,00

Таблица 5: Измерение 2 – Форма на финансиране

Приоритет №	Фонд	Категория региони	Специфична цел	Код	Сума (EUR)
5 Въздух	ЕФРР	Преход	Подобряване на защитата и опазването на природата, биологичното разнообразие и екологосъобразната инфраструктура, включително в градските райони, и намаляване на всички форми на замърсяване	01 Безвъзмездни средства	3 217 897,00
		По-слабо развити региони			255 571 225,00
	КФ			01 Безвъзмездни средства	76 669 424,00

Таблица 6: Измерение 3 – Териториален механизъм за изпълнение и териториална насоченост

Приоритет №	Фонд	Категория региони	Специфична цел	Код	Сума (EUR)
5 Въздух	ЕФРР	Преход	Подобряване на защитата и опазването на природата, биологичното разнообразие и екологосъобразната инфраструктура, включително в градските райони, и намаляване на всички форми на замърсяване	08	2 082 738,00
		По-слабо развити региони			18 510 400,00
		Преход		33	1 135 159,00
		По-слабо развити региони			237 060 825,00
	КФ			33	76 669 424,00

Таблица 7: Измерение 6 — Вторични тематични области по ЕСФ+

Приоритет №	Фонд	Категория региони	Специфична цел	Код	Сума (EUR)
НП	НП	НП	НП	НП	НП

Таблица 8: Измерение 7 — измерение „Равенство между половете“ на ЕСФ+*, ЕФРР, Кохезионния фонд и ФСП

Приоритет №	Фонд	Категория региони	Специфична цел	Код	Сума (EUR)
5 Въздух	ЕФРР	Преход	Подобряване на защитата и опазването на природата, биологичното	03 Неутралност по отношение на пола	3 217 897,00
		По-слабо развити региони			255 571 225,00

	КФ		разнообразие и екологосъобразната инфраструктура, включително в градските райони, и намаляване на всички форми на замърсяване		76 669 424,00
--	----	--	---	--	---------------

* По принцип 40% за ЕСФ+ допринасят за проследяването на равенството между половете. 100% се прилагат, когато държавата членка избере да използва член 6 от Регламента за ЕСФ+, както и специфични за програмата действия в областта на равенството между половете.

2.1.1.1.4. Индикативна разбивка на програмираните средства (ЕС) по видове интервенции за ЕФМДРА

Основание: член 22, параграф 3, буква в) от РОР

Таблица 9: Индикативна разбивка на програмираните средства (ЕС) по видове интервенции за ЕФМДРА

Приоритет №	Специфична цел	Вид интервенция	Код	Сума (EUR)
НП	НП	НП	НП	НП

2.1.1.2. Специфична цел, насочена към справянето с материалните лишения¹⁶

2.1.1.2.1. Интервенции по линия на фондовете

Основание: член 22, параграф 3 от РОР и член 20 и член 23, параграфи 1 и 2 от Регламента за ЕСФ+

Видове подкрепа

Текстово поле [2 000]

Основни целеви групи

Текстово поле [2 000]

Декриптиране на национални или регионални схеми за подкрепа

Текстово поле [2 000]

Критерии за подбор на операциите¹⁷

Текстово поле [4 000]

2.1.1.2.2. Показатели

Таблица 2: Показатели за крайния продукт

Приоритет	Специфична цел	Фонд	Категория региони	Идентификационен код [5]	Показател [255]	Мерна единица
-----------	----------------	------	-------------------	--------------------------	-----------------	---------------

¹⁶ Член 22, параграф 3, буква г) от РОР не се прилага за специфичната цел, определена в член 4, параграф 1, буква м) от Регламента за ЕСФ+.

¹⁷ Само за програми, ограничени до специфичната цел, посочена в член 4, параграф 1, буква м) от Регламента за ЕСФ+.

НП	НП	НП	НП	НП	НП	НП
----	----	----	----	----	----	----

Таблица 3: Показатели за резултата

Приоритет	Специфична цел	Фонд	Категория региони	Идентификационен код [5]	Показател [255]	Мерна единица	Референтна стойност	Референтна година	Източник на данните [200]	Коментари [200]
НП	НП	НП	НП	НП	НП	НП	НП	НП	НП	НП

2.2. Приоритети на техническа помощ

2.2.1. Приоритет на техническа помощ съгласно член 36, параграф 4 от РОР (повтаря се за всеки такъв приоритет на техническа помощ)

Основание: член 22, параграф 3, буква д) от РОР

2.2.1.1. Интервенции от фондовете

Съответни видове действия — член 22, параграф 3, буква д), точка i) от РОР

Текстово поле [8 000]

Подкрепя за процесите, влияещи върху ефективното изпълнение на програмата чрез прилагане на научени уроци, опит и експертен капацитет, придобити през предходните програмни периоди.

Индикативни мерки за подобряване капацитета на (потенциални) бенефициенти, заинтересовани страни и УО: ефективното изпълнение изисква специфичен капацитет за подготовка и управление на проекти в сектор „околна среда“. Предвижда се извършване на анализи за идентифициране на пропуски и нужди с цел ефективното им адресиране, като се поставя акцент върху по-стратегическо и целенасочено подпомагане по време на целия проектен цикъл. Въвеждане на редовна комуникация, и консултации на местно и регионално ниво между представители на УО и (потенциални) бенефициенти и техни партньори. Научените уроци през периода 2014-2020 г. показват, че са нужни повече усилия за подобряване капацитета на бенефициентите по приоритет „Води“, по-специално ВиК оператори. Добрата практика за сътрудничество с международни институции с доказана експертиза за повишаване на административния капацитет, стратегическо планиране, изработване на проучвания, анализи и др. ще продължи.

- *Дейности за укрепване капацитета на (потенциални) бенефициенти и техни партньори:* имат практическа насоченост, свързани са с разработване и изпълнение на специфични програми за обучение с акцент върху подготовката и изпълнението на инфраструктурни проекти, насамане на експерти и лектори, семинари, обмен на опит и добри практики, представяне на новостите и изискванията в екологичното законодателство и съответните отговорности на бенефициентите (вкл. онлайн); разработване и разпространение на учебни материали, предоставяне на методическа помощ и писмени инструкции относно изискванията за подготовка на проекти и последващо устойчиво управление на придобитите активи/резултати и др. За намаляване на административната тежест се предвижда разработване на нови процедури или адаптиране на съществуващите към новите изисквания, например относно техническото и финансово изпълнение на проектите и последващо отчитане, новите функционалности на ИСУН2020, прилагане на опростени разходи при управлението на проекти и комуникация.

Примерни теми: въвеждащи обучения след подписване на договор за БФП – отчетни документи по ПОС, показатели; прилагане на ЗУТ и условията на FIDIC, изпълнение на „зелени“ обществени поръчки”; финансови и технически измерения на финансиране или управление на ВиК услугите и/или активите, за постигане на целевите показатели за качество и ефективност на предоставяните услуги; прилагане на ФИ, подобряване на кредитоспособността, комбиниране на различни финансови източници, и др.

• *Дейности за укрепване и поддържане на капацитета на служителите на УО:* акцент върху управлението на ПОС, приключване на ОПОС 2014-2020 г., навременна подготовка на периода след 2027 г. Надграждането на капацитета на УО съобразява изготвената Стратегия за развитие на административния капацитет на служителите на УО 2020-2023 г. и Плана за изпълнение към нея. След 2023 г. Стратегията се надгражда на база натрупания опит и необходимостта от допълнителни знания и умения. Мерките се отнасят до извършване на задълбочени анализи, разработване и изпълнение на учебни програми; организиране на практически семинари (вкл. онлайн), обучения, работни срещи, обмен на опит, добри практики и др.

Примерни теми (в зависимост от специфичните оперативни и професионални компетенции): оценка на проекти, използване на ФИ; подобро изпълнение на обществени поръчки по сключени договори; обучения според функциите на съответните отдели; участия в организирани от ЕК обучения, форуми, конференции, срещи; организиране и участие в съвместни семинари с УО в страната и други ДЧ на ЕС; командировки (настаняване, транспорт, дневни, такси за участие) и др.

• *Дейности за укрепване на капацитета и взаимодействие със заинтересовани страни - КН, медии, НПО, гражданско общество:* изграждането на капацитет и взаимодействието със заинтересованите страни, ангажирани с ПОС, са ключови, партньорите допринасят за вземане на съответните решения. Това са не само членовете на КН, но и органите, отговорни за конкретните политики и др. Мерките се отнасят до организирането и провеждането на обучения, семинари, кръгли маси, обществени консултации (вкл. онлайн), представяне на добри практики и посещения на място на проекти по ПОС, обмен на информация, опит и знания, организиране на открити обществени дискусии, други събития за заинтересованите страни, медиите и организациите на гражданския сектор и необходимата логистична и техническа подкрепа. След консултиране и преценяване на подходящи инвестиции добавената стойност за навременното изпълнение на съответните проекти по програмата, ще се разгледа използването и на приложими инструменти на граждански мониторинг.

Примерни теми: представяне на добри практики и определяне на общи подходи за оценка на допустимостта на инвестиционните намерения по отношение на ПУРБ и ПУРН и за наблюдение на изпълнението на разрешителните, др.

Индикативни мерки за успешно управление и администриране на програмата, с цел осигуряване на ефективна система за изпълнение: дейности, свързани с подготовка, изпълнение, оценка, мониторинг и контрол на програмата, осигуряване на добра работна среда и експертен и мотивиран човешки ресурс. Допустимо е наемане на външни услуги и експертиза. Назначаването и задържането на висококвалифицирани и опитни служители е условие за оптималното изпълнение на програмата за постигане на по-голяма ефективност и ефикасност. Основната предпоставка за стабилна рамка за изпълнение е осигуряването на подходящи условия на труд, капацитет, опит и знания, заедно със справедлив и достатъчно мотивиращ механизъм за възнаграждение, чрез прилагане на качествена и прозрачна система за оценка на резултатите. Тези мерки ще допринесат за по-голямата ангажираност и

мотивация на служителите, подобрена работна среда за изпълнение на програмата, улесняваща качествено управление на процесите.

Примерни мерки: дейности, възложени на външни изпълнители за извършване на оценки, анализи, проучвания, изследвания, събиране на данни, оценка и подбор на проекти (организиране на оценителни комисии, наемане на външни експерти); мониторинг, финансов контрол и одит, оценка на риска, мерки за борба с измами, нередности, борба с корупцията; юридически, преводачески услуги; оценки на програмата, приключване на ОПОС 2014-2020 г. и подготовка на програмен период 2028+ и др.; възнаграждения за служителите, ангажирани с управлението, планирането мониторинга, оценката и контрола на програмата в съответствие с националното законодателство или разработените правила (вкл. свързаните с тях разходи), логистично и техническо осигуряване на необходими съоръжения, материално и техническо оборудване, информационни системи и софтуерни програми за управлението на ПОС (ако е необходимо); други дейности, свързани с изпълнение на ПОС.

Индикативни мерки за постигане на ефективна и ефикасна комуникация, видимост и прозрачност: основният фокус е развитието на екологична осведоменост сред всички заинтересовани страни, широката общественост, ученици и студенти. Добрите практики за организиране на информационни кампании по ключови процедури продължават, както и редовно сътрудничество с медии и информационни мрежи. Социологическо проучване, проведено през 2020 г. показва, че трябва да се предприемат допълнителни действия за комуникиране на мерките и резултатите от програмата с медиите, както и с неправителствените организации, които имат водеща роля при информиране за дейностите по опазване на околната среда. Информацията за ползите от мерките за отделния гражданин трябва да се представя редовно. Мерките се отнасят до: осигуряване на видимост и комуникация, съгласно Годишните планове за действие (ГПД) и осигуряване на сътрудничество с партньори, чрез организиране на национални информационни кампании, информационни дни и събития, конференции, обществени консултации; специално организирани събития за операциите със стратегическо значение (в сътрудничество с електронни, социални, печатни медии); събития за медии и за организации на гражданското общество (напр. пресконференции, медийни обучения, публични дискусии и др.); медийно покритие; взаимодействие с информационни мрежи (ОИЦ, представителства на ЕК и ЕП, мрежи в ЕС, напр. Европа директно) и др.; провеждане на социологически проучвания, обучителни и информационни кампании в онлайн обучителни платформи; производство и разпространение на промоционални и информационни материали и изработване на аудио и видео клипове; логистична подкрепа за обмен на опит и добри практики с други ДЧ на ЕС, вкл. чрез инициативата TAIEX-REGIO PEER 2 PEER.

Синергия и допълване:

- **Приоритет ТП подкрепя:** практически обучения относно спецификите при подготовка, изпълнение, отчитане и завършване на конкретните проекти по ПОС, по отношение на секторното законодателство и политиките за околната среда и изменението на климата;
- **Програма „Техническа помощ“ подкрепя:** повишаване на капацитета за координация, управление, контрол и одит и други хоризонтални теми, напр. държавни помощи, често срещани грешки при търговете, борба с корупцията, откриване на нередности, ИСУН и др.

Основни целеви групи - член 22, параграф 3, буква д), точка iii) от POP

Текстово поле [1 000]

Широка общественост, представители на средствата за масово осведомяване, партньори в рамките на ТРГ и членове на КН; потенциални бенефициенти, бенефициенти и техните партньори; заинтересовани страни, администрация, отговорна за формиране и прилагане на политиките по околна среда и изменение на климата; структури подкрепящи изпълнението на програмата; ученици и студенти. УО на програмата е директен бенефициент по приоритет „Техническа помощ“.

2.2.1.2. Показател

Показатели за крайния продукт със съответните междинни цели и целеви стойности

Основание: член 22, параграф 3, буква д), точка ii) от POP

Таблица 2: Показатели за крайния продукт

Приоритет	Фонд	Категория региони	Идентификационен код [5]	Показател [255]	Мерна единица	Междинна цел (2024 г.)	Целева стойност (2029 г.)
ТП	ЕФРР	Преход	ТА 1	Обучени служители на (потенциални) бенефициенти/партньори с цел повишаване административния им капацитет	лица	10	388
		По-слабо развити региони				110	422
		Преход	ТА 2	Обучения за служители на УО с цел повишаване на административния капацитет	брой	4	115
		По-слабо развити региони				36	125
		Преход	ТА 3	Служители на УО, подкрепени чрез ТП	лица	10	58
		По-слабо развити региони				105	63
		Преход	ТА 4	Проведени информационни кампании	брой	0	3
		По-слабо развити региони				1	3
		Преход	ТА 5	Извършени вътрешни/външни оценки по програмата	брой	0	2
		По-слабо развити региони				1	2

2.2.1.3. Индикативна разбивка на програмираните ресурси (ЕС) по видове интервенции

Член 22, параграф 3, буква д), точка iv) от POP

Таблица 4: Измерение 1 — Област на интервенция

Приоритет №	Фонд	Категория региони	Код	Сума (EUR)
6 Техническа помощ	ЕФРР	Преход	179 Информация и комуникация	1 072 459,00
		По-слабо развити региони		1 167 541,00
		Преход	180 Подготовка, изпълнение, мониторинг и контрол	11 634 270,00
		По-слабо развити региони		12 665 730,00
		Преход	181 Оценка и проучвания, събиране на данни	1 196 941,00
		По-слабо развити региони		1 303 059,00
		Преход	182 Укрепване на капацитета на органите на държавите членки, бенефициерите и съответните партньори	1 436 330,00
		По-слабо развити региони		1 563 670,00

Таблица 7: Измерение 6 — Вторични тематични области по ЕСФ+

Приоритет №	Фонд	Категория региони	Код	Сума (EUR)
НП	НП	НП	НП	НП

Таблица 8: Измерение „Равенство между половете“ на ЕСФ+, ЕФРР, Кохезионния фонд и ФСП

Приоритет №	Фонд	Категория региони	Код	Сума (EUR)
6 Техническа помощ	ЕФРР	Преход	03 Неутралност по отношение на пола	15 340 000,00
		По-слабо развити региони		16 700 000,00

* По принцип 40% за ЕСФ+ допринасят за проследяването на равенството между половете. 100% се прилагат, когато държавата членка избере да използва член 6 от Регламента за ЕСФ+, както и специфични за програмата действия в областта на равенството между половете.

Таблица 9: Индикативна разбивка на програмираните средства (ЕС) по видове интервенции за ЕФМДРА

Приоритет №	Специфична цел	Вид интервенция	Код	Сума (EUR)
НП	НП	НП	НП	НП

2.2.2. Приоритет за техническа помощ съгласно член 37 от POP (повтаря се за всеки такъв приоритет за техническа помощ)

Основание: член 22, параграф 3, буква е) от POP

2.2.2.1. Описание на техническата помощ по финансиране, което не е свързано с разходите — член 37 от POP

Текстово поле [3 000] НП

2.2.2.2. Индикативна разбивка на програмираните ресурси (ЕС) по видове интервенции

Основание: член 22, параграф 3, буква е) от POP

Таблица 4: Измерение 1 — Област на интервенция

Приоритет №	Фонд	Категория региони	Код	Сума (EUR)
НП	НП	НП	НП	НП

Таблица 7: Измерение 6 — Вторични тематични области по ЕСФ+

Приоритет №	Фонд	Категория региони	Код	Сума (EUR)
НП	НП	НП	НП	НП

Таблица 8: Измерение 7 — Измерение „Равенство между половете“ на ЕСФ+*, ЕФРР, Кохезионния фонд и ФСП

Приоритет №	Фонд	Категория региони	Код	Сума (EUR)
НП	НП	НП	НП	НП

* По принцип 40% за ЕСФ+ допринасят за проследяването на равенството между половете. 100% се прилагат, когато държавата членка избере да използва член 6 от Регламента за ЕСФ+, както и специфични за програмата действия в областта на равенството между половете.

Таблица 9: Индикативна разбивка на програмираните средства (ЕС) по видове интервенции за ЕФМДРА

Приоритет №	Специфична цел	Вид интервенция	Код	Сума (EUR)
НП	НП	НП	НП	НП

3. План за финансиране

Основание: член 22, параграф 3, буква ж), точки i), ii) и iii), член 112, параграфи 1, 2 и 3 и членове 14 и 26 от POP

3.1. Прехвърляния и принос¹⁸

Основание: членове 14, 26 и 27 от POP

Изменение на програмата, свързано с:	☐ принос към InvestEU
--------------------------------------	--

¹⁸ Приложимо само за изменения на програми в съответствие с членове 14 и 26, с изключение на допълнителните прехвърляния към ФСП в съответствие с член 27 от POP. Прехвърлянията не засягат годишното разпределение на финансовите кредити на равнището на МФР за дадена държава членка.

	☐ прехвърляния към инструменти, изпълнявани при пряко или непряко управление
	☐ прехвърляния между ЕФРР, ЕСФ +, Кохезионния фонд или друг фонд или фондове

Таблица 15А: Принос към InvestEU* (разбивка по години)

Принос от		Принос към	Разбивка по години							
Фонд	Категория региони	Компонент (и) на InvestEU	2021 г.	2022 г.	2023 г.	2024 г.	2025 г.	2026 г.	2027 г.	Общо
ЕФРР	По-силно развити региони									
	Региони в преход									
	По-слабо развити региони									
ЕСФ+	По-силно развити региони									
	Региони в преход									
	По-слабо развити региони									
Кохезионен фонд	Не е приложимо									
ЕФМ ДРА	Не е приложимо									

* За всяко ново искане за принос: в изменение на програмата се определят общите суми за всяка година по фондове и по категории региони.

Таблица 15Б: Принос към InvestEU* (резюме)

	Категория региони	Компонент 1 Устойчива инфраструктура а)	Компонент 2 Иновации и цифровизация б)	Компонент 3 МСП в)	Компонент 4 Социални инвестиции и умения г)	Общо е)=а)+б)+в)+г)
ЕФРР	По-силно развити региони					
	По-слабо развити региони					

	Категория региони	Компонент 1 Устойчива инфраструктура а)	Компонент 2 Иновации и цифровизация б)	Компонент 3 МСП в)	Компонент 4 Социални инвестиции и умения г)	Общо е)=а)+б)+в)+г)
	Региони в преход					
ЕСФ+	По-силно развити региони					
	По-слабо развити региони					
	Региони в преход					
Кохезионен фонд	Не е приложимо					
ЕФМДРА	Не е приложимо					
Общо						

* Кумулативни суми за всички вноски, направени чрез изменения на програмата през програмния период. Към всяко ново искане за принос: в изменение на програмата се определят общите суми за всяка година по фондове и по категории региони.

Текстово поле [3 500] (обосновка), като се вземе предвид как тези суми допринасят за постигането на целите на политиката, избрани в програмата в съответствие с член 10, параграф 1 от Регламента за InvestEU.

Таблица 16А: Прехвърляния към инструменти, изпълнявани при пряко или непряко управление (разбивка по години)

Прехвърляне от		Прехвърляне към	Разбивка по години							
Фонд	Категория региони	Инструмент	2021 г.	2022 г.	2023 г.	2024 г.	2025 г.	2026 г.	2027 г.	Общо
ЕФРР	По-силно развити региони									
	Региони в преход									
	По-слабо развити региони									
ЕСФ+	По-силно развити региони									
	Региони в преход									
	По-слабо развити региони									

Прехвърляне от		Прехвърляне към	Разбивка по години							
Фонд	Категория региони	Инструмент	2021 г.	2022 г.	2023 г.	2024 г.	2025 г.	2026 г.	2027 г.	Общо
Кохезионен фонд	Не е приложимо									
ЕФМДРА	Не е приложимо									

Таблица 16Б: Прехвърляния към инструменти, изпълнявани при пряко или непряко управление* (резюме)

Фонд	Категория региони	Инструмент 1 а)	Инструмент 2 б)	Инструмент 3 в)	Инструмент 4 г)	Инструмент 5** д)	Общо е)=а)+б)+в)+г)+д)
ЕФРР	По-силно развити региони						
	Региони в преход						
	По-слабо развити региони						
ЕСФ+	По-силно развити региони						
	Региони в преход						
	По-слабо развити региони						
Кохезионен фонд	Не е приложимо						
ЕФМДРА	Не е приложимо						
Общо							

* Кумулативни суми за всички прехвърляния, направени чрез изменения на програмата през програмния период. Към всяко ново искане за прехвърляне в изменение на програмата се определят общите суми, прехвърлени за всяка година по фондове и по категории региони.

** Прехвърлянията могат да се извършват към всеки друг инструмент, изпълняван при пряко или непряко управление, когато такава възможност е предвидена в основния акт. Съответно ще бъдат посочени броят и наименованията на съответните инструменти на Съюза.

Текстово поле [3 500] (обосновка)

Таблица 17А: Прехвърляния между ЕФРР, ЕСФ+, Кохезионния фонд или друг фонд или фондове* (разбивка по години)

Прехвърляния от		Прехвърляния към		Разбивка по години							
Фонд	Категори я региони	Фонд	Категори я региони (когато е приложи мо)	2021 г.	2022 г.	2023 г.	2024 г.	2025 г.	2026 г.	2027 г.	Общ о
ЕФРР	По-силно развити региони	ЕФРР, ЕСФ + или Кохезионен фонд, ЕФМДР А, ФУМИ, ФВС, ИУГВП									
	Региони в преход										
	По-слабо развити региони										
ЕСФ+	По-силно развити региони										
	Региони в преход										
	По-слабо развити региони										

Прехвърляния от		Прехвърляния към		Разбивка по години							
Фонд	Категория региони	Фонд	Категория региони (когато е приложимо)	2021 г.	2022 г.	2023 г.	2024 г.	2025 г.	2026 г.	2027 г.	Общо
Кохезионен фонд	Не е приложимо										
ЕФМДРА	Не е приложимо										

* Прехвърляния към други програми. Прехвърлянията между ЕФРР и ЕСФ+ могат да се извършват само в рамките на една и съща категория региони.

Таблица 17Б: Прехвърляния между ЕФРР, ЕСФ+, Кохезионния фонд или друг фонд или фондове* (резюме)

		ЕФРР			ЕСФ+			Кохезионен фонд	ЕФМДРА	ФУМИ	ФВС	ИУГВП	Общо
		Посилно развити региони	Региони в преход	Послабо развити региони	Посилно развити региони	Региони в преход	Послабо развити региони						
ЕФРР	Посилно развити региони												
	Региони в преход												
	Послабо развити региони												
ЕСФ+	Посилно развити региони												
	Региони в преход												
	Послабо развити региони												

Кохезионен фонд	Не е приложимо												
ЕФМД РА	Не е приложимо												
Общо													

* Кумулативни суми за всички прехвърляния, направени чрез изменения на програмата през програмния период. Към всяко ново искане за прехвърляне в изменение на програмата се определят общите суми, прехвърлени за всяка година по фондове и по категории региони.

Текстово поле [3 500] (обосновка)

3.2. ФСП: разпределени средства в програмата и прехвърляния¹⁹

3.2.1. Разпределени по линия на ФСП средства за програмата преди прехвърлянията по приоритети (когато е от значение)²⁰

Основание: Член 27 от РОР

Таблица 18: Разпределени по линия на ФСП средства за програмата в съответствие с член 3 от Регламента за ФСП, преди прехвърлянията

Приоритет 1 по ФСП	
Приоритет 2 по ФСП	
	Общо

3.2.2. Прехвърляния към ФСП като допълнителна подкрепа²¹ (когато е приложимо)

Прехвърляне към ФСП	☐ отнася се до вътрешни прехвърляния в рамките на програмата с разпределени по линия на ФСП средства	
	☐ отнася се до прехвърляния от други програми към програмата с разпределени по линия на ФСП средства	

Таблица 18А: Прехвърляния към ФСП в рамките на програмата (разбивка по години)

Прехвърляне от		Прехвърляне към	Разбивка по години							
Фонд	Категория региони	Приоритет по ФСП*	2021 г	2022 г	2023 г	2024 г	2025 г	2026 г	2027 г	Общо
			.	.	.	.	.	.	.	

¹⁹ Прехвърлянията не засягат годишното разпределение на финансовите кредити на равнището на МФР за дадена държава членка.

²⁰ Приложимо за първото приемане на програми с разпределени по линия на ФСП средства.

²¹ Разделът се попълва от получаващата програма. Когато програма, подкрепяна по линия на ФСП, получи допълнителна подкрепа (вж. член 27 от РОР) в рамките на програмата и от други програми, всички таблици в настоящия раздел трябва да бъдат попълнени. При първото приемане със средства, разпределени по линия на ФСП, в настоящият раздел трябва да потвърдят или коригират предварителните прехвърляния, предложени в споразумението за партньорство.

ЕФР Р	По-силно развити региони	Приоритет 1 по ФСП								
	Региони в преход									
	По-слабо развити региони									
ЕСФ +	По-силно развити региони	Приоритет 2 по ФСП								
	Региони в преход									
	По-слабо развити региони									

* Ресурсите от ФСП следва да бъдат допълнени с ресурси от ЕФРР или ЕСФ+ от категорията региони, в които се намира съответната територия.

Таблица 18Б: Прехвърляне на ресурси от ЕФРР и ЕСФ+ към ФСП в рамките на програмата

		Разпределени по линия на ФСП средства в програмата*, разбити по категория региони, на коя територия се намира** (по приоритети на ФСП)	
		Приоритет по ФСП (за всеки приоритет по ФСП)	Сума
Прехвърляне в рамките на програмата** (допълнителна подкрепа) по категории региони			
ЕФРР	По-силно развити региони		
	Региони в преход		
	По-слабо развити региони		
ЕСФ+	По-силно развити региони		
	Региони в преход		
	По-слабо развити региони		
Общо	По-силно развити региони		
	Региони в преход		
	По-слабо развити региони		

* Програма с разпределени по линия на ФСП средства.

** Ресурсите от ФСП следва да бъдат допълнени с ресурси от ЕФРР или ЕСФ+ от категорията региони, в която се намира съответната територия.

Таблица 18В: Прехвърляния към ФСП от друга(и) програм(и) (разбивка по години)

Прехвърляне от		Прехвърляне към	Разбивка по години							
Фонд	Категория региони		2021 г	2022 г	2023 г	2024 г	2025 г	2026 г	2027 г	Общо
ЕФРР	По-силно развити региони	Приоритет 1 по ФСП								
	Региони в преход									
	По-слабо развити региони									
ЕСФ+	По-силно развити региони	Приоритет 2 по ФСП								
	Региони в преход									
	По-слабо развити региони									

* Ресурсите от ФСП следва да бъдат допълнени с ресурси от ЕФРР или ЕСФ+ от категорията региони, в която се намира съответната територия.

Таблица 18Г: Прехвърляне на ресурси от ЕФРР и ЕСФ+ от други програми към ФСП в рамките на тази програма

		Допълнителна подкрепа за ФСП в настоящата програма* за територията, разположена*** в дадена категория региони (по приоритети):	
		Приоритет по ФСП	Сума
Прехвърляне(ия) от друга(и) програма(и)** по категории региони			
ЕФРР	По-силно развити региони		
	Региони в преход		
	По-слабо развити региони		
ЕСФ+	По-силно развити региони		
	Региони в преход		
	По-слабо развити региони		
Общо			

* Програма с отпуснати по ФСП средства, която получава допълнителна подкрепа от ЕФРР и ЕСФ+.

** Програма, предоставяща допълнителна подкрепа от ЕФРР и ЕСФ+ (източник).

*** Ресурсите от ФСП следва да бъдат допълнени с ресурси от ЕФРР или ЕСФ+ от категорията региони, в която се намира съответната територия.

Текстово поле [3 000] Обосновка за допълнителното прехвърляне от ЕФРР и ЕСФ+ въз основа на планираните видове интервенции — член 22, параграф 3, буква г), подточка ix) от РОР

3.3. Прехвърляния между категории региони в резултат на междинния преглед

Таблица 19А: Прехвърляния между категории региони в резултат на междинния преглед в рамките на програмата (разбивка по години)

Прехвърляне от	Прехвърляне към	Разбивка по години			
Категория региони*	Категория региони*	2025 г.	2026 г.	2027 г.	Общо
По-силно развити региони	По-силно развити региони/ Региони в преход/ По-слабо развити региони				
Региони в преход					
По-слабо развити региони					

* Прилага се само за ЕФРР и ЕСФ+.

Таблица 19Б: Прехвърляния към други програми между категории региони в резултат на междинния преглед (разбивка по години)

Прехвърляне от	Прехвърляне към	Разбивка по години			
Категория региони*	Категория региони*	2025 г.	2026 г.	2027 г.	Общо
По-силно развити региони	По-силно развити региони/ Региони в преход/ По-слабо развити региони				
Региони в преход					
По-слабо развити региони					

* Прилага се само за ЕФРР и ЕСФ+.

3.4. Обратни прехвърляния²²

Таблица 20А: Обратни прехвърляния (разбивка по години)

Прехвърляне от	Прехвърляне към		Разбивка по години							
InvestEU или друг инструмент на Съюза	Фонд	Категория региони	2021 г.	2022 г.	2023 г.	2024 г.	2025 г.	2026 г.	2027 г.	Общо
InvestEU Компонент 1	ЕФРР	По-силно развити региони								

²² Приложимо само за изменения на програми за ресурси, прехвърлени обратно от други инструменти на Съюза, включително елементи на ФУМИ, ФВС и ИУГВП, при пряко или непряко управление, или от InvestEU.

Компонент 2		Региони в преход								
Компонент 3		По-слабо развити региони								
Компонент 4	ЕСФ+	По-силно развити региони								
Инструмент 1 на Съюза		Региони в преход								
Инструмент 2 на Съюза		По-слабо развити региони								
[...]	КФ	Не е приложимо								
	ЕФМДР А	Не е приложимо								

Таблица 20Б: Обратни прехвърляния* (резюме)

От/До	ЕФРР			ЕСФ+			Кохезионен фонд	ЕФМДРА
	По-силно развити региони	Региони в преход	По-слабо развити региони	По-силно развити региони	Региони в преход	По-слабо развити региони		
InvestEU								
Компонент 1								
Компонент 2								
Компонент 3								
Компонент 4								
Инструмент 1								
Инструмент 2								
Инструмент 3								
Инструмент 4**								

* Кумулативни суми за всички прехвърляния, направени чрез изменения на програмата през програмния период. При всяко ново искане за прехвърляне в изменение на програмата се определят общите суми, прехвърляни за всяка година по фондове и по категории региони.

** Прехвърлянията могат да се извършват към всеки друг инструмент, изпълняван при пряко или непряко управление, когато такава възможност е предвидена в основния акт. Съответно ще бъдат посочени броят и наименованията на съответните инструменти на Съюза.

3.5. Финансови бюджетни кредити по години

Основание: член 22, параграф 3, буква ж), точка i) от РОР и членове 3, 4 и 7 от Регламента за ФСП

Таблица 10: Финансови бюджетни кредити по години

Фонд	Категори я региони	2021 г.	2022 г.	2023 г.	2024 г.	2025 г.	2026 г.		2026 г. само за ЕФМДРА	2027 г.		2027 г. само за ЕФМДРА	Общо
							Финансови бюджетни кредити без сумата за гъвкавост	Сума за гъвкавост		Финансови бюджетни кредити без сумата за гъвкавост	Сума за гъвкавост		
ЕФРР*	По-силно развити региони												
	Региони в преход		7 149 619,00	12 838 617,00	16 195 531,00	16 697 189,00	7 906 491,00	7 906 491,00		7 968 573,00	7 968 573,00		84 631 084,00
	По-слабо развити региони		77 719 744,00	165 464 826,00	211 076 982,00	217 565 801,00	103 508 422,00	103 508 422,00		104 161 748,00	104 161 748,00		1 087 167 693,00
	Най- отдалечен и региони и северни слабо населени региони												
Общо			84 869 363,00	178 303 443,00	227 272 513,00	234 262 990,00	111 414 913,00	111 414 913,00		112 130 321,00	112 130 321,00		1 171 7 98 777, 00
ЕСФ+*	По-силно развити региони												

		Региони в преход												
		По-слабо развити региони												
		Най-отдалечен и региони и северни слабо населени региони												
Общо														
ФСП*	Ресурси по член 3 от Регламент за ФСП													
	Ресурси по член 4 от Регламент за ФСП													
	Ресурси по член 7 от Регламент за ФСП (във връзка с ресурсите по член 3 от Регламент за ФСП)													
	Ресурси по член 7 от Регламент за ФСП (във връзка с ресурсите по член 4 от Регламент за ФСП)													
Общо														

Кохезионен фонд		Не е приложимо		22 625 000,00	40 625 000,00	86 947 829,00	86 947 829,00	30 661 415,00	30 661 415,00		30 661 414,00	30 661 414,00		359 791 316,00
ЕФМД РА		Не е приложимо												
Общо				107 494 363,00	218 928 443,00	314 220 342,00	321 210 819,00	142 076 328,00	142 076 328,00		142 791 735,00	142 791 735,00		1 531 590 093,00

* Суми след допълнителното прехвърляне към ФСП.

3.6. Общо финансови бюджетни кредити по фондове и национално съфинансиране

Основание: член 22, параграф 3, буква ж), точка ii), член 22, параграф 6 и член 36 от РОР

За програми по цел „Инвестиции за работни места и растеж“, когато в споразумението за партньорство е избрана техническа помощ в съответствие с член 36, параграф 4 от РОР.

Таблица 11: Общо бюджетни кредити по фонд и национално съфинансиране

Номер на цел на политиката/ специфична цел на ФСП или техническа помощ	Приоритет	Основа за изчисляване на подкрепата от Съюза (общо допустими разходи или публичен принос)	Фонд	Категория региони *	Финансово участие на Съюза а)=ж)+з)	Разбивка на финансовото участие на Съюза		Национален принос	Индикативна разбивка на националния принос		Общо	Ставка на съфинансиране
						Финансово участие на Съюза без сумата за гъвкавост	Сума за гъвкавост		публичен	частен		
						ж)	з)	б) = в) + г)	в)	г)	д)=(а)+(б)	е)=(а)/(д)
	Приоритет 1 Води	Публичен	ЕФРР	По-силно развити региони								

				Региони в преход	936 975,00	761 217,00	175 758,00	401 561,00	401 561,00	0,00	1 338 536,00	69,9999850583%
				По-слабо развити региони	323 842 943,00	261 982 644,00	61 860 299,00	57 148 755,00	57 148 755,00	0,00	380 991 698,00	84,9999999213%
				Най-отдалечени региони и северни слабо населени региони								
	Приоритет 2 Отпадъци	Публичен	ЕФРР	Региони в преход	26 338 000,00	21 397 529,00	4 940 471,00	11 287 715,00	11 287 715,00	0,00	37 625 715,00	69,9999986711%
				По-слабо развити региони	233 771 979,00	189 116 985,00	44 654 994,00	41 253 879,00	41 253 879,00	0,00	275 025 858,00	84,9999998909%
	Приоритет 3 Биоразнообразие	Публичен	ЕФРР	Региони в преход	12 881 014,00	10 464 799,00	2 416 215,00	5 520 435,00	5 520 435,00	0,00	18 401 449,00	69,9999983697%
				По-слабо развити региони	96 958 490,00	78 437 533,00	18 520 957,00	17 110 322,00	17 110 322,00	0,00	114 068 812,00	84,9999998247%
	Приоритет 4 Риск и изменение на климата	Публичен	ЕФРР	Региони в преход	25 917 198,00	21 055 661,00	4 861 537,00	11 107 371,00	11 107 371,00	0,00	37 024 569,00	69,9999991897%
				По-слабо развити региони	160 323 056,00	129 698 235,00	30 624 821,00	28 292 305,00	28 292 305,00	0,00	188 615 361,00	84,9999995493%

	Приоритет 5 Въздух	Публичен	ЕФРР	Региони в преход	3 217 897,00	2 614 285,00	603 612,0 0	1 379 099,00	1 379 099,00	0,00	4 596 996,00	69,999995649 3%
				По-слабо развити региони	255 571 225,00	206 752 151,00	48 819 074,0 0	45 100 805,00	45 100 805,00	0,00	300 672 030,00	84,999999833 7%
	Приоритет		ЕСФ+	По-силно развити региони								
				Региони в преход								
				По-слабо развити региони								
				Най- отдалечени региони и северни слабо населени региони								
	Приоритет		ФСП**	Ресурс и по член 3 от Регла мента за ФСП								
				Ресурс и по член 4 от Регла мента за ФСП								
				Общ о								
	Приоритет 1 Води	Публичен	Кохезионен фонд		283 121 892,0 0	234 866 599,00	48 255 293,0 0	49 962 687,00	49 962 687,0 0	0,00	333 084 579,00	84,999999955 0%

	Приоритет 5 Въздух	Публичен	Кохезионен фонд		76 669 424,00	63 601 888,00	13 067 536,00	13 529 899,00	13 529 899,00	0,00	90 199 323,00	84,9999993902%
Техническа помощ	Приоритет 6 Техническа помощ съгласно член 36, параграф 4 от РОР	Публичен	ЕФРР	Региони в преход	15 340 000,00	12 462 529,00	2 877 471,00	6 574 286,00	6 574 286,00	0,00	21 914 286,00	69,9999990874%
				По-слабо развити региони	16 700 000,00	13 509 975,00	3 190 025,00	2 947 059,00	2 947 059,00	0,00	19 647 059,00	84,9999992365%
Техническа помощ	Приоритет 6 Техническа помощ съгласно член 37 от РОР		ЕФРР или ЕСФ+, или ФСП, или Кохезионен фонд									
			Общо ЕФРР	По-силно развити региони								
				Региони в преход	84 631 084,00	68 756 020,00	15 875 064,00	36 270 467,00	36 270 467,00	0,00	120 901 551,00	69,9999985939%
				По-слабо развити региони	1 087 167 693,00	879 497 523,00	207 670 170,00	191 853 125,00	191 853 125,00	0,00	1 279 020 818,00	84,9999998202%
				Най-отдалечени региони и северни слабо населени региони								
			Общо ЕСФ+	По-силно развити региони								
				Региони в преход								

				По-слабо развити региони								
				Най-отдалечени региони и северни слабо населени региони								
		ФСР**	Ресурси от Регламента за ФСР по член 3									
			Ресурси от Регламента за ФСР по член 4									
		Общо Кохезионен фонд			359 791 316,00	298 468 487,00	61 322 829,00	63 492 586,00	63 492 586,00	0,00	423 283 902,00	84,999999834 6%
		Всичко общо			1 531 590 093 ,00	1 246 722 030,00	284 868 063,00	291 616 178,00	291 616 178,00	0,00	1 823 206 271,00	

* За ЕФРР: по-слабо развитите региони, регионите в преход, по-силно развитите региони и, когато е приложимо, специално разпределени средства за най-отдалечените и северните слабо населени региони. За ЕСФ+: по-слабо развитите региони, регионите в преход, по-силно развитите региони и, когато е приложимо, допълнително разпределени средства за най-отдалечените региони. За Кохезионния фонд: не е приложимо. Що се отнася до техническата помощ, прилагането на категориите региони зависи от избора на фонд.

****Посочете общия размер на ресурсите по ФСП, включително допълнителната подкрепа, прехвърлена от ЕФРР и ЕСФ+. Таблицата не включва сумите в съответствие с член 7 от Регламента за ФСП. В случай на техническа помощ, финансирана от ФСП, ресурсите по ФСП следва да бъдат разделени на ресурси, свързани с членове 3 и 4 от Регламента за ФСП. По отношение на член 4 от Регламента за ФСП няма сума за гъвкавост.**

За цел „Инвестиции за работни места и растеж“: програми, които използват техническа помощ в съответствие с член 36, параграф 5 от РОР, в зависимост от избора, направен в споразумението за партньорство.

За ЕФМДРА:

Основание: член 22, параграф 3, буква ж), подточка iii) от РОР

Програми по ЕФМДРА, които използват техническа помощ в съответствие с член 36, параграф 4 от РОР, в зависимост от избора, направен в споразумението за партньорство.

Таблица 11А: Общо разпределени финансови средства по фондове и национален принос

Приоритет	Специфична цел (номенклатура по Регламента за ЕФМДРА)	Основа за изчисляване на подкрепата от Съюза	Финансово участие на Съюза	Национален публичен принос	Общо	Ставка на съфинансиране
Приоритет 1	1.1.1	Публична				
	1.1.2	Публична				
	1.2	Публична				
	1.3	Публична				
	1.4	Публична				
	1.5	Публична				
	1.6	Публична				
Приоритет 2	2.1	Публична				
	2.2	Публична				
Приоритет 3	3.1	Публична				
Приоритет 4	4.1	Публична				

Приоритет	Специфична цел (номенклатура по Регламента за ЕФМДРА)	Основа за изчисляване на подкрепата от Съюза	Финансово участие на Съюза	Национален публичен принос	Общо	Ставка на съфинансиране
Техническа помощ съгласно член 36, параграф 4 от РОР	5.1	Публична				
Техническа помощ съгласно член 37 от РОР	5.2	Публична				

Програми по ЕФМДРА, които използват техническа помощ в съответствие с член 36, параграф 5 от РОР, в зависимост от избора, направен в споразумението за партньорство.

Таблица 11А: Общо разпределени финансови средства по фондове и национален принос

Приоритет	Специфична цел (номенклатура по Регламента за ЕФМДРА)	Основа за изчисляване на подкрепата от Съюза	Финансово участие на Съюза		Национален публичен принос	Общо	Ставка на съфинансиране
			Финансово участие на Съюза без техническа помощ съгласно член 36, параграф 5 от РОР	Финансово участие на Съюза за техническа помощ съгласно член 36, параграф 5 от РОР			
Приоритет 1	1.1.1	Публична					
	2.1.1	Публична					
	1.2	Публична					
	1.3	Публична					
	1.4	Публична					
	1.5	Публична					
	1.6	Публична					
Приоритет 2	2.1	Публична					
	2.2	Публична					

Приоритет	Специфична цел (номенклатура по Регламента за ЕФМДРА)	Основа за изчисляване на подкрепата от Съюза	Финансово участие на Съюза		Национален публичен принос	Общо	Ставка на съфинансиране
			Финансово участие на Съюза без техническа помощ съгласно член 36, параграф 5 от POP	Финансово участие на Съюза за техническа помощ съгласно член 36, параграф 5 от POP			
Приоритет 3	3.1	Публична					
Приоритет 4	4.1	Публична					
Техническа помощ (член 37 от POP)	5.1	Публична					

4. Отключващи условия

Основание: член 22, параграф 3, буква и) от POP

Таблица 12: Отключващи условия

Отключващи условия	Фонд	Специфична цел (не е приложимо за ЕФМДРА)	Изпълнение на отключващите условия	Критерии	Изпълнение на критериите	Позовава не на съответната документация	Обосновка
			Да/Не	Критерий 1	Да/Не	[500]	[1 000]
Актуализирано планиране за необходимите инвестиции в секторите на водите и на отпадъчните води	ЕФРР и КФ	Подкрепа за осигуряване то на достъп до вода и на устойчивото управление на водите	Да	За всеки един, или за двата сектора, налице е национален инвестиционен план, който включва: 1. Оценка на текущото състояние на прилагането на Директива на Съвета 91/271/ЕИО ²³ и на	Да Да	Национален инвестиционен план за водоснабдяване и канализация (НИПВИК), приет с Решение на Министерски съвет от 31.03.21 г.	1. НИПВИК съдържа изготвена актуализирана оценка за всички агломерации, като цяло, и за изпълнение на чл. 3, 4 и 5 на Директива 91/271/ЕИО. Изброени са

²³ [Директива на Съвета от 21 май 1991 година за пречистването на градските отпадъчни води \(91/271/ЕИО\)](#)

Отключващи условия	Фонд	Специфична цел (не е приложимо за ЕФМДРА)	Изпълнение на отключващите условия	Критерии	Изпълнение на критериите	Позовава не на съответната документация	Обосновка
				Директива 98/83/ЕО²⁴. 2. Определянето и планирането на публичните инвестиции, включително индикативна финансова оценка а) Изисква се изпълнение на Директива 91/271/ЕИО , включително определяне на приоритетите във връзка с големината на агломерациите, както и въздействието върху околната среда, като се представя разпределението на инвестициите по агломерации на отпадъчни води. б) Изисква се за изпълнение на Директива 98/83/ЕО. в) Изисква се, за да може да се отговори на нуждите,	Да	https://www.eufunds.bg/bg/node/8239	населените места за постигане на съответствие с Директива 98/83/ЕО, в т.ч. на изискванията за изменение на директивата. 2. Необходимите инвестиции за всяка агломерация за постигане на съответствие с Директива 91/271/ЕИО и с чл. 3, 4 и 5 е представена в приложенията към НИПВИК по агломерации. Приоритизация е била извършена въз основа на 6 критерия. В резултат, инвестициите са планирани за различни времеви хоризонти. Включени са общите инвестиции за постигане на съответствие с Директивата за питейните води. Извършена е

²⁴ [Директива 98/83/ЕО на Съвета от 3 ноември 1998 година относно качеството на водите, предназначени за консумация от човека](#)

Отключващи условия	Фонд	Специфична цел (не е приложимо за ЕФМДРА)	Изпълнение на отключващите условия	Критерии	Изпълнение на критериите	Позовава не на съответната документация	Обосновка
				произтичащи от Директива (ЕС) 2020/2184²⁵, по-специално във връзка с преразгледаните качествени параметри, описани подробно в Приложение I на тази директива. 3. Оценка на инвестициите, необходими за обновяване на съществуващата инфраструктура за водоснабдяване и отпадъчни води, включително мрежи, в зависимост от тяхната възраст и амортизационни планове. 4. Посочване на потенциалните източници на публично финансиране, когато са необходими в допълнение към потребителските такси.	Да Да		приоритизация въз основа на населението и големината на населеното място. 3. НИПВИК съдържа актуализация на оценката на необходимите инвестиции за реконструкция на съществуващата ВиК инфраструктура и изготвен анализ за потенциалните източници и начини за публично финансиране, която съгласно получената на 28.02.2022 г. неофициална оценка на ЕК е „надеждна“. 4. Допускания за необходими ресурси за постигане на съответствие с Директива 91/271/ЕИО и за Директивата за питейните води, са включени в НИПВиК. Допълнителни

²⁵ [Директива \(ЕС\) 2020/2184 на Европейския парламент и на Съвета от 16 декември 2020 година относно качеството на водата, предназначена за консумация от човека \(преработена\).](#)

Отключващи условия	Фонд	Специфична цел (не е приложимо за ЕФМДРА)	Изпълнение на отключващите условия	Критерии	Изпълнение на критериите	Позовава не на съответната документация	Обосновка
							източници за финансиране са държавния бюджет – основно чрез МРРБ, Предприятието за управление на дейностите по опазване на околната среда (ПУДООС) към МОСВ, общинските бюджети и ВиК операторите, чрез своята инвестиционна програма, заложен в одобрен пет годишен бизнес план.
Актуализирани планове за управление на отпадъците	ЕФРР	Насърчаване на прехода към кръгова и основаваща се на ефективно използване на ресурсите икономика	Да	Налице са план (планове) за управление на отпадъците в съответствие с член 28 от Директива 2008/98/ЕО на Европейския парламент и на Съвета ²⁶ , обхващащи цялата територия на държавата членка, които включват: 1. Анализ на ситуацията с	Да Да	Национален план за управление на отпадъците 2021-2028 г. https://www.moew.government.bg/bg/otpaduci/strategicheski-dokumenti/	1.Приложение № 1 към НПУО представя подробен Доклад за съществуващото състояние и постигнатия напредък в управлението на отпадъците в страната за периода от 2008 г. до 2018 г. Глава 1.1. „Анализ на текущото състояние на отпадъците” представя анализ на ситуацията по

²⁶ [Директива 2008/98/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 19 ноември 2008 година относно отпадъците и за отмяна на определени директиви.](#)

Отключващи условия	Фонд	Специфична цел (не е приложимо за ЕФМДРА)	Изпълнение на отключващите условия	Критерии	Изпълнение на критериите	Позоваване на съответната документация	Обосновка
				управлението на отпадъците в съответната географска единица, включително по отношение на вида, количеството и източника на генерираните отпадъци, и оценка на бъдещото им развитие, като се взема предвид очакваното въздействие на мерките, предвидени в програмата за предотвратяване на образуването на отпадъци, разработена в съответствие с член 29 от Директива 2008/98/ЕО. 2. Оценка на съществуващите схеми за събиране на отпадъци, включително съответното материално и териториално покритие на разделното събиране, и мерки за	Да		отношение на управлението на отпадъците в България по отношение на техния вид, количество и източник на генериране за: битови отпадъци, промишлени неопасни отпадъци, строителни отпадъци, опасни отпадъци, масово разпространени отпадъци, утайки от ПСОВ, медицински и биологични отпадъци. Оценката на бъдещото развитие на управлението на отпадъците, като се вземе предвид очакваното въздействие от мерките, включени в Програмата за предотвратяване на отпадъците, разработена в съответствие с чл.29 от Директива 2008/98/ЕО, изменена с Директива 2018/851/ЕО е представен в

Отключващи условия	Фонд	Специфична цел (не е приложимо за ЕФМДРА)	Изпълнение на отключващите условия	Критерии	Изпълнение на критериите	Позовава не на съответната документация	Обосновка
				подобряване на неговото функциониране, както и нуждата от нови схеми за събиране. 3. Оценка на недостига на инвестиции, обосноваваща необходимостта от закриване на съществуващи отпадни инсталации и допълнителна или модернизирана инфраструктура за управление на отпадъци, с информация за наличните източници на приходи, необходими за посрещане на разходите за експлоатация и поддръжка. 4. Информация за това как ще се определят бъдещите местоположения на обектите, както и за капацитета на бъдещите инсталации	Да Да		Приложението към НПУО под заглавие „Прогнози/сценарии за бъдещо развитие на политиката за управление на отпадъците през следващия програмен период (Приложение № 2 към НПУО). 2. Оценката на съществуващите схеми за сметосъбиране, включително съответния материален и териториален обхват на разделното събиране на отпадъци, мерките за подобряване на функционирането му, както и необходимостта от въвеждане на нови схеми за сметосъбиране е представена в Приложение 1 към НПУО – Подробен доклад за съществуващото състояние и постигнатия

Отключващи условия	Фонд	Специфична цел (не е приложимо за ЕФМДРА)	Изпълнение на отключващите условия	Критерии	Изпълнение на критериите	Позовава не на съответната документация	Обосновка
				за третиране на отпадъци.			напредък по отношение на управлението на отпадъците в страната за периода от 2008 до 2018 г., Глава 1.8 „Анализ и оценка на въведените схеми за управление на отпадъците по принципа „Отговорност на производителя” и „Замърсителят плаща” . 3. Оценка на недостига на инвестиции, която обосновава необходимостта от закриване на съществуваща инсталация за третиране на отпадъци и от допълнителна и модернизирана инфраструктура за управление на отпадъците, включително информация за наличните източници на приходи, необходими за

Отключващи условия	Фонд	Специфична цел (не е приложимо за ЕФМДРА)	Изпълнение на отключващите условия	Критерии	Изпълнение на критериите	Позоваване на съответната документация	Обосновка
							покриване на разходите за експлоатация и поддръжка, е представена в: А. Приложение 1 към НПУО „Подобен доклад за съществуващото състояние и постигнатия напредък в управлението на отпадъците в страната за периода от 2008 г. до 2019 г., глава 1.9. Анализ и оценка на техническия капацитет за третиране на отпадъци, раздели 1 – 8. Б. Приложения към НПУО 2021-2028, приложения 6 – 9. Информация за наличните източници на приходи, необходими за покриване на разходите за експлоатация и поддръжка, е

Отключващи условия	Фонд	Специфична цел (не е приложимо за ЕФМДРА)	Изпълнение на отключващите условия	Критерии	Изпълнение на критериите	Позовава не на съответната документация	Обосновка
							представена в Приложение 1 към НПУО – Подробен доклад за съществуващото състояние и постигнатия напредък в управлението на отпадъците в страната за периода от 2008 г. до 2019 г., глава 1.12. „Анализ на финансовите потоци в управлението на отпадъците в България“. 4. Информация за това как ще се определят местоположенията на бъдещите площадки, както и информация за капацитета на бъдещите инсталации за третиране на отпадъци е включена в Приложение 1 към НПУО – „Подробен доклад за съществуващото състояние и постигнатия напредък в

Отключващи условия	Фонд	Специфична цел (не е приложимо за ЕФМДРА)	Изпълнение на отключващите условия	Критерии	Изпълнение на критериите	Позовава не на съответната документация	Обосновка
							управлението на отпадъците в страна през периода от 2008 г. до 2019 г., глава 1.9. Анализ и оценка на техническия капацитет за третиране на отпадъци, раздел IX: „Определяне на бъдещите местоположения на обектите, както и капацитета на бъдещите инсталации за третиране на отпадъци“.
Ефективна рамка за управление на риска от бедствия	ЕФРР	Насърчаване на адаптирането към изменението на климата, предотвратяването на риска от бедствия и устойчивостта, като се вземат предвид екосистемни подходи	Да	Наличие на национален или регионален план за управление на риска от бедствия, изготвен въз основа на оценка на риска, който отчита възможните въздействия от изменението на климата и действащите стратегии за адаптация към изменението на климата, и включва:	Да	Доклади, изготвени по Споразумението за предоставяне на консултантски услуги, засилващи устойчивостта към рискове от бедствия, между МВР на Р България и Международната банка за възстановяване и развитие (МБВР). https://www.eufunds.bg/bg/node/8238 https://drive.google.com/drive/folders/1m	1. В резултат на ратифицирано Споразумение за предоставяне на консултантски услуги, засилващи устойчивостта към рискове от бедствия, между МВР на Р България и МБВР е изготвено предложение за Национален план за управление на риска от бедствия (НПУРБ), което включва:

Отключващи условия	Фонд	Специфична цел (не е приложимо за ЕФМДРА)	Изпълнение на отключващите условия	Критерии	Изпълнение на критериите	Позовава не на съответната документация	Обосновка
				1. Описание на основните рискове, оценени в съответствие с разпоредбите на член 6, параграф 1) от Решение № 1313/2013 на Европейския парламент и на Съвета²⁷, с отразяване на текущия и развиващ се рисков профил с индикативен времеви обхват 25-35 години. Оценката на свързаните с климата рискове се основава на прогнози и сценарии за изменението на климата; 2. Описание на мерките за превенция, готовност и реагиране при бедствия, насочени към идентифицираните основни рискове. Мерките се	Да Да	s0TnL1NsGV4Paeg8_A9F7lNKRYz8AAy?usp=sharing	1.1. Описание на основните рискове, оценени в съответствие с член 6, пар. 1 от Решение № 1313/2013/ЕС на ЕП и на Съвета, отразяващо настоящия и развиващ се рисков профил за ориентировъчен период от 25-35 години. Оценката на свързаните с климата рискове се основава на прогнози и сценарии за изменението на климата. 1.2. Описание на мерките за превенция на бедствия, готовност и реагиране с цел справяне с основните установени рискове. Мерките се степенуват по важност в зависимост от рисковете и икономическото им въздействие,

²⁷ [Решение № 1313/2013/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 17 декември 2013 година относно Механизъм за гражданска защита на Съюза.](#)

Отключващи условия	Фонд	Специфична цел (не е приложимо за ЕФМДРА)	Изпълнение на отключващите условия	Критерии	Изпълнение на критериите	Позовава не на съответната документация	Обосновка
				степенуват по важност в зависимост от рисковете и икономическото им въздействие, пропуски по отношение на капацитета²⁸, ефективността и ефикасността, като се вземат под внимание възможни алтернативи. 3. Информация относно финансовите средства и механизми, които са налични за покриване на разходите за експлоатация и поддръжка, свързани с превенция, готовност и реагиране.	Да		пропуските по отношение на капацитета, ефективността и ефикасността, като се вземат под внимание възможни алтернативи. По критерий 2 – виж критерий 1. 3. Предоставените доклади по всеки компонент са одобрени от МВР, като предстои да бъде изготвен проект на РМС за приемане на Национален профил на риска от бедствия и НПУРБ, като част от Националния план за защита при бедствия. Предложението за НПУРБ съдържа анализ на националните източници за финансиране. Също така е включена информация за фондовете на ЕС и

²⁸ В съответствие с оценката на управлението на риска по чл. 6, б) от Решение 1313/2013 г.

Отключващи условия	Фонд	Специфична цел (не е приложимо за ЕФМДРА)	Изпълнение на отключващите условия	Критерии	Изпълнение на критериите	Позовава не на съответната документация	Обосновка
							различните международни възможности за инвестиции в УРБ. В плана са включени и се насърчават и различни механизми за трансфер на риска. Националните източници за финансиране обхващат следните четири механизма: • финансиране на дейности за УРБ, предоставяно по реда на Закона за защита при бедствия; • финансиране на дейности за УРБ от годишните бюджети на министерства, ведомства и общини; • финансиране от държавния бюджет по решение на Министерския съвет, предоставяно от резерва за непредвидени и/или извънредни разходи;

Отключващи условия	Фонд	Специфична цел (не е приложимо за ЕФМДРА)	Изпълнение на отключващите условия	Критерии	Изпълнение на критериите	Позовава не на съответната документация	Обосновка
							• доброволна схема – Фонд общинска солидарност.
Рамка за приоритетни действия за необходимите консервационни мерки с финансиране от ЕС	ЕФРР	Подобряване на защитата и опазването на природата, биологичното разнообразие и екологосъобразната инфраструктура, включително в градските райони, и намаляване на всички форми на замърсяване	Да	За интервенции в подкрепа на консервационните мерки в зоните от Натура 2000 в обхвата на Директива 92/43/ЕИО ²⁹ : Изготвена е Рамка за приоритетни действия съгласно член 8 от Директива 92/43/ЕИО, която включва всички елементи, изисквани от образца за рамката за приоритетни действия за периода 2021-2027 г., договорени между ЕК и държавата-членка, включително приоритетните мерки и оценка на нуждите от финансиране.	Да	Националната рамка за приоритетни действия за Натура 2000 за периода 2021-2027 г. на България е достъпна в Информационната система за мрежата Натура 2000 – http://natura2000.mow.government.bg/Home/Documents	НРПД 2021-2027 г. представлява инструмент за стратегическо многогодишно планиране с цел осигуряване на всеобхватен преглед на необходимите мерки за управлението на мрежата „Натура 2000“ в България и свързаната с нея екологична инфраструктура. Включени са 74 административни и консервационни мерки за запазване и/или възстановяване на благоприятен природозащитен статус на естествените местообитания и видовете от интерес за България и Европейския съюз, като същевременно се взема под

²⁹ [Директива 92/43/ЕИО на Съвета от 21 май 1992 година за опазване на естествените местообитания и на дивата флора и фауна.](#)

Отключващи условия	Фонд	Специфична цел (не е приложимо за ЕФМДРА)	Изпълнение на отключващите условия	Критерии	Изпълнение на критериите	Позовава не на съответната документация	Обосновка
							внимание икономическите, социалните и културните изисквания, както и регионалните и местните особености. Финансирането на мерките се осигурява от Европейския фонд за регионално развитие/Кохезионния фонд, Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони, Европейския фонд за гарантиране на земеделието, Европейския фонд за морско дело и рибарство, Механизма за възстановяване и устойчивост и националния бюджет. В процеса на разработване на документа са включени всички заинтересовани страни и е проведено обществено обсъждане. С официално писмо Ref. Areas(2022)

Отключващи условия	Фонд	Специфична цел (не е приложимо за ЕФМДРА)	Изпълнение на отключващите условия	Критерии	Изпълнение на критериите	Позовава не на съответната документация	Обосновка
							609803-26/01/2022 ЕК уведомява българските власти, че НРПД 2021 - 2027 г. е одобрена.

5. Програмни органи

Основание: член 22, параграф 3, буква к) и членове 71 и 84 от POP

Таблица 13: Програмни органи

Програмни органи	Наименование на институцията [500]	Име на лицето за контакт [200]	Адрес на ел. поща [200]
Управляващ орган	Главна дирекция Оперативна програма „Околна среда“, Министерство на околната среда и водите	Галина Симеонова	galina.simeonova@moew.government.bg
Одитен орган	Изпълнителна агенция „Одит на средствата от Европейския съюз“, Министерство на финансите	Анна Мартинова - Петкова	aeuf@minfin.bg
Субект, който получава плащания от Комисията	Дирекция „Национален фонд“, Министерство на финансите	Детелина Караенева	natfund@minfin.bg
Когато е приложимо, субект или субекти, които получават плащания от Комисията в случай на техническа помощ съгласно член 36, параграф 5 от POP	Неприложимо	Неприложимо	Неприложимо
Счетоводна функция, в случай че тази функция е възложена на субект, различен от управляващия орган	Дирекция „Национален фонд“, Министерство на финансите	Детелина Караенева	natfund@minfin.bg

Разпределение на възстановените суми за техническа помощ съгласно член 36, параграф 5 от POP, ако се установи, че повече субекти получават плащания от Комисията

Основание: Член 22, параграф 3 от POP

Таблица 13А: Част от процентите, определени в член 36, параграф 5, буква б) от POP, която ще бъде възстановена на субектите, получаващи плащания от Комисията в случай на техническа помощ съгласно член 36, параграф 5 от POP (в процентни пунктове)

Субект 1	процентни пунктове
Субект 2*	процентни пунктове

* Брой субекти, определени от държава членка.

6. Партньорство

Основание: Член 22, параграф 3, буква з) от РОР

Текстово поле [10 000]

В изпълнение на разпоредбите на чл. 8 от Общия Регламент за периода 2021-2027 г. и предвид спецификата на Програма „Околна среда“ партньорството с широк кръг организации е водещ принцип при нейното разработване, изпълнение и управление. Партньорството се гарантира чрез Тематичната работна група (ТРГ) за разработване на ПОС 2021-2027 г. съгл. разпоредбите на чл. 7 от Постановление на МС № 142/7.06.2019 г. за разработване на стратегическите и програмните документи на Р България за управление на средствата от фондовете на ЕС за програмния период 2021 – 2027 г. Опитът от двата програмни периода 2007-2013 г. и 2014-2020 г. показва ключовото значение на партньорството на ниво ЕК за ефективното управление и изпълнение на програмата.

През август 2019 г. е сформирана вътрешноевропейска работна група (ВВРГ) със задача да подготви необходимите анализи, които да послужат за основа на работата на ТРГ за разработване на ПОС 2021-2027 г. В състава на ВВРГ са включени представители на специализираните дирекции на МОСВ, отговорни за формиране политиките по околна среда и изменение на климата, които се планират като обект на подпомагане в рамките на ПОС 2021-2027. За целите на ВВРГ е подготвен първи работен вариант на програма, на базата на който е разработен първият проект на ПОС. Работният вариант включва стратегия за приноса на програмата към целите на политиката/тематичните цели, определени за програмен период 2021-2027 г., като същата е изготвена въз основа на анализ на ангажиментите на страната по отношение Европейското и национално законодателство по околна среда и изменение на климата; анализ на настоящата ситуация; изводи от минал опит; предизвикателства за административния капацитет и управлението и стъпва на основата на релевантни национални документи (планове, програми и стратегии), както и документи на ниво ЕС. Изготвена е още обосновка на избраните цели на политиката/тематичните цели, приоритетите на програмата, вкл. специфичните цели на всеки приоритет.

В резултат от дейността на тази работна група са изготвени всички документи, необходими за изготвяне на първи проект на програмата.

Като следваща стъпка, УО на ОПОС инициира формиране на ТРГ за разработване на ПОС 2021-2027 г., в изпълнение на чл. 7, ал. 1 от ПМС № 142/07.06.2019 г. и със състав в съответствие с разпоредбите на чл. 7 ал. 4 на същото ПМС, като в документа са определени състава и основните задължения на участниците в работните групи, както и процедурата за избор на юридически лица с нестопанска цел за общественополезна дейност, чиито представители да участват в състава на ТРГ.

За да се осигури представителство на юридически лица с нестопанска цел, работещи в обществена полза в областите, съгл. чл. 7 ал. 4, т. 14 от ПМС 142/07.06.2019 г., на 24.9.2019 г. УО на ПОС стартира процедура за избор на юридически лица с нестопанска цел за общественополезна дейност, чиито представители да участват в състава на ТРГ за разработване на ПОС 2021-2027 г. Поканата е публикувана на сайта на Единния информационен портал и в нея са посочени сроковете за кандидатстване, документите за попълване и критериите, на които трябва да отговарят кандидатстващите организации, като:

- Организации, работещи в сферата на равенството между мъжете и жените, недискриминацията и равните възможности;

- Организации, работещи в сферата на социалното включване и интегрирането на маргинализираните групи;
- Екологични организации;
- Организации, работещи в сферата на образованието, науката и културата;
- Организации на местните инициативни групи и местните инициативни рибарски групи за изпълнение на подхода „Водено от общностите местно развитие“.

Подадени са заявления от съответните представители на НПО сектора, като поради липса на заявка за участие от страна на организации, работещи в сферата на социалното включване и интегрирането на маргинализираните групи, е извършено повторно публикуване на покана (на 21.10.2019 г.), което да осигури тяхното представителство. Включването на възможно най-широк кръг ведомства, организации и различни заинтересовани страни в процеса на подготовка на програмата е добра практика, която УО на ПОС продължава да следва. Съставът на ТРГ за изготвяне на ПОС 2021-2027 г. е определен със Заповед РД-949/17.12.2019 г., и е съгласуван на национално ниво с дирекция „Централно координационно звено“ в МС. Заповедта е изменяна и допълвана, като са включени представители на различни заинтересовани страни, ведомства и организации, както следва:

Министерство на околната среда и водите:

- Главна дирекция „Оперативна програма „Околна среда“,
- Дирекция „Национална служба за защита на природата“,
- Дирекция „Координация по въпросите на Европейския съюз и международно сътрудничество“,
- Дирекция „Управление на отпадъците и опазване на почвите“,
- Дирекция „Управление на водите“,
- Дирекция „Опазване чистотата на въздуха“,
- Дирекция „Екологична оценка, оценка на въздействието върху околната среда и предотвратяване на замърсяването“,
- Дирекция „Политика по изменение на климата“,
- Изпълнителна агенция по околна среда,

Администрация на МС:

- Дирекция „Централно координационно звено“,
- Дирекция „Добро управление“,
- Дирекция „Икономическа и социална политика“,

Министерство на финансите:

- Дирекция „Икономическа и финансова политика“,
- Дирекция „Държавни помощи и реален сектор“,
- Дирекция „Национален фонд“,
- Изпълнителна агенция „Одит на средствата от Европейския съюз“,
- Изпълнителна агенция „Сертификационен одит на средствата от Европейските земеделски фондове“,

- МВР,
- МРРБ,
- МВнР,
- МТСП,
- Агенция за хората с увреждания,
- Министерство на младежта и спорта,
- Министерство на енергетиката,
- МЗ,
- МЗХ,
- Министерство на икономиката,
- МОН,

- МТИТС,
- Министерство на туризма,
- Министерство на културата,
- АПИ,
- Агенция за социално подпомагане,
- Фонд мениджър на финансовите инструменти в България,
- Държавен фонд „Земеделие“,
- НСИ,
- Комисия за защита от дискриминация,
- Шестте регионални съвета за развитие на ниво NUTS 2
- Асоциация на индустриалния капитал в България,
- Българска търговско-промишлена палата,
- Конфедерация на работодателите и индустриалците в България,
- Българска стопанска камара,
- Конфедерация на независимите синдикати в България,
- Национално представителни организации на и за хората с увреждания,
- Национално сдружение на общините в република България (НСОРБ),
- БАН,
- Съвет на ректорите,
- Селскостопанска академия,
- Юридически лица с нестопанска цел за общественополезна дейност, работещи в сферата на:
 - екологични организации,
 - образованието, науката и културата,
 - равенството между мъжете и жените, недискриминацията и равните възможности,
 - социалното включване и интегрирането на маргинализираните групи.

В заповедта са определени функциите на Тематичната работна група, които са:

- да изготви проект на програма „Околна среда“ за програмен период 2021-2027;
- да осъществи функциите, предвидени в чл. 10, ал. 1, т. 1-7 от ПМС № 142/2019 г.;
- да обсъди и отрази получени предложения по време на обществените обсъждания и консултации на програмата, както и получени бележки и коментари от страна на ЕК по представения проект на ПОС 2021-2027 г.

Организацията и дейността на ТРГ са уредени във Вътрешни правила за работата на ТРГ, а актуална информация за хода на изготвянето на програмата се публикува в секция „Оперативна програма „Околна среда“ на Единния информационен портал на европейските структурни и инвестиционни фондове – <https://www.eufunds.bg/bg/opos/term/419>.

Съгласно вътрешните правила, публикувани на интернет страницата на програмата, комуникация с членовете на групата се осъществява от секретариата на ТРГ, който изпраща своевременно документи и материали за информация, преди и след заседанията, обработва, обобщава и разпространява получената обратна връзка и коментари (след отразяването им от УО в проектите на документи и в съгласувателна таблица) с цел гарантиране спазване принципите на партньорство и добра комуникация с всички включени заинтересовани страни.

При изпълнение на функциите си работната група взаимодейства с тематичните работни групи за разработване на останалите програми и работната група за разработване на Споразумението за партньорство за програмен период 2021-2027 г., като регулярно обменя информация по напредъка в разработването на Споразумението за партньорство и програмите.

Едновременно с разработването на програмата, съгласно чл. 20, ал. 2 от Наредбата за условията и реда за извършване на екологична оценка на планове и програми, за програма "Околна среда" 2021-2027 г. се разработва Доклад за екологична оценка (ЕО). За същия са проведени консултации с обществеността, заинтересованите органи и трети лица, за което е осигурен публичен достъп до документацията на интернет страницата на ОПОС за нормативно определените срокове.

Съблюдавайки принципа за партньорство и приемственост, съставът на ТРГ впоследствие преминава в състав на Комитет за наблюдение на ПОС 2021-2027 г. отново с представителство на широк кръг заинтересовани страни, които са ангажирани с наблюдението през целия инвестиционен цикъл на програмата, от процеса на планиране и изпълнение до етапа на мониторинг, оценка и постигане на нейните цели. Предвидено е представителите на КН на ОПОС да участват в обучения и представяне на добри практики, както и посещения на място на обекти, финансирани по ПОС 2021-2027 г.

Принципите за партньорство, заложи в Делегиран регламент (ЕС) № 240/2014 на Комисията от 7 януари 2014 г. относно Европейски кодекс на поведение за партньорство в рамките на Европейските структурни и инвестиционни фондове ще продължат да бъдат прилагани от УО на програмата и занапред.

7. Комуникация и видимост

Основание: Член 22, параграф 3, буква й) от POP

Текстово поле [4 500]

Усилията ще са насочени към информиране на широката общественост и потенциалните бенефициенти за възможностите по ПОС и Кохезионната политика. УО счита, че гражданите са не само крайни потребители на резултатите от реализираните проекти, но и партньори в общата цел за опазване на околната среда. Включването и активното участие на гражданския сектор в повишаване осведомеността и ангажираността на населението по въпроси, свързани с околната среда, е сред стимулите, допринасящи за подобряване здравето и повишаване качеството на живот на населението. Биха могли да се търсят и възможности за граждански контрол и ангажиране на студенти в мониторинга на ефективността на инвестициите чрез използване на публични отворени данни.

В изпълнение на чл. 48 (2) от Регламент (ЕС) 2021/1060 са определени служители за комуникация. Те осигуряват обмен на информация и добри практики в рамките на мрежата INFORM EU, както и с представителството на ЕК, мрежата „Европа Директно“ и с други мултипликатори.

През 2014-2020 г., въз основа на проведени проучвания, програмата се открояваше като най-разпознаваемата сред останалите. УО ще насочи усилията си към поддържане на високо ниво на обществена осведоменост за ползите за отделния гражданин.

Цели:

1. Осигуряване на публичност на приоритетите и дейностите, прозрачност при изпълнението на програмата и постигнатите резултати, повишаване информираността и представяне на положителното въздействие на фондовете за околната среда и за подобряване качеството и стандарта на живот;
2. Информирание на потенциалните бенефициенти и партньори за възможностите за финансиране и техните отговорности с цел осигуряване активното включване в процеса на изпълнение;
3. Повишаване на екологичното съзнание и ангажиране на подрастващото поколение като гаранция за устойчивост на екологичните мерки.

Целеви аудитории

- Широка общественост – пълнолетни граждани в активна възраст;
- Деца и подрастващи – ученици и студенти;
- Потенциални бенефициенти, бенефициенти и техни партньори;
- Администрация - звена и органи, ангажирани с управлението на фондовете на ЕС в сектор околна среда и с функции в управлението и администрирането на програмата;
- Разпространители на информация, гражданско общество, екологични НПО, медии, информационни мрежи.

Комуникационни дейности

- Обучителни и информационни кампании;
- Информационни събития, включително с фокус върху операциите от стратегическо значение;
- Управление на интернет страницата на ПОС: www.eufunds.bg/bg/opos и присъствие в социални мрежи;
- Срещи и информационни дни с (потенциални) бенефициенти, редовни онлайн проучвания, социологически проучвания, кръгли маси, фокус групи, открити дискусии и др.

Комуникационни канали

- Електронни и печатни медии (пресконференции, публикации, интервюта, репортажи, рекламни спотове, аудио и/или видео излъчвания, прессъобщения, семинари и др.);
- Онлайн комуникация (напр. Youtube – за визуализиране на атрактивни проекти; Facebook, Instagram – възможности за предаване на посланията на програмата към широката общественост; TikTok – кампании, насочени към подрастващите), ИСУН;
- Интернет страница на ПОС и Информационния портал за ЕСИФ: <http://www.eufunds.bg>;
- Директна комуникация (събития, информационни дни, дискусии, обучения и др.);
- Комитет за наблюдение;
- Мрежата от областни информационни центрове (ОИЦ) в България, представителството на ЕС и ЕП; Мрежата “Европа Директно“;
- Икономически и социални партньори;
- Други.

Бюджет

Общият бюджет от 2 905 662 евро включва сумата за информация и комуникация по приоритет ТП (от ЕФРР - 2 240 000 евро и 665 662 евро национално съ-финансиране по код 179).

Индикатори за мониторинг и оценка с базова стойност 0 и целева стойност до 2029 г.

- брой срещи /информационни дни с потенциални бенефициенти за представяне на открити покани и допустими дейности - целева стойност 20;
- брой обучителни семинари/информационни срещи за бенефициенти за изпълнение на проекти - целева стойност 30;
- брой проведени кампании и информационни събития (вкл. онлайн) - целева стойност 6;
- брой публикации в сайта на ПОС - целева стойност 120;
- брой посещения на сайта и в социалните мрежи на ПОС (уеб анализи, показатели на социалните медии) - целева стойност 720 000;
- брой излъчвания/публикации в електронните/печатните медии - целева стойност 7 200;
- брой хора, обхванати от информационни кампании и от комуникационни мерки - целева стойност 250 000;

➤ ниво на обществена осведоменост - базова стойност за 2021 г. 60% ниво на осведоменост, целева стойност 65%.

8. Използване на единични разходи, еднократни суми или единни ставки и финансиране, което не е свързано с разходи

Основание: Членове 94 и 95 от POP

Таблица 14: Използване на единични разходи, еднократни суми или единни ставки и финансиране, което не е свързано с разходи

Планирано използване на членове 94 и 95 от POP	ДА	НЕ
От приемането си програмата ще използва възстановяване на финансовото участие на Съюза на основата на единичните разходи, еднократните суми и единните ставки по приоритета съгласно член 94 от POP (ако отговорът е „да“, попълнете допълнение 1)	☐	☒
От приемането си програмата ще използва възстановяване на финансовото участие на Съюза на основата на финансиране, което не е свързано с разходите, съгласно член 95 от POP (ако отговорът е „да“, попълнете допълнение 2)	☐	☒

Финансово участие на Съюза на основата на единични разходи, еднократни суми и единни ставки

Образец за представяне на данните за разглеждане от Комисията
(Член 94) от РОР

Дата на внасяне на предложението	

Настоящото допълнение не се изисква, когато се използват опростените варианти за разходите (ОВР) на равнището на Съюза, установени с делегирания акт, посочен в член 94, параграф 4 от РОР.

A. Обобщение на основните елементи

Приоритет	Фонд	Специфична цел	Категория региони	Прогнозен дял от общия размер на разпределените финансови средства в рамките на приоритета, за който ще се прилагат ОВР, в %	Видове обхванати операции		Показател, който води до възстановяване на разходите		Мерна единица за показателя, който води до възстановяване на разходите	Вид ОВР (стандартна таблица на единичните разходи, еднократните суми или единните ставки)	Размер (в EUR) или процент (в случай на единни ставки) на ОВР
					Код ³⁰	Описание	Код ³¹	Описание			

³⁰ Това се отнася до кода за измерението на областта на интервенция в таблица 1 от приложение I към РОР и приложение IV към Регламента за ЕФМДРА.

³¹ Това се отнася до кода на общия показател, ако е приложимо.

Б. Подробности за вида операция (попълва се за всеки вид операция)

Управляващият орган получавал ли е подкрепа от външно дружество за определяне на опростените разходи по-долу?

Ако отговорът е „да“, моля, посочете кое външно дружество: Да/Не — Наименование на външното дружество

1. Описание на вида операция, включително графика за изпълнение ¹	
2. Специфична(и) цел(и)	
3. Показател, който води до възстановяване на разходите ²	
4. Мерна единица за показателя, който води до възстановяване на разходите	
5. Стандартна таблица на единичните разходи, еднократните суми или единните ставки	
6. Сума по видове мерни единици или по процент (за единни ставки) от ОВР	
7. Категории разходи, обхванати от единичните разходи, еднократните суми или единните ставки	
8. Тези категории разходи покриват ли всички допустими разходи за операцията? Да/Не	
9. Метод на корекция(и) ³	
10. Проверка на достигането на единиците - опишете какви документи/система ще бъдат използвани, за да се провери, че реализираните единици са достигнати	

¹ Предвидена начална дата на подбора на операциите и предвидена крайна дата на тяхното приключване (позоваване на член 63, параграф 5 от РОР).

² За операции, включващи няколко опростени варианта за разходите, обхващащи различни категории разходи, различни проекти или последователни фази на операция, полетата 3—11 трябва да бъдат попълнени за всеки показател, който води до възстановяване на разходите.

³ Ако е приложимо, посочете честотата и графика на корекцията и ясно посочване на конкретен показател (включително връзка към уебсайта, на който е публикуван този показател, ако е приложимо).

- опишете какво и от кого ще бъде проверено по време на проверките на управлението - опишете какви мерки ще бъдат предприети за събиране и съхраняване на съответните данни/документи	
11. Възможни погрешни стимули, смекчаващи мерки ¹ и очаквано ниво на риска (високо/средно/ниско)	
12. Обща сума (на национално равнище и на равнището на Съюза), която се очаква да бъде възстановена от Комисията на тази основа	

В. Изчисляване на стандартната таблица на единичните разходи, еднократните суми или единните ставки

1. Източник на данните, използвани за изчисляване на стандартната таблица на единичните разходи, еднократните суми или единните ставки (кой е генерирал, събрал и записал данните; къде се съхраняват данните; крайни срокове; валидиране и др.):

2. Моля, уточнете защо предложеният метод и изчисление въз основа на член 94, параграф 2 са подходящи за вида операция.

3. Моля, посочете как са били направени изчисленията, включително и допускането по отношение на качеството или количествата. Когато е приложимо, следва да се използват статистически данни и референтни стойности, ако такива бъдат поискани, във формат, позволяващ употребата им от Комисията.

4. Моля, обяснете как сте гарантирали, че само допустимите разходи са включени в изчислението на стандартната таблица на единичните разходи, еднократните суми или единните ставки.

5. Оценка на одитния(те) орган(и) на методиката на изчисление и на размера, както и на механизмите, осигуряващи проверката, качеството, събирането и съхранението на данните.

¹ Има ли някакви потенциални отрицателни последици за качеството на подкрепяните операции и ако това е така, какви мерки (напр. осигуряване на качеството) ще бъдат предприети за компенсиране на този риск?

Допълнение 2

Финансово участие на Съюза на основата на финансиране, което не е свързано с разходите

Образец за представяне на данните за разглеждане от Комисията

(Член 95 от РОР)

Дата на внасяне на предложението	

Настоящото допълнение не се изисква, когато се използват суми за финансиране на равнището на Съюза, което не е свързано с разходи, установени с делегирания акт, посочен в член 95, параграф 4 от РОР.

А. Обобщение на основните елементи

Приоритет	Фонд	Специфична цел	Категория региони	Сумата, покрита от финансирането, което не е свързано с разходи	Видове обхванати операции		Условия, които трябва да бъдат изпълнени/резултати, които трябва да бъдат постигнати, за да се извърши възстановяване на средства от Комисията	Показател		Мерна единица за условията, които трябва да бъдат изпълнени/резултати, които трябва да бъдат постигнати, за да се извърши възстановяване на средства от Комисията	Предвиден вид метод за възстановяване на разходите, използван за възстановяване на разходите на бенефициера или бенефициерите
					Код ¹	Описанието		Код ²	Описанието		

¹ Това се отнася до кода за измерението на областта на интервенция в таблица 1 от приложение I към РОР и приложение IV към Регламента за ЕФМДРА.

² Това се отнася до кода на общия показател, ако е приложимо.

Б. Подробности за вида операция (попълва се за всеки тип операция)

1. Описание на вида операция			
2. Специфична(и) цел(и)			
3. Условия, които трябва да бъдат изпълнени, или резултати, които трябва да бъдат постигнати			
4. Краен срок за изпълнение на условията или постигане на резултатите			
5. Определение на показателите			
6. Мерна единица за условията, които трябва да бъдат изпълнени/резултатите, които трябва да бъдат постигнати, за да се извърши възстановяване на разходи от Комисията			
7. Междинни конкретни резултати (ако е приложимо), които водят до възстановяване на разходи от Комисията, с график за възстановяване на разходите	Междинни конкретни резултати	Предвидена дата	Суми (в EUR)
8. Обща сума (включително финансиране от Съюза и национално финансиране)			
9. Метод на корекция(и)			
10. Проверка на постигането на резултата или условието (и, когато е приложимо, междинните конкретни резултати): - опишете какъв(и) документ(и)/система ще се използва(т) за проверка на постигането на резултата или условието (и, когато е приложимо, на всеки от междинните конкретни резултати); - опишете как ще се извършват проверките на управлението (включително на място) и от кого; - опишете какви мерки ще бъдат предприети за събиране и съхраняване на съответните данни/документи			
11. Използване на безвъзмездни средства под формата на финансиране, което не е свързано с разходите			

Държавите членки предоставят ли на бенефициерите безвъзмездни средства под формата на финансиране, което не е свързано с разходите? Да/Не	
12. Мерки за осигуряване на одитна следа Моля, посочете субекта/субектите, отговарящи за тези мерки.	

Списък на планираните операции от стратегическо значение и график
(член 22, параграф 3 от POP)

Текстово поле [2 000]

Като операции със стратегическо значение се определят проектите за:

- изграждане на ВиК инфраструктура в агломерации над 10 000 екв.ж. Те ще бъдат конкретно посочени при определяне спецификите на процедурата за БФП, като същите са 8 – за ВиК обособени територии в области В. Търново, Габрово, Плевен, София-град, София-област, Търговище, Хасково и Добрич. Дейността е с ключов принос за постигане на целите на ПОС във ВиК сектора, за постигане на съответствие с Директива 91/271/ЕИО, пряко свързана с качеството на живот на гражданите и опазването на околната среда;
- постепенно премахване на използването на отоплителни уреди на твърдо гориво. Те ще бъдат конкретно посочени при определяне спецификите на условията за предоставяне на БФП, отчитайки средногодишните и среднодневни превишения на замърсителите, в съответствие с общинските програми за КАВ и пр. Това са проектите на общини в обхвата на Решение на Съда на ЕС по дело C-488/15 от 5 април 2017 г., с ключов принос за постигане на целите на ПОС за постигане на стандарти за качество на въздуха, пряко свързани със здравето на гражданите и качеството на живот;
- планираните пилотни инвестиции в отоплителни системи, използващи водородни технологии – като алтернативна опция за битово отопление на твърдо гориво.

Като мерки за видимост се предвиждат: организиране на специални встъпителни медийни събития с отразяване на напредъка по време на изпълнението на проектите; пресконференции, посещение на проекти; публикуване на редовна информация за напредъка на Единния информационен портал в раздела за ПОС 2021-2027 г. и др.

Проект - Изграждане на ВиК инфраструктура в Столична община

Обявяване на процедура – 1 Q/ 2 Q 2025

Представяне на проектно предложение – 2 Q/ 3 Q 2025

Оценка и подписване на договор за БФП – 4 Q 2025 / 1 Q 2026

Начало на изпълнението – 2026

Край на изпълнението – 2029

Проект - Изграждане на ВиК инфраструктура на територията на 7 регионални ВиК оператора

Обявяване на процедура – 2 Q 2024

Представяне на проектно предложение – 4 Q 2024

Оценка и подписване на договор за БФП – 1 Q 2025

Начало на изпълнението – 2026

Край на изпълнението – 2029

Проект - Подмяна на отоплителни уреди на твърдо гориво

Обявяване на процедура – 1 Q/ 2 Q 2023

Представяне на проектно предложение – 3 Q/ 4 Q 2024

Оценка и подписване на договор за БФП – 4 Q 2023

Начало на изпълнението – 4 Q 2023/1 Q 2024

Край на изпълнението – 2029

План за действие по ЕФМДРА за всеки най-отдалечен регион

NB: Прави се екземпляр за всеки най-отдалечен регион

Образец за представяне на данните за разглеждане от Комисията

Наименование на най-отдалечения регион	
--	--

А. Описание на стратегията за устойчива експлоатация на рибните ресурси и развитието на устойчива синя икономика

Текстово поле [30 000]

Б. Описание на основните планирани действия и съответните финансови средства

Описание на основните действия	Отпусната по ЕФМДРА сума (EUR)
Структурна подкрепа за сектора на рибарството и аквакултурите по линия на ЕФМДРА Текстово поле [10 000]	
Компенсация за допълнителните разходи по член 24 от Регламента за ЕФМДРА Текстово поле [10 000]	
Други инвестиции в устойчива синя икономика, необходими за постигане на устойчиво развитие на крайбрежните райони Текстово поле [10 000]	
ОБЩО	

В. Описание на полезното взаимодействие с други източници на финансиране на Съюза

Текстово поле [10 000]

Г. Допълнително финансиране за прилагането на компенсацията за допълнителните разходи (държавна помощ)

Информация, която трябва да бъде предоставена за всяка предвидена схема/помощ *ad hoc*

Регион	Име на региона/регионите (NUTS) ³⁸	...
		...
		...
Орган, предоставящ помощта	Наименование	...
	Пощенски адрес	...
	Адрес в интернет	...
Наименование на мярката за помощ	...	
Национално правно основание (позоваване на съответната национална официална публикация)	...	
	...	
	...	
Електронна препратка към пълния текст на мярката за помощ	...	
Вид на мярката	☐ Схема	
	☐ Помощ <i>ad hoc</i>	Име на бенефициера и групата ³⁹ , към която принадлежи
Изменение на съществуваща схема за помощ или помощ <i>ad hoc</i>		Референтен номер на помощта, даден от Комисията
	☐ Удължаване	...

³⁸ NUTS — Обща класификация на териториалните единици за статистически цели. Обикновено регионът се посочва на ниво 2. Регламент (ЕО) № 1059/2003 на Европейския парламент и на Съвета от 26 май 2003 г. за установяване на обща класификация на териториалните единици за статистически цели (NUTS) (ОВ L 154, 21.6.2003 г., стр. 1), както е изменен с Регламент (ЕС) 2016/2066 на Комисията за изменение на приложенията към Регламент (ЕС) № 1059/2003 на Европейския парламент и на Съвета за установяване на обща класификация на териториалните единици за статистически цели (NUTS) (ОВ L 322, 29.11.2016 г., стр. 1).

³⁹ За целите на правилата в областта на конкуренцията, определени в Договора, и за целите на настоящия раздел „предприятие“ е субект, който извършва стопанска дейност, независимо от неговия правен статут и начина на неговото финансиране (вж. Решение на Съда по дело C-222/04, Ministero dell'Economia e delle Finanze срещу Cassa di Risparmio di Firenze SpA и др., Общ сборник съдебна практика I-289 от 2006 г.). Съдът на Европейския съюз е постановил, че субектите, които са под контрола (въз основа на правно основание или *de facto*) на един и същ субект, следва да се разглеждат като едно предприятие (дело C-382/99 по дело Нидерландия срещу Комисията, Общ сборник съдебна практика I-5163 от 2002 г.).

		...
	☐ Промяна	
Продължителност ⁴⁰	☐ Схема	от дд/мм/гггг до дд/мм/гггг
Дата на отпускане ⁴¹	☐ Помощ <i>ad hoc</i>	дд/мм/гггг
Икономически сектор(и), за който(които) се отнася	☐ Всички икономически сектори, отговарящи на условията за получаване на помощ	
	☐ Само за някои сектори: моля, уточнете на ниво група по NACE ⁴²	
Вид бенефициер	☐ МСП	
	☐ Големи предприятия	
Бюджет	Общ годишен размер на планирания бюджет по схемата ⁴³	Национална парична единица ... (цели суми) ...
	Общ размер на помощта <i>ad hoc</i> , предоставена на предприятието ⁴⁴	Национална парична единица ... (цели суми) ...
	☐ За гаранции ⁴⁵	Национална парична единица ... (цели суми) ...

⁴⁰ Срок, през който предоставящият орган може да се ангажира с предоставянето на помощта.

⁴¹ „Дата на предоставяне на помощта“ е датата, на която законовото право за получаване на помощта е предоставено на бенефициера съгласно приложимото национално законодателство.

⁴² NACE Rev. 2 — Статистическа класификация на икономическите дейности в Европейския съюз. Обикновено секторът се посочва на ниво група.

⁴³ В случай на схема за помощ: посочва се общият годишен размер на планирания бюджет по схемата или прогнозираните данъчни загуби на година за всички инструменти на помощ, съдържащи се в схемата.

⁴⁴ В случай на помощ *ad hoc*: посочва се общият размер на помощта/данъчните загуби.

⁴⁵ За гаранции се посочва (максималният) размер на обезпечените заеми.

Инструмент на помощта	☐ Безвъзмездни средства/лихвена субсидия
	☐ Заем/възстановяеми аванси
	☐ Гаранция (при необходимост с позоваване на решението на Комисията ⁴⁶)
	☐ Данъчно облекчение или освобождаване от данъци
	☐ Предоставяне на рисково финансиране
	☐ Друго (уточнете) ...
Обосновка	Посочете основанието, поради което е била създадена схема за държавна помощ или е била предоставена помощ <i>ad hoc</i> вместо подпомагане в рамките на ЕФМДРА: ☐ мярка, която не е обхваната от националната програма; ☐ приоритизиране при разпределянето на средства по националната програма; ☐ финансиране по ЕФМДРА вече не е възможно; ☐ Друго (уточнете)

⁴⁶

Ако е уместно, позоваване на решението на Комисията за одобряване на методиката за изчисляване на brutния еквивалент на безвъзмездна помощ.